ਨਹੀਂ। ਆਗੇ ਰਦਨ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਯਤਨਾ। ਏਕ
ਫੋੜ੍ਹਾ ਦੋਨੋ ਕੰਧੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਬੜੇ ਬੜੇ ਭੀ
ਖ਼ੋ ਮੇ ਉਸਕੋ ਖੰਜਰ ਬੇਗ ਲਿਖਾ ਹੈ ਔਰ ਸੁਨਾ ਭੀ ਹੈ ਔ
ਰ ਸੂਰਤ ਉਸਕੀ ਯੇਹ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਸੂਜਨ ਕੇ ਸਾਥ ਸਖਤ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਵੋਹ ਫੂਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤਬ ਬੁਰਾ ਸਾ ਮਾਸ ਹੋਜ
ਤਾ ਹੈ ਉਸਕੀ ਦੋਨੋਂ ਓਰ ਕੇ ਪਠੇ ਏਕ ਜੈਤ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੋਜ
ਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਲੋਕ ਉਸਕੋ ਨਿਊਲਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਮੈਨੇ
ਭੀ ਸੁਨਾ ਥਾ ਕਿ ਵੋਹ ਰੋਗੀ ਕਾ ਕਲੇਜਾ ਖਾਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਨਿ
ਸ੍ਰੂਕੀਯਾ ਗਯਾ ਹੈ ਤੋ ਮਾਲੂਮ ਕੀਆ ਗਯਾ ਹੈ ਕਿ ਯੇਹ ਬਾ
ਤ ਝੂਠ ਹੈ ਜਬ ਉਸਕੋ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਾ ਤੋ ਬੁਰਾ ਸਾ
ਮਾਸ ਮਾਲੂਮ ਹੂਆ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਹਾਥ ਹੋਤਾ ਹਮ
ਨੇ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ ਕਿਉਂਕਿ ਯੇਹ ਕਰਮ ਰੋਗ ਕਹਾ ਜਾ
ਤਾ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਕਿਤਸਾ ਕਰਤੇ ਦੇਖਾ ਕਿ ਜੋ ਬੁਰਾ ਮਾ
ਸ ਕਟ ਜਾਵੇ ਤੋ ਕੁਛ ਆਰਾਮ ਹੋਨਾ ਕਠਿਨ ਨਹੀਂ ਪਰੰਤੂ
ਉਸ ਮਾਸ ਕੇ ਜਹਾਂ ਤਕ ਬਨੇ ਵਹਾਂ ਤਕ ਦਵਾਈ ਸੇ ਕਾ
ਟਨਾ ਚਾਹੀਏ ਉਸ ਮਾਸ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਹੈ
॥ ਨੁਸਖਾ। ਸਿੰਘਾਸੁਫੈਦ ਨੀਲਾਥੋਥਾ ਨੌਸਾਦਰ
ਫਟਕੜੀ ਭੁਨੀ ਹੋਈ ਸੁਹਾਗਾ ਕਚਾ ਗੁਲਾਬੀ ਸਜੀ
ਹਲਦੀ ਜਲੀ ਹੂਈ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ ਕੋ ਪੀਸਕਰ
ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਸਹਿਤ ੨ ਤੋਲੇ ਜੰਗਾਲ ੨ ਤੋਲੇ ਸਿ
ਰਕਾ ਤੇਜ ੭ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਔਟਾਵੇ ਨਾਮ
ਕਾਨ੍ਹੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਇਸਕੀ ਤਾਰ ਬੰਧਨੇ ਪਾਵੇ ਤਬ ਉਤਾ
ਰਲੇ ਠੰਡਾ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਕਾਸੂਕੀ ਬੜੀ ਲ
ਗਾਵੇ ਕਾਸੂਕ ਏਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸੀ ਦਵਾਈ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੋ

ਨੂ ਛੁਰੀਸੇ ਟੁਕਨੂੰ ਨਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਤਹੀ ਏਹ ਘਟਤਾ
ਬਧਤਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਇਸਵਾਸਤੇ ਨਸਤਰ ਸੇ ਨਹੀ ਕਾਟਨਾ
ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਸਭੁ ਜੁਰਾਹ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੋ ਛੁਰੀਸੇ ਹੀ ਕਾਟ
ਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕਾਰਨ ਸੇ ਇਹ ਫੋੜਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਰਾ
ਜ਼ੀ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸੀਵਾਸਤੇ ਸਭੁ ਜਰਾਹੋਂ ਕੋ ਮੁਨਾਸ
ਬ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੋ ਦਵਾਈ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਕਾਟਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਔ
ਰ ਉਸਕੇ ਆਸਪਾਸ ਯੇਹ ਲੇਪ ਲਗਾਵੈ ਲੇਪ ਕਰਕੇ ਲਗਾ
ਨੇ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਤ੍ਰਿਵੀ ਖਤਾਈ ਜਾਹਰਮਹੁਰਾ ਖਤਾਈ
ਮੁਰਿਦ ਕੇ ਬੀਜ ਗੁਲਨਾਰ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਵੇਬੂਲ
ਅਖਵੈਨ ਇਨ ਸਭੁ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੇ ਕੇ ਕੂਟਿ ਕੈ ਮੇ ਪੀਸ
ਕਰ ਲਗਾਵੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਕੀ ਫਸਦ ਅਵਸ
ਅਕਰਕੇ ਖੋਲਨੀ ਚਾਹੀਏ ਅਤੇ ਬਮਨ ਭੀ ਕਰਾਵੈ ਮੁਸ
ਲਮਾਨ ਕੋ ਯੇਹ ਰੋਗ ਹੋਵੈ ਤੌ ਬਕਰੀ ਕੇ ਮਾਸ ਕਾ ਸੇਰਵ
ਔਰ ਰੋਟੀ ਖਿਲਾਵੈ ਔਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋ ਯੇਹ ਰੋਗ ਹੋਇ ਤੌ ਜਰਾ
ਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਅਪਨੀ ਮਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਥ ਕਰਾਵੈ
ਕੋ ਖਿਚੜੀ ਯਾ ਕੀ ਤਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਰੋਟੀ ਦੇਵੈ। ਕੀਪੇ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ
ਯਤਨ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਕੀਪੇ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ
ਕਿ ਯੇਹ ਬੁਰੀ ਨਾਸੂਰ ਕਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਉਸਕੋ ਬੁਰੀ ਚੀਰਨਾ ਫੋ ਆ
ਫਤੂ ਤੇਜ਼ਾਬ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਫੋੜੇ ਵਾਲੇ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕਾ
ਨਿਸਾਨ ਨੀਚੇ ਲਿਖਾ ਤੁਸ ਵੀਰ ਮੇ ਦੇਖਕੇ ਸਮਝ ਲੇ ਔਰ
ਦੋਰਤ ਮੂਰਗਇ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕੇ ਅੰਤ ਮੈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਔ
ਰ ਜੋ ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਆਪ ਹੀ ਫੂਟ ਜਾਵੈ ਤੌ ਵੋਹ ਮਲਹਮ ਲ
ਗਾਵੈ ਜਿਸਮੇ ਸੁਹਾਗਾ ਔਰ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਹੋ ਜਬ ਵੋ
ਹ ਘਾਵ ਛੋਟਾ ਹੋ ਜਾਇ ਔਰ ਬਤੀ ਜਾਨੇ ਕੇ

ਮਾਫਿਕ ਮਸੂੜਾ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੇ ਚੀਰ ਡਾਲੇ ਦਵੇ ਤੇ ਜਾ
ਖ਼ਲ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਬਰਾਬਰ ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾ
ਇ ਤੋ ਸੁਖਾਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖ਼ਾ
ਮਰਹਮ ਕਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿਰਕੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਕਾ ਕੁਸਤਾ ਕਰੇ ਸਿ
ਰਕੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਨੂੰ ਸੁਆਹ ਕਰਕੇ ਸਿਰਕੇ ਦੀ ਸੁਆਹ ੬ ਮਾਸੇ ਲੈ
ਕੇ ਸੁਫੈਦੇ ਕਾਸ਼ਗਰੀ ੬ ਮਾਸੇ ਸੰਧੂਰ ੬ ਮਾਸੇ ਰਾਲ
ਸੁਫੈਦ ੨ ਮਾ ਸੇ ਰੋਗਨ ਕਾਫੀ
੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀ
ਸ ਕਰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾ
ਵੈ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ੬ ਮਾਸੇ ਮਿ
ਲਾਇ ਕਰ ਖ਼ੂਬ ਰਗੜ
ਕੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕਰ ਲਗਾਵੈ
ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਦੋਨੋ ਕੰਧੇ



ਕੇ ਬੀਚ ਫੋੜੋਂ ਕੇ ÷॥÷ ਬਾਂਹੁ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜਤਨ।
ਇਕ ਫੋੜਾ ਬਾਂਹ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਆਗੇ ਕੀ
ਤਸਵੀਰ ਮੇਂ ਸਮਝ ਲੈਨਾ ਔਰ ਇਲਾਜ ਇਸਕਾ ਇ
ਸ ਤਰਾਂ ਕਰੇ ਜੈਸੇ ਕਿ ਕੰਧੇ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਵਰਨ
ਨ ਕੀ ਹੈ ਔਰ ਕੰਧੇ ਸੇ ਫੂਟਨੇ ਤਕ ਜਾਤਾ ਫੋੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏ
ਕ ਫੋੜਾ ਕੋਹਨੀ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਮੇਂ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਉ
ਸ ਪਰ ਯੇ ਮਲਹਮ ਲਗਾਨਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਮਲਹਮ ਕਾ ਯੇ
ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ੧ ਪਾਵ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ੨ ਤੋਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋ
ਥਾ ੨ ਮਾਸੇ ਸੋਨਾ ਮੱਖੀ ੨ ਮਾਸੇ ਮਸਤਗੀ ਰੂਮੀ ੬ ਮਾਸੇ
ਹਰਿਆ ਬਰੋਜਾ ੬ ਮਾਸੇ ਮਾਜੂ ਦੋ ਤੋਲੇ ਫੇਰੋਜਾ ਸੂ
ਖਾ ੧ ਤੋਲਾ ਨੌਸਾਦਰ ੫ ਮਾਸੇ ਮੁਰਦਾਸੰਗ ਪੰਜ

ਮਾਸੇ ਸੋਨਾਖਣੀ ਤੇ ਮਾਸੇ ਸੂਰੰਗਲਾਲ ੨ ਮਾਸੇ ਸੁਹਾਗਾ ਚੌ
ਕੀਯਾ ਭੁੰਨਿਯਾ ਹੋਯਾ ੨ ਮਾਸੇ ਜੰਗਾਲ ੧ ਤੋਲਾ ਪੁਰਾਣੇ
ਤੇਤੇਲ ਗਊ ਕੈ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇਂ ਮੋਮ ਡਾਲਦੇ ਜਬ ਮੋਮ



ਪਿਘਲਾ ਦੇਵੈ ਤਬ ਓਹ ਰਸ
ਭੁਣਦਾ ਦੀ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਭੁ
ਸ ਤੇਲ ਰ ਮਮੇ ਡਾਲ
ਦੇਵੈ ਜਬ ਮ ਲਗਮ ਕੇਸ
ਦੁਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਠੰਢਾ
ਕਰ ਕੇ ਰਖ ਲਾ ਗਾਵੈ ਔਰ
ਫੁਟਨੇ ਸੇ ਨੀਚੇ ਭੀ ਸਾਤ ਫੋੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਨਕੇ ਨਿਸਾਨ ਭੀ
ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਊਪਰ ਸਮਝਲੈਨੇ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਦਾਹਿਨੇ
ਖਵੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਹੈ ਅਰ ਦੂਸਰੇ ਭੀ ਇਸੀ
ਤਸਵੀਰ ਕੀ ਬਾਂਹ ਪੈ ਫੋੜੇ ਕਾ ਨਿਸਾਨ ਸਮਝ ਲੈਨਾ।

ਆਗੇ ਉਂਗਲੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜਤਨ ਜੋ ਇਕ ਫੋ
ੜਾ ਉਂਗਲੀ ਮੇਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਦਿਸਭੁਰੀ ਭੀ ਕਹਤੇ ਹੈਂ
ਅਰ ਰੀਭੀ ਨਾਮ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸੇ ਆਦਮੀ ਇਸ ਕੋ ਬਿਸਾਰ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਉਸਮੇਂ ਭੂਰ ਮਾਸ ਹੋਇ ਤੋ ਚੀਰ ਡਾਲੇ ਔ
ਰ ਜੋ ਚੀਰਨਾ ਤੋ ਤੇਜਾਬ ਲਗਾਵੈ ਤਬ ਮਾਸ ਕਟ ਜਾ
ਵੈ ਪੀਛੇ ਦੋ ਮਲਹਮ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਮਲਹਮ ਮੇਂ ਸੀਸੇ
ਕਾ ਭਸਮ ਤਾਂ ਹੈ ਸਿਕਾ ਦਸੂਆ ਹਰ ਕੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਈ ਹੈ
ਐਸੀ ਪਿਛੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ। ਹਥੇਲੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜਤ
ਨ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਹਥੇਲੀ ਮੇਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਭੀ ਚੀਰ
ਡਾਲਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਫੁਟਨੇ ਕੀ ਰਾਹ ਦੇਖੋਗੇ ਤੋ ਉਂਗ
ਲੀਆਂ ਜਾਤੀ ਰਹੈਂਗੀ ਜਉ ਉਂਗਲੀ ਜਾ ਸੀ ਪੀਨਗੀ

ਹੋਇ ਤੋ ਯੋਗ ਯਤਨ ਕਰੇ ਭੇੜੀ ਕੀ ਮੇਗਨੀ ਯਾ ਪਾਨੀ ਉਬਾ
ਲਕੇ ਬੀਚ ਮੇਗਨੀ ਪਾਕਰ ਉਸੀ ਕੀ ਧਾਰ ਦੇਵੈ ਔਰ ਤੇ
ਲ ਕਾ ਦੂਧ ਮਰਦਨ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਦੂਆ ਤ੍ਰਸਾ ਸੁਖਾਵੇ॥
ਔਰ ਕਈ ਐਸੇ ਉਂਗਲੀ ਤਕ ਚੌੜਦਾ ਫੋੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜਿਨਕੀ
ਚਕਿਤਸਾ ਬਹੁਤ ਕਠਨਾਈ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਇਨਕੇ ਦਾ ਫੋੜਿਆ
ਕਾ ਦੂਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਸੇ ਹੂਈ ਹੈ ਜਤਨ ਸਾਧ
ਦਵਾਈ ਹੈ ਔਰ ਕਈ ਕੁਤਮੇ ਐਸੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਫੋੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਨ
ਜੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਹਟੇ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਨ ਕੁਛ ਜਤਨ ਭੀ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਪ
ੜਤਾ ਇਨਕੀ ਪਛਾਨ ਕਰਨੀ ਭੀ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਈਸਵਰ
ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਚਾਹੀਏ॥ ਆਗੇ ਪੀਠ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ॥
ਔਰ ਏਕ ਫੋੜਾ ਪੀਠ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ ਅਦੀਠ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਅ
ਦ੍ਰਿਸਟ ਭੀ ਕਹੇ ਹੈਂ ਉਸਕੇ ਆਸ ਪਾਸ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਫੁਨਸੀ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਫੋੜਾ ਪੀਠ ਕੇ ਬੀਚ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਕੇਕੜੇ ਕੇ ਸ
ਦ੍ਰਿਸ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਲਿਬਾਵ ਚੌੜਾਵ ਮੇ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅ
ਉਰ ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਪਕ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਏਕ ਛਿਦ੍ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਉਸ ਛਿਦ੍ਰ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਪਕੀ ਪਾਦ ਪਾਕ
ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ ਛਿਦ੍ਰ ਨਹੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕਾ



ਨਿਸਾਨ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਮੇਂ ਲਿਖਾ
ਹੈ ਇਸ ਤਸ ਵੀਰ ਕੀ ਪੀਠ
ਮੇ ਫੋੜਾ ਹੈ ਐ ਰ ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਪੀ
ਠ ਕੇ ਬਾਸੇ ਪ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਾਨੇ
ਿਠ ਦੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਹੋਵੇ ਹੈ ਇਸੀ
ਕੋ ਅਦੀਠ ਫੋ ਲਾਭੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ
ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਬਹੁਤ ਅਸਾਧ ਹੈ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਚਕਿਤ

ਚਕਿਤਸਾ ਨਾਮ ਦਵਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ
ਕਿ ਉਸਕੀ ਚਾਰ ਫਕ ਕਰਕੇ ਚੀਰਾ ਨਾ ਦੇਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿ
ਸਕੋ ਮਧਾਨੀ ਚੀਰਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਚਾਰ ਫਕ ਚੀਰਾ ਦੇਣੇ ਵਾਲੇ ਉ
ਸ ਪਰ ਸਾਬੁਰ ਊਣ ਨੀਮ ਕੇ ਪਤੇ ਫਟਕੜੀ ਸਹਿਤ ਬੰ
ਧਤੇ ਰਹੈਂ ਕਿ ਮਲ ਆਦੀ ਜੇ ਸੁਧ ਰਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਧਿਆਨ ਭੀ ਰਖੈ
ਕਿ ਇਸਕੀ ਸੂਜਨ ਬਾਈ ਓਰ ਕੋ ਨਾ ਆ ਜਾਵੈ ਔਰ ਦੈਵ
ਸੰਜੋਗ ਸੇ ਬਾਈ ਤਰਫ ਸੇ ਸੂਜਨ ਹੋ ਆਵੈ ਤੋ ਦਾਹਿਨੇ ਹਥਕੀ
ਬਾਸਲੀਕ ਨਾੜੂ ਕੀ ਫਸਦ ਖੋਲਲੇ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਤੋਲੇ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਾ
ਲ ਦੇਵੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਤਨਾ ਰੁਧਰ ਨਾ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਚਾਰ ਦਿਨ
ਕੇ ਪੀਛੇ ਬਾਏ ਹਾਥ ਕੀ ਭੀ ਬਾਸਲੀਕ ਨਾੜੂ ਕੀ ਫਸਦ ਖੋ
ਲੇ ਔਰ ਫੋੜੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ ॥ ਮਲ੍ਹਮ ਕਾ
ਨੁਸਖਾ ॥ ਚੋਕ ਚੂਨਾ ਸਜੀ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਸਾਬੁਨ ਰਾਈ
ਸੁਹਾਗਾ ਅਕਦਾ ਦੂਧ ਯੇਹ ਸਭ ਦਵਾਈ ਇੱਕ ਇੱਕ
ਤੋਲਾ ਲੇਕਰ ਘੀ ਬਾਰਹ ਤੋਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਘਿਉ ਕੋ ਗਰਮ ਕ
ਰਕੇ ਸਾਬੁਨ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰ ਸਭ ਦੂਆਈਯਾਂ ਨਿਆਰੀ
ਨਿਆਰੀ ਪੀਸਕੇ ਮਿਲਾਵੈ ਜਿਸ ਵਕਤ ਖੂਬ ਮਿਲ ਜਾਵੈ ਚ
ਸਨੀ ਹੋਵੈ ਤਬ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਘਾਵ ਭੁਰ
ਆਨੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਸੂਜਨ ਹੋਇ ਆਵੈ ਔਰ ਸੂਜਨ ਕੇ
ਪੀਛੇ ਪੇਚਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੋ ਉਸਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰਨੀ
ਛੋੜ ਦੇਵੇ ਅਰ ਰਚਨਾ ਹੀ ਛੋੜੇ ਤੋ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਪਿਲਾਵੈ
॥ ਨੁਸਖਾ ॥ ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ ਕਤਮੀ ਕਾ ਰੇਸਾ ਛੇ ਮਾ
ਸੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਰਾਤੀ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਭਿਗੋਵੈ ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ
ਹੀ ਛਾਨਕੇ ਰਖੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਨਿਆਜ ਬੋ ਜਕੇ ਬੀਜ
ਏ ਮਾਸੇ ਫਰ ਕੇ ਉਪਰ ਸੇ ਉਸੇ ਪਿਲਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਇਨ

ਚਾਰੋ ਫੋੜ੍ਹੇ ਮੇ ਸੇ ਜੈਮਨੀ ਓਰ ਕੋ ਫੋੜ੍ਹਾ ਹੋਵੈ ਤੋ ਭੀ ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਅਬੀ ਬਰਨਨ ਕੀ
ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਫੋੜ੍ਹਾ ਬਾਂਈ ਓਰ ਹੋਵੈ ਤੋ ਉਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਚਕਿਤਸਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕੁਛ ਬ
ਹੁਤ ਭੁਯਾਨਕ ਨਹੀ ਹੈ ਜੈਸੇ ਚਾਹੀਏ ਤੈਸੇ ਹੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ
॥ ਆਰੋਪਸਲੀ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਯਤਨ। ਏਕ ਫੋੜ੍ਹਾ ਪ
ਸਲੀ ਉਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਿਸਾ
ਨ ਨੀਚੇ ਕੀ ਤਸ ਵੀਰ ਮੇ ਸਮਝੋ
ਕਿਉਂਕਿ ਯੇਹ ਭੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨਾਸੂਰ
ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਬਾਈ ਓਰ ਕੀ ਪਸ
ਲੀ ਕਾ ਫੋੜ੍ਹਾ ਪੇਟ ਮੇ ਉਤਰ ਜਾਤ



ਹੈ ਉਸ ਮੇ ਸੇ ਅਹਾਰ ਭੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਯੇਹ ਫੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ
ਕਲ ਸੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਰਨਾ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀ ਭੀ ਹੋਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿ
ਸ ਨਾੜ੍ਹੀ ਮੇ ਜਾਇ ਕੇ ਗਜਾ ਖਾਈ ਹੂਈ ਨੇ ਠਹਰਨਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾ
ੜ੍ਹੀ ਮੇ ਸੁਰਾਕ ਹੋ ਜਾਵੈ ਗਜਾ ਖਾਈ ਹੂਈ ਨਸੂਰ ਕੀ ਤਰਹਾ
ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਵੈ ਤੋ ਕਿਸ ਤਰਹ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਵੈ ਗਾ ਇਸਦਾ
ਜਤਨ ਰਾਜ਼ੀ ਮੁਸਕਲ ਤੂੰ ਦਾ ਹੈ। ਕੋਖ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਯਤਨ।
ਪੇਟ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਇਲਾਜ। ਏਕ ਫੋੜ੍ਹਾ ਕੋਖ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਉਸਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਉਸੀ ਤਰਹ ਜੋ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਤਰ
ਹ ਉਪਰ ਵਰਨਨ ਕਰਾ ਆਏ ਹੈ ਇਨ ਦੋਨੋ ਫੋੜ੍ਹਿਓਂ ਕਾ ਨਿਸ
ਾਨ ਏਜੀ ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਸਮਝ ਲੈਨਾ ਏਕ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਪਸਲੀ ਮੇ
ਨਿਸਾਨ ਹੈ ਏਕ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਕੋਖ ਮੇ ਨਿਸਾਨ ਲਿਖਾ ਹੈ ਆਗੇ ਨਾ
ਭੀ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਯਤਨ। ਤ੍ਰਿਨੀ ਜਿਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈ। ਏਕ ਫੋੜ੍ਹਾ
ਨਾੜ੍ਹੀ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਿਸਾਨ ਆਗੇ ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਲਿਖਾ

ਹੈ ਔਰ ਚਕਿਤਸਾ ਇਸਕੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਨੀ ਪਹਿਲੇ
ਉਨ ਪਤਿ ਓਕੇ ਉਬਾਲ ਕੇ ਭੁਕ੍ਰਾਸ ਕਰਨੀ ਜੋ ਉਪ੍ਰਿਅਤਿ ਕੋਸ
ਤੇ ਪਤਾਲੂ ਆਰੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕੇ ਇਲਾਜ ਮੇ ਲਿਖਾ ਆਏ ਹੈਂ ਜੋ ਇ
ਲਾਜ ਕਰਨਾ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਕੇ ਨਾਭੀ ਅਸਥਾਨ ਧੁੰਨੀ ਕੇ ਅ



ਸਪਾਸ ਧੁੰਨੀ ਕੇ ਨਜਦੀਕ ਜੋ
ਫੋੜ੍ਹੇ ਹੈਂ ਔਰ ਨਿ ਮਕ ਪਤੇ ਸੂਠੇ
ਦਾਨ ਪਾਜ ਕੇ ਪ ਤੌਂ ਰ ਖਾਰੀ ਨੇ
ਨਇਨਾ ਸਭੁ ਕੇ ਪੀਸ ਕਰ ਗ
ਮਕਰੇ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਫੂ
ਠੀਕ ਠੀਕ ਪਕ ਜਾਵੈ ਤੋ ਚੀਰ
ਦੇ ਡਾਲੇ ਔਰ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਫੂਟ ਜਾਵੈ ਅਰ ਮਹੀ ਚਾਹੀ
ਏ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨਾ ਨਿਸਤ੍ਰ ਦੀਏ ਇਸ ਕਾ ਮੁਵਾਦ ਨਿਕ
ਲਤਾ ਨਹੀ ਕਿੰਤੂ ਗੁਦਾ ਕੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਕਰ ਹੀ ਨਿਕਲਤਾ ਹੈ ਜ
ਰਾਹ ਕੇ ਐਸੀ ਸੋਚ ਰਖਨੀ ਚਾਹੀਏ ਨਿਸਤ੍ਰ ਆਹਨੇ ਦੂਰ
ਤ ਖਿਆਲ ਰਖੇ ਜੋ ਅੰਦਰਲੀ ਨਾੜੂ ਪੇਟ ਕੀ ਬਾਰੀਕ ਪਰਦੇ
ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਸਾ ਕਿਸੀ ਔਰ ਕਿਸੀ ਭਰਖੀਲੇ ਪਰਦੇ ਕੇ ਨਾਲ ਗਾਜ
ਇ ਉਪਰ ਕਾ ਜੋ ਚਮੜਾ ਹੈ ਤਿਸ ਚਮੜੇ ਕੀ ਸਾਤ ਪ੍ਰਸਤ ਕੇ
ਚਮੜੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਕੋਈ ਫੋੜਾ ਪਹਿਲੇ ਦੂਸਰੇ ਤੀਸਰੇ ਚੌਥੇ ਪ
ੜਦੇ ਮੇਂ ਭੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਾਤਵੇਂ ਪੜਦੇ ਮੇਂ ਹੋਵੈਗਾ ਉਸ ਫੋੜੇ
ਕਾ ਮਾਲਜਾ ਕਰਨਾ ਲਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਫੋੜਾ ਅੰਦਰ ਕੀ ਤਰਫ
ਕੋ ਰੁਖ ਕਰ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵੋਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਧਿਆਨ ਕਰ
ਕੇ ਮਾਲਜਾ ਕਰੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਨਸਤਰ ਸੇ ਚਾਰ ਖਾ ਪਕਰ
ਕੇ ਸੋਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਕੋ ਮਧਾਨੀ ਚੀਰਾ ਕਹੇ
ਹੈ ਮਲਹਮ ਕਾਲੇ ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ਅਧਸੇਰ ਸੂਠ

ਦਮੋਮ ੨ ਤੋਲੇ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ੬ ਤੋਲੇ ਸੁਪੈਦ ਕਥਾ ੧ ਤੋਲਾ
ਕਪੂਰ ੬ ਮਾਸ਼ੇ ਨੀਲਾਥੋਥਾ ੪ ਰਤੀ ਅਰਿੰਡ ਕੇ ਪਤੇ ਕਾ ਰਸ ੪ ੫।
ਤੋਲੇ ਪਹਿਲੇ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰੇ ਫੇਰ ਮੋਮ ਡਾਲ ਕਰ ਗੀਪਾਂ
ਲਾਵੈ ਫਿਰ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈ ਕੋ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਪੀਸ ਕੇ ਤੂ
ਛਾਣੈ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਜਲਾਵੈ ਮਿਲਾਵੈ ਹਾਲਦੇ ਕਰ ਕ
ਰੀਜੇ ਚਾਸਨੀ ਕਰੇ ਫਿਰ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਕਾਮ ਮੇ ਲਾਵੈ ਜਬ
ਫੋੜੇ ਮੇ ਸੇ ਗਾਹੜੀ ਪੀਵ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਕਰੇ ਪੀਪ
ਕੋ ਦੇਵੈ। ਨੁਸਖਾ। ਪਿਤਪਾਪੜੇ ਕੇ ਪਤੇ ਸੁਪੈਦ ਚੰਨਣ ਰਕਤ ੮
ਚੰਦਨ ਗਾਜਵਾ ਮੁਲਠੀ ਛਿਲੀ ਹੂਈ ਖਤਮੀ ਕੇ ਫੂਲ ਬ
ਨਫਸੇ ਕੇ ਫੂਲ ਯੇ ਸਭ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਲੈ ਔਰ ਇਨ ਸਭ ਕੋ
ਰਾਤ੍ਰੀ ਕੋ ਸਾਮ ਯੇ ਜਲ ਮੈ ਭਿਗੋ ਦੇਵੈ ਫਿਰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਮਲ ਕਰ
ਛਾਨ ਲੇਵੈ ਔਰ ਉਸ ਪਰ ਗੋਹੂੰ ਕਾ ਨਸ਼ਾਸਤਾ ਬੰਸਲੋਚਨ ਜਗ
ਰਮਹੁਰਾ ਖਤਾਈ ਦੂਬਲਾ ਅਕਵੈਨ ਯੇਹ ਸਭ ਏਕ ਏਕ ਮਾ
ਸਾ ਲੇਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਪਾਨੀ ਮੇ ਮਿਲਾ ਕਰ ਪਿਲਾਵੈ
ਔਰ ਫੋੜੇ ਕੇ ਆਸ ਪਾਸ ਲੇਪ ਕਰੇ। ਨੁਸਖਾ। ਪਿਤਪਾਪ
ੜੇ ਕੇ ਪਤੇ ਚਕ੍ਰਾਈ ਤੇ ਕੇ ਪਤੇ ਪਿਤਪਾਪੜੇ ਕੇ ਬੀਜ ਯੇਹ ਸਭ
ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਨਿਰਬਸੀ ੬ ਮਾਸੇ ਰਕਤ ਚੰਦਨ ੧ ਤੋਲਾ ਸੁ
ਪੈਦ ਚੰਦਨ ੧ ਤੋਲਾ ਮਜੀ ੧ ਤੋਲਾ ਨਿੰਮ ਕੇ ਛਾਲ ਤੋਲਾ ਬ
ਕਾਇਨ ਕੀ ਛਾਲ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈਓ ਕੋ ਜਲ ਸੇ ਪੀਸ
ਕਰ ਗਰਮ ਕਰੇ ਲੇਪ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਫੋੜੇ ਪੀਠ ਕੀ
ਓਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਸਭ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਕਠਨ
ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਤਰਾਂ ਕੇ ਫੋੜੇ ਪਰ ਲੇਪ ਲਗਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਗੁ
ਨਕਾਰੀ ਹੈ ਉਨ ਸਭ ਕਾ ਹਾਲ ਚਕਿਤਸਾ ਕਲਪ ਦ੍ਰਮ
ਮੈ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇਤੀ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਛੁਤ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜ

ਤਨਾ। ਏਕਫੋੜਾ ਚੂਤੜੂਕੇ ਊਪਰਹੋਤਾਹੈ ਚਾਹੇਸਜੇ
ਪਾਸੇਹੋਵੈ ਯਾ ਖਬੇਪਾਸੇਹੋਵੈ ਉਨਫੋੜਿਓਂਕੀ ਚਕਿਤਸਾਬੁ
ਧਿਨਹੀ ਮਲ੍ਹਮੋਂਸੇ ਕਰਨੀਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਛ ਦੂਰ
ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀਹੈ ਔਰਜੋ ਉਨਮਲ੍ਹਮੋਂ ਮੇਂ ਲਗਾਨੇਸੇ ਆ
ਰਾਮਨਹੀ ਹੋਵੈ ਤੋ ਯੇਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ ਨੁਸਖਾ ਕਾਏ
ਤਿਲੋਂਕਾ ਤੇਲ ੫ ਦ੍ਰਹਤੋਲੇ ਵਿਲਾਇਤੀ ਸਾਬੁਨ ੨ ਤੋਲੇ
ਕਾਸ਼ਗਰੀ ਸਫੈਦਾ ੨ ਤੋਲੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸੁਫੈਦਾ ੨ ਤੋਲੇ ਪ
ਹਿਲੇ ਤੇਲਨੂੰ ਗਰਮਕਰਕੇ ਉਸਮੇ ਸਾਬੁਨ ਪਾਵੈ ਜਬ ਸਾਬੂ
ਨ ਪਿਘਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸਭੀ ਦੂਵਾਈਆਂ ਪਿਘਲਾਇਕੇ
ਮਿਲਾਇਕੇ ਚਾਸਨੀ ਕਰੇ ਮਲ੍ਹਮ ਠੀਕ ਹੋਵੈ ਤਬ ਠੰਢੀ
ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੈ। ਅਥਵਾ ਪਹਿਲੇ ਸੁਫੈਦ ਰਾਲ ੨ ਤੋ
ਲੇ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਛਾਨ ਕੂ ੪ ਤੋਲੇ ਮੇ ਮਿਲਾਇ
ਔਰ ਨਦੀਕੇ ਪਾਨੀਸੇ ਧੋਇਲੇਵੈ ਜਬ ਖੂਬ ਸੁਫੈਦ ਹੋਵੈ ਕ
ਥਾਂ ੪ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦ ਨੀਲਾਥੋਥਾ ੨ ਮਾਸੇ ਰਸਕਪੂਰ ੩ ਮਾਸੇ
ਪੀਸਕੇ ਮਿਲਾਇਕੇ ਲਗਾਯਾਕਰੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕੀ ਦਯ
ਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋਵੈ ਜਰਾਹੀਕੋ ਭੀ ਇਹ ਬਾਤ ਕਰਨੀ ਜਰੂ
ਰੀ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੀ ਆਰਾਧਨਾ
ਕਰਤਾ ਰਹੈ ਜੋ ਹਰਿ ਇਕ ਜਗਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ।

ਚੂਤੜੂਕੇ ਨੀਚੇਕੇ ਫੋੜੇਕਾ ਯਤਨਾ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਚੂ
ਤੜੂਕੇ ਨੀਚੇ ਉਤਰਕਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਸਕੋ ਭੀ ਨਵਾ
ਸੀਰ ਹੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਨਵਾਸੀਰ ਕੇ ਭੇਦ
ਮੇਂਸੇ ਨਹੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਯੇਹ ਅਸਥਾਨ ਨਾਸੂਰ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਉ
ਸਕੀ ਸੂਰਤ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਗੁਮੜੀ ਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਔਰ ਆਪਸੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸਕਾ ਮੂੰਹ ਹੋ ਜਾਤਾ

ਤਾਂਹੈ ਅਤੇਰਿਸਨੇਲਗਜਾਤੀਹੈ। ਉਸਕਾਚਕਿਤਸਾ
ਇਸਪ੍ਰਕਾਰਸੇਕਰੇਪਹਿਲੇਤੋਉਸਕੋਚੀਰਾਦੇਵੈ ਮਧਾਣੀ
ਚੀਰਾਦੇਕੇ ਚਾਰਫਕਉਸਕੋਕਢਦੇਵੈ ਕਿਉਂਕਿਉਸਕੇਮੂ
ਤਰਛਿਦ੍ਰਨਹੀਂਹੋਂਦਾਹੈ ਬਿਨਾਚੀਰਾਦੇਨੇਕੇਵੇਹ ਫੂਟ
ਕੇਨਹੀਨਿਕਲਤਾ ਇਸਵਾਸਤੇਚਾਰਖਾਪਕਰੇਉਸਮੇਂਸੇ
ਫਿਰ ਫੋੜਾਨਿਕਲੇ ਫਿਰਯੇਹਮਲਮਮਲਗਾਵੈ। ਨੁਸ
ਖਾਮਲਮਕਾ। ਪਹਿਲੇਕਾਲੇਤਿਲੋਕਾਤੇਲਪਕਾਤੇ
ਲੇਗਰਮਕਰੇਉਸਮੇਂ ੬ ਮਾਸੇ ਮੋਮ ਡਾਲੇ ਮੋਮ ਗਲਜਾਵੇਤੋ
ਸੰਧਾਲੂਣ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ਨੀਲਾਥੋਥਾ ਇਹਭੀਦਸਤੂ
ਏਕ ਏਕਤੋਲਾ ਲੇਕਰ ਮਹੀਨਪੀਸਕਰਕੇ ਮਿਲਾਵੇਆ
ਚ ਮਠੀਮਠੀਕਰਦੇਵੈ ਜਿਸਵਕਤ ਚਾਸਨੀ [illegible]ਹੋਜਾਵੈ
ਤਬ ਅਗਨੀਸੇਉਤਾਰੇਠੰਢਾਕਰਕੇਫੋੜੇਲਗਾਵੇ ਸੀਘ੍ਰ
ਹੀ ਰਾਜੀਹੋਵੈ। ਜਾਘਕੇਫੋੜੇਕਾਜਤਨ। ਏਕਫੋ
ੜਾ ਜੋਘਾਮੇ ਹੋਤਾਹੈ ਉਸਕੋਕਈਕਈਰਾਗੀ ਕਹਿਤੇਹੈ ਪਹਿ
ਲੇਇਸ ਕੀ ਕੁਈਏਕ ਗੁਠਲੀ ਜੈਸੀਹੋਤੀਹੈ ਵੋਡ੍ਰਸੋ
ਸੀਹੋਵੈਹੈ ਕਿਸਤ ਮਹੀਨੇਜੋਪੀਛੇ ਪ੍ਰਗਟਹੋਤੀਹੈ ਔ
ਰਇਸਫੋੜੇਮੇ ਬੜਾਦੁਰਦਭੀਹੈ ਨਿਸਾਨੀਇਸਫੋੜੇਕੀ
ਆਗੋਲੀਤਸਵੀਰਮੇ ਸਾਮਦੇਲੈਨਾ ਦੇਖਕੇ ਮੋਟੇਪਟ
ਤੇਲਕਤੋਹਠ [illegible] ਉਪਸੋਟੇਪਟ ਕਾਨਾਮਜਾਂਘਕ
ਚਿਤ੍ਰਹੈ ਔਰਚਕਿਤਸਾ ਉਸਕੀ ਯੇਹਹੈ ਉਸਕੋ ਠੀਕਠੀ
ਕ ਚੀਰਾ ਡਾਲੇ ਉਸ ਕਾਮਵਾਦਪਾਕ ਲੋਹੂ ਫੋੜੇਕਾਨਿ
ਕਾਲਡਾਲੇ ਸਭੀ ਪੀਛੇ ਉਸਕਾ ਮਾਸ ਜੋਬੁਰਾ ਬੁਰਾ
ਹੋਇ ਉਸਕੋਕਾਟ ਡਾਲੇ ਇਤਨਾਕਾਟੇਕਿ ਚਾਰਚਾਰਉਂ
ਗਲਕਾਗਡੂਹਾਨਾਮੋਟਾਆਹੋਜਾਵੈ ਫਿਰਉਸਮੇਂਨੀਮਕੇ

ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਸੁਦੈਵ ਬੂਰਾ ਫਟਕੜੀ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਸਤ ਨਿ
ਨਤਕ ਬਾਧਨਾ ਚਾਹੀਏ ਪੀਛੇ ਯੇ ਮਲਮ ਲਗਾਨੀ।
ਚਾਹੀਏ। ਮਲਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਰਾਲ ੧ ਤੋਲਾ ਨੀ
ਲਾ ਥੋਥਾ ੧ ਰਤੀ ਇਨ ਦੋਨੋ ਵਸਤੂ ਕੋ ਪੀਸਨਾ ਬਾਰੀਕ
ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੋ ਤੋਲੇ ਘ੍ਰਿਤ ਲੇਕਰ ਇਹ ਦਵਾ ਸਭ ਰਲਾ ਦੇਵੈ ਫਿ
ਰ ਆਸਾ ਸਾ ਭੂਨ ਪਾਇ ਕਰ ਰਖੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮਲਮ ਮੇਂ ਨ
ਰੋਂ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਯਾ ਬਰਗਦ ਕਾ ਪਾਨੀ ਪਾਇ ਕਰ ਧੋਵੈ ਯੇ ਦੋ
ਨੋ ਨ ਹੀ ਮਿਲੈ ਤੋ ਬਰਫ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਵੈ ਖੂਬ ਫਿਰ ਲਗਾ
ਵੈ ਇਹ ਫੋੜਾ ਜੋ ਪਾਰਵਾ ਨੀਚੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਇਸੀ ਮਲ
ਮ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪੀਛੇ ਲਿਖੇ ਫੋੜੇ ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਯੇ
ਹੈ ਇਸ ਤ ਸਵੀਰ ਕੇ ਜਾ
ਘ ਕੇ ਊਪਰ ਫੋ ੜੇ ਕਾ ਨਿਸਾਨ
ਹੈ ਜਾਂਘ ਮੇਂ ਟੇ ਪੱਟ ਕੇ ਕਰਿ ਤੇ
ਹੈ ਲਕੜੋ ਤੋ ਠ ਗੋਡਿਆ
ਤੋ ਊਪਰ ਜੋ ਮੋਟੀ ਜੰਘਾ ਤੇ
ਦੇ ਸਭ ਤਾਂ ਸਾਂਹੇ ਆਰੋ ਘੁਟਨ
ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜੋ ਤਨ ਜਿਸ ਮੇਂ ਹੋ



ਤਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਇਹ ਫੋੜੇ ਨੂੰ ਘੁਟਨੇ ਨਾਮ ਰੋਗ ਤੇ ਕੇ ਜੋ ਊਪਰ ਹੋ
ਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਨ ਹੈ ਇਲਾਜ
ਉਸ ਕਾ ਯਤਨ ਸੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਏ
ਕ ਪੀਲੀ ਪੀਲੀ ਫੁਨਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜਬ ਵਹੁ ਫੁਨਸੀ ਫੂ
ਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਚੀਪ ਕੇ ਪਾਕ ਗਾੜ੍ਹੀ ਪਤਲੀ ਨਿਕ
ਲਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਜਿਆਦਾ ਘਾਵ ਹੋ ਜਾਵੈ ਹੈ ਐ
ਸਾ ਘਾਵ ਹੋ ਦੇਵੈ ਹੈ ਕਿ ਬਡੀ ਭੀ ਜਾਨੇ ਲਗਾ ਪਡਤੀ

ਹੈ ਜਬ ਬਢੀ ਜਾਵੇ ਲੰਬੀ ਤੌ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਸੋ ਫੋ
ੜਾ ਅਸਾਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਕੀ ਦੂਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੋ
ਇਤੋ ਇਸ ਤਰਹ ਕਰੇ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਜਾਬ ਲਗਾਇ ਕਰ ਪਾਕ
ਲਧ ਦੇਵੈ ਔਰ ਉਸਮੇਂ ਏਕ ਸੁਫੈਦ ਸਾ ਆਸੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਸਕੋ
ਨਿਕਾਲ ਡਾਲੇ ਜਦ ਘਾਵ ਕਰਨਾ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੌ ਏਹ ਮਲ੍ਹ
ਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸਮੇ ਰਤਨਜੋਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ
ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਆਵੈ ਤੌ ਏਹ ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖ
ਾ ਕੂਦੂਗੂਦ ੧ ਤੋਲਾ ਪਾਰਾ ੬ ਮਾਸੇ ਕਾਲੇ ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇ
ਲ ੨ ਤੋਲੇ ੨ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਕਟਾਹੀ ਮੇ ਡਾਲ ਕੇ ਖੂਬ ਰ
ਗੜੇ ਜਦ ਮਲ੍ਹਮ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਈਸ੍ਵਰ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ। ਆਠੋਂ ਪਿੰਡੁਲੀ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਜਤ
ਨ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਪਿੰਡੁਲੀ ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋ ਗੀਏ ਪਿੰ
ਨੀ ਗੋਡੇ ਸੇ ਨੀਚੇ ਗਿਟੇ ਕੇ ਉਪਰ ਕੇ ਭਾਗ ਮੇ ਆਸ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਉਸ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂਰਤ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਲੇ ਸੋਜ ਹੋਤਾ ਹੈ
ਇਸਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੀਚੇ ਲਿਖੀ ਤਸਵੀਰ ਮੇ ਸਮਝ ਲੈ
ਨਾ ਸੋਥ ਨਾਮ
ਤਾਂ ਹੈ ਸੋਜ ਹੋ
ਲਟੀ ਜੈਸੀ ਹੋ
ਤੀ ਹੈ ਫੋੜਾ ਹੋ
ਸਤ ਸਵੀਰ ਦੀ
ਮ ਪਿੰਨੀ ਕਾ ਹੈ



ਸੋਜਾ ਕਾ ਹੈ
ਜਾਨੀ ਗਿ
ਰੇ ਪਕ ਜਾ
ਜਾਵੈ ਹੈ ਇ
ਪਿੰਨੀ ਨ
ਇਸ ਫੋੜੇ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਹ ਹੈ ਇਸਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਇ
ਲਾਜ ਕਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਹ ਲੀਲ ਕੂਨੇ ਵਾਲਾ ਲੈ
ਪਲ ਗਾਵੈ ਜਿਸ ਲੇ ਪਲਗਾਨੇ ਸੇ ਅੰਦਰ ਮਵਾਦ

ਸਨੂੰਜਾਵਿਆਤੇਸੂਕਜਾਏਐਸਾਨਾਹੋਵੈਜੋਮੁਵਾਦਅੰਦ੍ਰ
ਹੀਤਰਫਨੂੰਰਜੂਹੋਕੇਖਰਾਬਨਾਕਰੇਐਸਾਲੇਪਲਾਗਾ
ਜਿਸਨਾਲਅੰਦਰਮੁਵਾਦਪੈਦਾਨਾਹੋਵੈਜੋਹਡ੍ਡੀਹੈਓਸਸੁ
ਕਜਾਵੈਅਤੇਖ਼ਾਸਲੀਕਨਾਨੂੰਵਾਫਸਦਖੋਲੇਅਤੇਲੇ
ਪਏਹਲਗਾਵੈਲੇਪਕੀਬਿਧਿ। ਅਬਲਤਾਸਦੋਤੋਲੇ
ਬਬੂਨੇਦੇਫੂਲ੧ਤੋਲਾਖਤਮੀਕੇਫੂਲ੧ਤੋਲਾਸੁਕੀਮ
ਕੇ੧ਤੋਲਾਨਾਖੂਨ੧ਤੋਲਾਗੇਰੂ੧ਤੋਲਾਮੁਰਿਦਕੇਬੀਜਛੇ
ਮਾਸੇਨਿਰਬਸੀ੬ਮਾਸੇਹਫੀਮ੨ਮਾਸੇਕੌਨ੍ਹੀਸੁਰੰਜਾਂ੬ਮਾਸੇ
ਇਨਸਭਕੋਪਾਨੀਮੇਪੀਸਕਰਲਗਾਵੈਊਪਰਅਰਿੰਡਕੇ
ਪਤੇਬਾਂਧਨੇਔਰਜੋਘਾਵਲਾਲਹੋਜਾਵੈਤੋਵੋਹਮਲਹਮ
ਲਗਾਵੈਕਿਜਿਸਮੇਨਾਨਪਾਵਕਾਗੂਦਾਹੈਔਰਜੋਵੋਹਫੂ
ਟਜਾਵੈਤੋਦੇਖੈਕਿਘਾਵਕੇਨੀਚੈਸਖਤੀਹੈਵਾਨਰਮੀਜੋਨਰ
ਮੀਹੋਵੈਤੋਨਸਤਰਦੇਵੈਜੋਸਖਤੀਹੋਵੈਤੋਨਰਮਕਰਕੇਨਸ
ਤਰਦੇਵੈਔਰਵੋਹਮਲਹਮਲਗਾਵੈਜਿਸਮੇਦਰਖਤਕਾਪ
ਨੀਲਿਖਾਹੈਔਰਦੂਸਰੀਸੂਰਤਉਸਫੋੜੇਕੀਯੇਹੈਕਿਪਹਿ
ਲੇਏਕਫੂਲਾਸਾਹੋਤਾਹੈਔਰਉਸਘਾਵਮੇਦੋਉੰਗਲ
ਨੀਚੇਮੁਵਾਦਹੋਤਾਹੈਜਬਵੋਹਫੂਲਾਫੂਟਜਾਵੈਔਰਮੁ
ਵਾਦਨਿਕਲੇਵਾਦਬਾਨੇਸੇਨਿਕਲੇਤੋਨਸਤਰਦੇਵੈਔਰ
ਉਸਕੇਊਪਰਨਿੰਮਕੇਪਤੇਔਰਲੂਣਬਾਂਧੇਫਿਰਯੇਹਮ
ਲਹਮਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖਾ। ਪਹਿਲੇਕਾਲੇਤਿ
ਲੋਂਕਾਤੇਲਸਵਾਸੇਰਗਰਮਕਰੇਆਗਕੀਊਪਰਫਿਰਸੁਫੈ
ਦਮਲਗਮ੨ਤੋਲੇਭਿਲਾਵੈਗੁਜਰਾਤੀਨਗਦੋਨੀਮ
ਕੇਪਤੇਕੀਟਿਕੀਆ੨ਤੋਲੇਉਸਤੇਲਮੇਜਲਾਕਰਫੇ
ਕਦੇਵੈਔਰਸੰਧੂਰਮਿਲਾਕਰਮੰਦੀਮੰਦੀਆਂਚਪ੍ਰ

ਔਟਾਵੈ ਕਾੜ੍ਹੇ ਪਤ੍ਰੇ ਸਿਧੂਰ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਡਾਲੇ ਜਬ ਰਾਸਨੀ
ਹੋਜਾਵੈ ਤਬ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੈ ਰਾਜੀ ਹੋ ਪਿੰਡਲੀ ਕੇ
ਦੂਸਰੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਇਲਾਜ ਇਕ ਫੋੜਾ ਪਿੰਡਲੀ ਨਾਮਿ ਪਿੰਡੀ
ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਟਾ ਆਸ ਬੁਰਾ ਹੈ ਛੇਕੂੰ ਗਾਲ ਨੀਚੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਔਰ ਵੋਹ ਫੋੜਾ ਬਦਤ ਚਿਰਗ ਵਿਚ ਪਕਤਾ ਹੈ ਏਕ ਬਰਖ ਦ
ਦੋ ਬਰਖ ਕੇ ਪੀਛੇ ਫੂਟਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲ
ਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕਦੀ ਰੁਧਰ ਭੀ ਨਿਕਲਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਉਸਪ
ਰ ਯੋਗ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਮੇ ਸੁਫੈਦ ਜੀਰਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਯੋਗ
ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ। ਨੁਸਖਾ ਮਲਹਮ ਕਾ। ਲਾਲ
ਮੈਨਫਲ ਬਬੂਰ ਕਾ ਗੋਂਦ ਲੌਂਗ ਫੂਲਦਾਰ ਸਾਬੂਨ ਦਿ
ਲਾਇਤੀ ਭੈਂਸੀਯਾ ਗੁਗੁਲ ਇਨ ਸਭ ਕੇ ਬਾਬਲੇ ਜਲ
ਮੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਏਕ ਕਪੜੇ ਪਰ ਜਮਾਵੈ ਉਸ ਕਾ ਮੋ
ਮਜਾਮਾ ਬਨਾਇ ਕਰ ਰਖੇ ਔਰ ਸਮਯ ਪੁਜਬ ਕਿਸੀ ਜ
ਗਾਹ ਲੇਨੇ ਪੜੇ ਲਗਾਨੇ ਕੀ ਉਸ ਮੋਮਜਾਮੇ ਜੈਸਾ ਚੂਦਵੈ
ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਮੇ ਸੇ ਕਤਰ ਕਰ ਫਾਹਾ ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੈ
ਯੋਗ ਲੇਪ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਮ ਹੈ ਹਰ ਏਕ ਫੋੜੇ ਪਰ ਲਗਾਨੇ
ਮੇ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਫੋੜੇ ਕੋ ਬੀਦ੍ਹਾ ਕਹਿਤੇ
ਹੈਂ ਔਰ ਜਬ ਯੇਹ ਫੋੜਾ ਪਕ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਸ ਪਰ ਦੋਹ ਮ
ਲਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਮੇ ਸਾਬੂਨ ਹੈ ਅਥਵਾ ਯੋਗ ਮ
ਲਹਮ ਲਗਾਵੈ ਨੁਸਖਾ ਔਰ ਜੋ ਗਾਲ ਸੁਹਾਗਾ ਚੌ
ਕੀਯਾ ਕਥਾ ਆਮਾ ਹਲਦੀ ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਬਿਰੋਜਾ ਪੰ
ਜ ਤੋਲੇ ਸਾਬੂਨ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ ਮਿਲਾਇ
ਕਰ ਔਰ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸ ਘੋਟ ਕਰ ਲਗਾਵੈ। ਗਿ
ਟੇ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਯਤਨ। ਏਕ ਫੋੜਾ ਪਾਂਵ ਕੇ ਗਿਟੇ

ਪਰਹੋਤਾਹੈ ਜੋ ਵੋਹ ਛੋਟੀ ਹੀ ਹਛਾ ਹੋਇਜਾਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਉਤਮ ਬਾਤਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਉਸ ਮੇ ਸੇ ਹਡੀਯਾਂ ਨਿਕਲਾ ਕਰ
ਤੀਹੈ ਬਹੁਤ ਚਿਰਕਾਲ ਤੱਕ ਫੋੜ੍ਹਾ ਰਹਨੇ ਸੇ ਹਡੀ ਕੋ ਰੋ
ਗ ਪਕੜ੍ਹਤਾਹੈ ਤੋ ਹਡੀ ਕੋ ਭੀ ਖਾਇ ਲੈਤਾਹੈ ਇਸੀ ਵ
ਸਤੇ ਹਡੀ ਘਰਕੇ ਟੁਕੜ੍ਹੇ ਟੁਕੜ੍ਹੇ ਹੋਇਕਰ ਨਿਕਲਤੀ ਹੈ
ਮੈਨੇ ਅਪਨੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖਾਹੈ ਜਬ ਐਸਾ ਫੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ
ਚਿਰਕਾਲ ਕਾ ਹੋਜਾਵੇ ਤੋ ਬਰਸੋ ਤਕ ਭੀ ਹਛਾ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ
ਔਰ ਇਸ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਚਕਿਤਸਾ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਜੋ ਊ
ਪਰ ਅਬੀ ਬਰਨਨ ਕੀਯਾ ਹੈ ਪ੍ਰਈਸੂਰ ਕੀ ਆਰਾਧਨ ਕ
ਰਨੇ ਸੇ ਜਰਾਹ ਲੋਕ ਕੇ ਇਲਮ ਹੋਨੇ ਮੇਂ ਬਰਕਤ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਭੀ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਪਾਂਵ ਕੇ ਤ
ਲੂਏ ਨਾਮ ਤਲੀ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਯਤਨ। ਏਕ ਫੋੜ੍ਹਾ
ਪਾਂਵ ਕੇ ਤਲੂਏ ਨਾਮ ਪੈਰ ਕੇ ਹੇਠ ਜਿਸ ਤਲੀ ਕਹਿਤੇ
ਹੈਂ ਤਲੂਏ ਮੇਂ ਹੋਤਾਹੈ ਇਸ ਕੀ ਭੀ ਐਸੀ ਹੀ ਚਕਿਤਸਾ ਹੋ
ਤੀਹੈ ਜੋ ਅਬੀ ਊਪਰ ਵਰਨਨ ਕਰੀ ਹੈ ਪਾਂਵ ਕੀ ਤਲੀ ਕਾ
ਮਾਸ ਮੋਟਾ ਹੂਆ ਹੂਆ ਹੋਤਾਹੈ ਚਲਨੇ ਫਿਰਨੇ ਸੇ ਮਾਸ
ਕੀ ਸਖਤੀ ਅਤ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਹੈ ਜਬ ਫੋੜ੍ਹਾ ਫੁਨਸੀ ਪਾ
ਵ ਮੇਂ ਨਿਕਲੇ ਤੋ ਕਭੀ ਕਭੀ ਪਕਨੇ ਮੇਂ ਦੇਰ ਲਾਗਤੀ ਹੈ
ਛੋਟੀ ਪਕੇ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਤਕ ਖੇਦ
ਕਰਤਾਹੈ ਈਸੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਇ ਤੋ ਸੀਘਰ ਹੀ ਇਸ ਦੁਖ ਕੋ
ਕਾਟੈ। ਆਗੇ ਪਾਂਵ ਕੀ ਉਂਗਲੀ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਯਤਨ।
ਏਕ ਫੋੜ੍ਹਾ ਪਾਂਵ ਕੀ ਉਂਗਲੀ ਊਪਰ ਹੋਤਾਹੈ ਧਿਆਨ
ਕਰਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਵੋਹ ਫੋੜ੍ਹਾ ਊਪਰ ਦੀਸਕੇ
ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਤੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਾਦ ਹੋਨੇ ਕੇ ਕਾ

ਹਨੇ ਵਾਲੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਨਹੀ ਹੋਵੇਂ ਤੋ ਉਸ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਇਲਾਜ ਜਲਦੀ
ਕਰਨਾ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਹਾਥ ਕੀ ਉਂਗਲੀਓਂ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹੇ ਕਾ ਇਲਾ
ਜ ਕਹਾ ਹੈ ਪਿਛੇ ਸੋਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਯੇਹ ਫੋੜ੍ਹਾ ਬਾਦ
ਫਰੰਗ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ ਤੋ ਉਸ ਕੀ ਯੇਹ ਤਰਹ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਂਗ
ਲੀਯਾ ਪੈਰਾਂ ਕੀ ਗਲ ਕਰ ਪਾਕ ਪੀਕ ਸੇ ਗਿਰ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਇਲਾਜ ਮਾਲਜਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਘਾਵ ਜਿਆਦਾ ਹੋਤਾ ਜਾ
ਤਾ ਹੈ ਅਰੁ ਪਾਵ ਨਿਸਫਲ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਦਸਕਲ
ਹੋਤਾ ਹੈ ਅਬ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸਰੀਰ ਮੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਫੋ
ੜ੍ਹੇ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਨ ਸਭ ਕੀ ਹਕੀਕਤ ਵਰਨਨ ਕਰੀਏ ਤੋ
ਬਹੁਤ ਬਧ ਜਾਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਦੋ ਚਾਰ ਨੁਸਖੇ ਅ
ਲ੍ਹਮ ਔਰ ਤੇਲ ਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਫੋ
ੜ੍ਹਿਓਂ ਕੋ ਗੁਣ ਦਾਯਕ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ। । ਗੁਲਾਬ ਕੇ
ਪਤ੍ਰਿਓਂ ਕੋ ਗੁਲਾਬ ਜਲ ਮੈਂ ਪੀਸ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਗਾੜ੍ਹਾ
ਗਾੜ੍ਹਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਪ੍ਰ ਬੰਗਾਲਾ ਪਾਨ ਬਾਂਧੇ ਤੋ ਸ
ਭ ਤਰਾ ਕੇ ਫੋੜ੍ਹਿਓਂ ਕੋ ਤਹਲੀਲ ਕਰੇ ਹੈ ਸੁਕਾ ਦੇਵੇ ਹੈ
ਅਤੇ ਜੋ ਹਨ੍ਹਾ ਮੁਵਾਦ ਤਹਲੀਲ ਹੋਨੇ ਵਾਲਾ ਸੁਕਨੇ ਲਾਇ
ਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਕੋ ਪਕਾ ਦੈਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਬੰਬੂਲ
ਕਾ ਗੂਦਾਂ ਕਵੇਲਾ ਕੁਚਲਾ ਇਕ ਇਕ ਤੋਲਾ ਇਨ ਕੋ ਪਾ
ਨੀਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੇਂ ਔਰ ਉਪਰੋਂ ਬੰਗਾਲਾ ਪਾਨ ਬਾਂਧੇ
ਗਰਮ ਕਰਕੇ। ਅਥਵਾ ਹਰੜ੍ਹ ਕੀ ਗੁਠਲੀ ਅਲਸੀ ਬ
ਨਾਰਸੀ ਰਾਈ ਇਹ ਦੂਵਾਈ ਇਕ ਇਕ ਤੋਲਾ ਲੇ ਇਨ ਕੋ
ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਲਗਾਵੇਂ ਉਪਰ ਸੇ ਬੰਗਾਲਾ ਪਾਨ ਕਰਕੇ
ਗਰਮ ਬਾਂਧੇ ਈਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਥਵਾ
ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੪ ਮਾਸੇ ਕਲੌਂਜੀ ੪ ਮਾਸੇ ਇਨ ਕੋ

ਪੀਸਕਰ ਘ੍ਰਿਤ ਕੋ ਲੇਕਰ ਮਾਮਕਰੇ ਖੂਬ ਜੋ ਦੋਨੋ ਦ੍ਰ
ਵਾਈ ਘ੍ਰਿਤ ਮੇ ਡਾਲੇ ਜਬ ਜੋ ਦੂਵਾਈ ਜਲ ਜਾਵੈ ਤਬ
ਲੋਹਿਕੀ ਮੁਘਲੀ ਸੇ ਰਗੜਕੇ ਪਕਾਵੈ ਜਿਸ ਵਕਤ ਮਲ੍ਹ
ਮ ਜੈਸੀ ਹੋਜਾਵੈ ਉਤਾਰਕੇ ਅਗਨੀ ਸੇ ਕਾਮ ਮੇ ਲਾਵੈ ਉਪ
ਰੋਂਨ੍ਹੇ ਕੇ ਲਾਵੈ। ਅਥਵਾ। ਕਨੂੰਦ ਤੇਲ ਪੰਚ ਤੋਲੇ
ਕਦੇ ਲਾ ਕਾਲੀ ਮ੍ਰਿਚ ਮਾਦੀ ਕੋ ਪੜਤੇ ਆਵਲੇ ਜੋ ਸਭੁ ਦੂ
ਵਾਈ ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਲੈਕੇ ਰਖੈ ਤੇਲ ਕੋ ਅਗਨੀ ਸੇ ਤਪਾਇ
ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ੪ ਮਾਸੇ ਸਭੁ ਦੂਵਾਈ ਤੇਲ ਮੇ ਪਾਇਕਰ ਜ
ਲਾਵੈ ਲੋਹੇਕੇ ਦਸਤੇ ਸੇ ਰਗੜਕੇ ਮਲ੍ਹਮ ਬਨਾਇਕਰ
ਲਗਾਵੈ। ਅਰੋਦਾਦ ਕਾ ਯਤਨ। ਜੋ ਦਾਦ
ਰੋਗ ਥੋੜੇ ਦਿਨੋ ਕਾ ਹੋਇ ਤੋ ਯੇਹ ਦੂਵਾਈ ਲਗਾਨੀ ਚਾ
ਹੀਏ। ਨੁਸਖਾ। ਆਵਲੇ ਸੁਕੇ ਹੋਇ ਸੁਫੈਦ
ਕਥ ਪਵਾੜ੍ਹ ਕੇ ਬੀਜ ਇਹ ਤਿਨੇ ਚੀਜਾਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ
ਕੇ ਖਟੀ ਕੈਤੇਨ੍ਹ ਮੇ ਪੀਸਕੇ ਮਹਿਦੀ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਗਾੜ੍ਹ
ਲਗਾਵੈ। ਅਥਵਾ। ਪਲਾਸ ਪਾਪੜਾ ਨੀਲਾ
ਥੋਥਾ ਸੁਫੈਦ ਕਥ ਇਨ ਸਭਕੇ ਬਰਾਬਰ ਲੈਕੇ ਕਾਗ
ਜੀ ਨਿਬੂ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਪੀਸਕਰ ਦਾਦ ਨਾਮ ਧਪੜ ਪਲ
ਗਾਵੈ ਅਤੇ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਧੁਪ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਾਤ
ਦਿਨਕੇ ਲਾਨੇ ਸੇ ਬਿਲਕੁਲ ਆਰਾਮ ਹੋਜਾਵੈਗਾ।
ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਚਾਹੇ। ਅਥਵਾ ਕਪਾਸ ਕੇ ਬੀਜ ਜੋ
ਜਿਸ ਕੋ ਵੜੇਵੇ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੂਟਕੇ ਵੜੇਵਿਆਂ ਦੀ
ਗਿਰੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਨਿੰਬੂ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਰਸ ਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਰੋ
ਪਹਿਲੇ ਧਪੜਨੂੰ ਗੋਹੇ ਨਾਲ ਖੁਜਾਵੈ ਫਿਰ ਇਸ ਲੇਪ
ਕੋ ਲਗਾਵੈ। ਅਥਵਾ। ਹਕੀਮ ਪਵਾੜ੍ਹ ਕੇ ਬੀ

ਨੌਸਾਦਰ ਬੋਰ ਸਾਰ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈਓਂ ਕੋ ਬਰਾਬ
ਰ ਵਜਨ ਲੇਕਰ ਨਿੰਬੂ ਕੇ ਰਸ ਮੇਂ ਪੀਸਕਰ ਦਾਦ ਪੁਲੇ
ਪ ਕਰੇ ਤੋ ਧੱਧ ਬਹੁੰਤ ਹਛਿੱਤਰ ਰਾਜੇ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾ
ਇਗਾ। ਅਥਵਾ। ਗੰਲ ਮਜੂ ਫਲ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ
ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈਕੇ ਕੂਟਕੇ ਪਾਨੀ
ਸੇ ਪੀਸਕਰ ਲਗਾਵੈ ਸਿਖਲੋ ਕਾ ਨਿੰਬੂ ਕੇ ਰਸ ਮੇ ਪੀਸ
ਕਰ ਲਗਾਵੈ ਈਜੂਰ ਕਰੇ ਆਰਾਮ ਸੀਘਰ ਹੀ ਹੋਵੈ। ਅ
ਥਵਾ ਰਾਈ ਸਾਂਢੇ ਬਾਈ ਮਾਸੇ ਕੂਟ ਪੀਸ ਛਾਨਕਰ
ਸਿਰਕਾ ਤੇਜ ਲੇਕਰ ਜਿਸ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਧਧਰੀ ਪਰ ਲੇ
ਪ ਕਰੇ ਤੋ ਥੋੜੇ ਦਿਨੋ ਮੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਯੇਹ ਦੁਵਾਈ ਤ
ਬ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਵਕਤ ਧਧਰੀ ਨੀਚੇ ਖਲੜੀ
ਕੇ ਗਈ ਹੋਇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਖਲੜੀ ਕੇ ਊਪਰ ਹੈ ਨੀਚੇ ਖ
ਲੜੀ ਕੇ ਨਹੀ ਗਈ ਹੋ ਤੋ ਯੇਹ ਦੁਵਾਈ ਕਰੇ। ਲੇਪਕਾ
ਨੁਸਖਾ ਪੀਲਾ ਗੀਧਕ ਦੋ ਮਾਸੇ ਲੈਕੇ ਕੂਟ ਛਾਨਕਰ ਕੇ
ਖੇ ਪਾਰਾ ਗੀਧਕ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਲੈਕੇ ਕਪੜੇ ਮੇਂ ਛਾਨਕਰ
ਅਰ ਗੋ ਕਾ ਘਿਉ ਅਤੇ ਬਕਰੇ ਦੀ ਚਰਬੀ ਤ੍ਰਿਨ ਵਾਰੀ
ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਧੋਤੀ ਹੋਈ ਇਹਨਾ ਦੋਹਾ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ
ਸੋਲਾ ਸੋਲਾ ਮਾਸੇ ਲੈਕੇ ਇਹਨਾ ਸਾਰੀਆ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿ
ਲਾਕੇ ਹਛਿੱਤਰ ਸੇ ਮਿਲਾਵੈ ਮਥੇ ਐਸਾ ਮਥੇ ਕਿ ਪਾਰਾ ਮ
ਰ ਜਾਵੈ ਇਸਕੇ ਦੋ ਭਾਗ ਕਰੇ ਏਕ ਭਾਗ ਦੁਵਾਈ ਕਾ ਧ
ਧਰ ਪਰ ਮਲੈ ਧੂਪ ਮੇ ਬੈਠ ਕਰ ਯਾ ਅਗਨ ਕੇ ਸਾਮਨੇ
ਬੈਠਕਰ ਇਕ ਘੜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਪਾਨੀ ਗਰਮ ਨਾਲ ਇਸ
ਨਾਨ ਕਰੇ। ਯੇਹ ਦੁਵਾਈ ਪੁਜਲੀ ਪਰ ਭੀ ਫਾਇਦਾ
ਕਰਤੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ। ਔਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ

ਕੇ ਦਾਦ ਬਹੁਤ ਹੋਗਏ ਹੋਵਨ ਤੋ ਅਤੇ ਬਹੁਤੰ ਦਿਨ ਭੁਜੇ
ਰਹੂ ਕੇ ਹੋਵਨ ਤਾਂ ਪੁਰਾਨੀ ਪੰਧੀ ਕਾ ਇਲਾਜ ਇਹ ਕਰੇ ਜੋ
ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਨੁਸਖਾ। ਪਵਾੜ ਕੇ ਬੀਜ ਏਕ ਤੋਲਾ ਪਾ
ਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਅਤੇ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਪਾਰਾ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਖੂਬ
ਖਰਲ ਕਰੇ ਜਬ ਮੁਲਾਇਮ ਕੀ ਤਰਾਂ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੋ ਦਧੰਰ ਪਰ
ਲਾਲੇ ਖੁਜਾਇ ਕਰ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ੂੰ ਕਰੇ ਆਰਾਮ ਹੋ ਜਾਵੈਗਾ।
ਆਗੇ ਖੁਜਲੀ ਕਾ ਯਤਨ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਖੁਜਲੀ
ਰੋਗ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਖੁਰਕ ਖਾਰਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਨ ਸੋ ਖਾਰਸ ਭੀ ਦੋ
ਤਰਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਕ ਸੁਕੀ ਖਾਰਸ ਦੂਸਰੀ ਤਰ ਖੁਰਕ ਅ
ਬਾਮ ਪਹਿਲੇ ਤਰ ਖੁਰਕ ਕੀ ਦੁਵਾਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈ। ਨੁਸ
ਖਾ। ਲਾਲ ਕਦੋਲਾ ੧ ਤੋਲਾ ਚੋਕੀਯਾ ਸੁਹਾਗਾ ਭੁੰਨ
ਕੇ ਤੋਲਾ ਫਟਕੜੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਹਨਾ ਤਿਨਾ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਪੀ
ਸ ਕੇ ਮਹੀਨ ਦੋ ਤੋਲੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਸਰੀਰ ਮੇ ਮਲੇ
ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਤਿਨ ਦਿਨ ਤਕ ਕਰੇ ਫਿਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਕੇ ਪੀ
ਛੇ ਲੋਨੀ ਮਿਟੀ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਮਲ ਕਰ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਖੁ
ਜਲੀ ਖੁਰਕ ਹਟ ਜਾਵੈ ਈਸੁਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕ
ਦੋਲਾ ਸੁੰਢ ਕਥਾਂ ਮਹਿੰਦੀ ਯੇਹ ਤੀਨੋ ਦਵਾ ਏਕ ਏਕ
ਤੋਲਾ ਭੁੰਨਾ ਸੁਹਾਗਾ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੧ ਮਾਸਾ ਇਨ
ਦੁਵਾਈਓ ਕਉ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰ ਰਖੇ ਘ੍ਰਿਤ ਗੋਰ
ਲੇ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਧੋਇ ਕਰ ਦੁਵਾਈ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਚਾਰ ਦਿ
ਨ ਤਕ ਮਲੇ ਫਿਰ ਲੋਨੀ ਮਿਟੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਪਰ ਮਲ ਕੇ ਇਸਨਾ
ਨ ਕਰੇ ਤੋ ਖੁਜਲੀ ਖੁਰਕ ਹਟ ਜਾਵੈਗੀ ਜੇ ਕਰ ਸੁਕੀ ਖੁਰ
ਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਮ ਆਵਿਰਨਾ ਦਵਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੁਲਾ
ਬ ਲੈਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਹਤਰੇ ਕਾ ਆਰਕਢ

ਇਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਰ ਕਰੂਤ ਕਾ ਲੇਪ ਕਰਨਾ ਭੀ ਫਾਇਦਾ
ਕਰੇਂ ਹੈ ਕਰੂਤ ਕੇ ਲੇਪ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਕਰੂਤ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਦੋਘ
ੜੀ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਭਿਗੋ ਰਖੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕੋ ਖੂਬ ਮਲੇ ਜਬ ਮਰ
ਹਮ ਕੀ ਤਰਹ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਸ ਮੇਂ ਖਟਾਈ ਦਸਿਕਾਂ ੧੨ ਤੋਲੇ
ਔਰ ਗੀਧਕ ਆਮਲਾ ਸਾਰ ਪੌਨੇ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਕੂਟ ਛਾਨ ਕਰ
ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਸਾਦੇ ਬਾਈਆਂ ਸੇ ਤਿਲਾ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਇ
ਕਰ ਤੀਨ ਭਾਗ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੇ ਹੈ ਇਕ ਹਿਸਾ ਦੂਵਾਈ ਸਾਰੇ ਬ
ਦਨ ਪ੍ਰ ਮਲੇ ਫਿਰ ਹਮਾਮ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ ਗੋਤ੍ਰਿ ਕੀ ਭੁਜੀ ਅਤੇ
ਸਿਰ ਸਾਰੇ ਬਦਨ ਪ੍ਰ ਮਲ ਕੇ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਸੇ ਇਸਨਾਨ ਕ
ਰ ਡਾਲੇ ਇਸ ਦੂਵਾਈ ਮੇ ਖੁਜਲੀ ਖੁਰਕ ਸਭ ਹਟ ਜਾਂਦੀ ਨਿ
ਸਚੈ ਕਰ ਜਾਨਨਾ। ਏਹ ਲੇਪ ਦੋਨੋ ਤਰਹ ਕੀ ਖੁਜਲੀ
ਕੋ ਹਟਾਂਦੇ ਹੈਂ ਜੀਸੁ ਕਿਸ੍ਰਿ ਪਾਸੇ ਆਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਪਿ
ਤੇ ਕੋ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਪਿਸਤਾ ਮਦਰਾ ਅਤੇ ਸ
ਹਿਤ ਨੀ ਖਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਤ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਨਾਵੇ ਅਤੇ ਜੁਲਾਬ
ਲਵੇ ਅਤੇ ਮੁੰਜਸ ਪਹਿਲੇ ਕਰਾਵੈ ਫਿਰ ਦਸਤ ਕਰੇ ਇ
ਸ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹਾਲੂ ਕੇ ਹਰ ਰੋਜ ਨਿਬੂ ਕਾ ਰਸ ਅਥਵਾ ਸਿਰ
ਕਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਮੇਂ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਜਲ ਮੇ ਅਰ ਭੁਨਾ ਰੋਗਨ ਅਥਵਾ
ਮਿਠੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇਕੇ ਗੁਨ ਗੁਨਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਲਿਸ ਕ
ਰੇ ਤਬ ਸੂਕੀ ਖੁਰਕ ਹਟ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਖੁਜਲੀ ਥੋੜ੍ਹੇ
ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖੁਰਕ ਹੋਵੇ ਤਾ ਏਹ ਦੂਵਾਈ ਲਗਾਵੈ ਨੁਸਖਾ
ਸਰਸੋਂ ੪ ਤੋਲੇ ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸੇ ਗੁਨਾ ਗੁਨ ਕ
ਰ ਮਿਲਾਇਕਰ ਉਬਟਨੇ ਕੀ ਤਰਹ ਜਿਸ ਤਰਾ ਵਟਨਾ ਹੁੰਦ
ਹੈ ਵਟਨੇ ਦੀ ਤਰਾ ਮਲੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਠਹਰ ਕੇ ਤਤੇ ਪਾਨੀ ਨਾ
ਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ ਸੁਖ ਹੋਵੇ ਖੁਰਕ ਹਟ ਜਾਵੇ ਖੁਜਲੀ

ਦੂਰ ਹੋਵੈ॥ ਅਥ ਹਰ ਇਕ ਜਖਮ ਦੇ ਇਲਾਜ॥ ਅ
ਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾਵ ਨਾਮ ਜਖਮ ਕਾ ਇਲਾਜ ਲਿਖ
ਨੇ ਤਾਂ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜਖਮ ਬ
ਹੁਤ ਹੋਵੈਂ ਹੈਨ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੈਨ ਜੇਕਰ ਹਰ ਇਕ ਜਖਮ
ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਯਥਾ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਲਿਖੀਏ ਤਾਂ ਨਾਮ ਲਿ
ਖੀਏ ਤੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਧ ਜਾਵੈਗਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਨਾਮ
ਲਿਖੇ ਨੇ ਤਾਂ॥ ਅਥ ਘਾਵ ਕਾ ਨਾਮ ਜਖਮਾ॥ ਅਗਨੀ
ਸੇ ਜਲਾ ੧ ਤੇਲ ਆਤੇ ਧਿਉ ਗ੍ਰਮ ਨਾਲ ਜਲੇ ੨ ਕਿਸੀ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਟ ਚੋਟ ਲਗੇ ੩ ਲਾਠੀ ਯਾ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚੋਟ
ਲਗੇ ੪ ਪਥਰ ਆਦਿ ਇਟ ਕੀ ਚੋਟ ਲਗਨੇ ਪਤਲ ਦ
ਰਕ ਘਾਵ ੬ ਬੰਦੂਕ ਕੀ ਗੋਲੀ ਕਾ ੭ ਤੀਰ ਕਾ ੮ ਇਤਆ
ਦਿਕੇ ਆਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾਵ ਹੋਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹਿੰਦੂ
ਸਤਾਨੀ ਹਿਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਘਾਵ ਔਰ ਸੂਜਨ ਛੇ ਤਰ ਲਿਖਅ
ਹੈ ਵਾਯੂ ਕਾ ੧ ਪਿਤ ਕਾ ੨ ਕਫ ਕਾ ੩ ਸਨਪਾਤ ਕਾ ੪ ਰੁਧਰ
ਕੇ ਦੂਸਿਟ ਪਟੇ ਕਾ ੫ ਕਿਸੀ ਤਰਹ ਕੀ ਲਕੜੀ ੬ ਇਸੀ
ਤਰਹ ਕੇ ਔਰ ਕੋਈ ਜਖਮ ਕਾ॥ ਅਬ ਵਾਯੂ ਕੇ ਘਾਵ ਕ
ਲਖਣ ਵਾਯੂ ਕਾ ਘਾਵ ਔਰ ਸੂਜਨ ਵਿਖਾ ਪਰੇ ਪਿਤ ਕ
ਬਿਣ ਨਾਮ ਫੋੜਾ ਛੇਤੀ ਪਕ ਜਾਇ ਕਫ ਕਾ ਫੋੜਾ ਦੇਰ
ਸੇ ਪਕਤਾ ਹੈ ਰੁਧਰ ਕਰਕੇ ਫੋੜਾ ਅਤੇ ਚੋਟ ਕੇ ਲਗਨੇ ਕਾ
ਫੋੜਾ ਭੀ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਪਕਤਾ ਹੈ ਅਉਰ ਜੋ ਫੋੜਾ ਚੋਟ
ਕਾ ਸੰਬਧ ਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ਉਸਕਾ ਲਖਣ ਲਿਖਤੇ ਹਾਂ ਜਿ
ਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਘਾਵ ਹੋਵੈ ਔਰ ਗਰਮੀ ਔਰ ਸੂਜਨ ਥੋੜੀ ਹੋ
ਇ ਔਰ ਕਠੋਰ ਹੋਇ ਅਉਰ ਉਸਕਾ ਮਾਸ ਚਮੜੇ
ਜੇਹਾ ਸਖਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਦਰਦ ਉਸਮੇ ਕਮ ਹੋਵੈ ਇ

ਤਨੇ ਲਖਣ ਹੋਵਹਿ ਤੌ ਜਾਣੀਏ ਅਬੀ ਕਚਾਂ ਫੋੜਾ ਹੈ ਯੇਹ ੨੮
ਭੀ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਫਿਣ ਜੋ ਫੋੜਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਹੈ ਕਿ
ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਸਰੀਰ ਕੇ ਕਿਸੀ ਮੁਕਾਮ ਪਰ ਸੂਜਨ ਹੋਵੈ ਸਖ
ਤ ਹੋਇ ਫਿਰ ਕੇ ਪਕ ਜਾਇ ਫੋੜਾ ਜੈਸਾ ਹੋ ਜਾਇ ਜਦ ਪਾਕ ਹੋ ਜ
ਵੈ ਉਸਨੂੰ ਫਿਣ ਅਤੇ ਪਾਕ ਹੋ ਜਾਇ॥ ਫਿਣ ਜੋ ਪਾਕ
ਫੋੜਾ ਹੈ ਤਿਸ ਸੋਜ ਕਾ ਲਖਣ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ॥ ਜਿਸ ਮ
ਨੁਖ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂਜਨ ਅਗਨੀ ਕੀ ਤਰਹ ਜਲੇ ਔਰ ਖ
ਰਕੀ ਤਰਹ ਪਕੇ ਔਰ ਚਿਊਂਟੀ ਨਾਮ ਕੀੜੀ ਕੀ ਤਰਹ ਕ
ਟੇ ਔਰ ਦਰਦ ਕਰੇ ਹੋਇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਥ ਨਾਲ ਦਬੀਏ ਤਾਂ
ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਬਹੁਤੀ ਐਸੀ ਹੋਵੈ ਜੋ ਸੂਈ ਸੇ ਬੇਧਤਾ ਹੈ ਸੂ
ਈਯਾਂ ਚੁਭਨੇ ਉਸ ਸੇ ਦਾਹ ਨਾਮ ਜਲਨ ਬਹੁਤੀ ਹੋਵੈ
ਰੰਗ ਉਸਕਾ ਬਦਲ ਜਾਵੈ ਜਦ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਵੈ ਤੌ ਸਾਂ
ਤ ਹੋਵੈ ਔਰ ਬਿਛੂ ਜੋ ਡੂਆ ਤਿਸਕੇ ਕਾਟਨੇ ਜੈਸਾ ਦ
ਰਦ ਹੋਵੈ ਅੜੁ ਸੌਂਜਰਗਾਹੀ ਹੋਵੈ ਅਤੇ ਜਿਤਨੇ ਫੋੜੇ ਪਕ
ਵਨੇ ਦੇ ਯਤਨ ਹੈਂ ਸੋ ਕਰੀਏ ਤੌ ਭੀ ਫੋੜਾ ਪਕੇ ਨਹੀ ਅਤੇ
ਉਸ ਸੂਜਨ ਨਾਮ ਸੋਜ ਹੋਨੇ ਸੇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਜੁਆਰ ਅਰੁਚੀ ਹੋ
ਇ ਇਹ ਲਛਨ ਜਿਸ ਫੋੜੇ ਕੇ ਹੋਇ ਤਉ ਜਾਣੀਏ ਜੋ
ਇਹ ਸੋਜ ਪਕ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਣੀ ਸੂਜਨ ਪਕ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਤੌ ਉਸਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜਸੇ ਪੀੜਾ ਹੋਇ
ਨਹੀ ਲਲਾਈ ਨਾਮ ਲਾਲੀ ਥੋੜੀ ਹੋਇ ਬਹੁਤ ਊਚੀ
ਨਹੀ ਹੋਇ ਔਰ ਸੂਜਨ ਮੇਤਾ ਪਣੁ ਜਾਵੈ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਹੋਇ
ਖੁਜਾਲ ਨਾਮ ਖੁਜਲੀ ਖਰਕ ਬਹੁਤ ਚਲੇ ਸਬ ਰੋਗ ਉਪ
ਦ੍ਰਵ ਜਾਤੇ ਰਹੈ ਕਈ ਉਪਦ੍ਰਵ ਬਾਕੀ ਨਾ ਰਹੈ ਅਤੇ
ਦੇਹੁ ਸੂਜਨ ਭੀ ਨਹੀ ਰਹੈ ਖਾਲ ਭੀ ਪਣੁ ਨੇ ਲਗ

ਜਾਏ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਉੰਗਲੀ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਪੀਕ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਰਾਧ
ਨਿਕਲੇ ਇਤਨੇ ਲਖਣ ਹੋਇ ਤੋ ਜਾਨੀਏ ਕਿ ਸੂਜਨ ਪਕ
ਗਈ ਹੈ ਇਨ ਕਚੀ ਪਕੀ ਰੋਤੋਮੇ ਜਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਭੁਲੀ
ਪਕਾਰ ਕਰ ਸੋਚ ਕਰ ਕੇ ਜਤਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਜਰਾਹ
ਕਚੀ ਸੂਜਨ ਕੋ ਤਥਾ ਕਚੇ ਫੋੜੇ ਕੋ ਚੀਰ ਦੇਵੈ ਤੋ ਐਸੇ
ਜਰਾਹ ਸੇ ਯਤਨ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਥਵਾ ਜਿਸ
ਜਰਾਹ ਕੋ ਕਚੇ ਪਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀ ਉਸ ਜਰਾਹ
ਕੋ ਭੀ ਬੁਲਾਨਾ ਯੋਗ ਨਹੀ ਹੈ ਯੇਹ ਫੋੜੇ ਕੀ ਸੂਜਨ ਕਾ
ਲਖਣ ਕਹਾ ਹੈ ਅਬ ਔਰ ਮਤ ਸੇ ਬ੍ਰਿਣ ਫੋੜੇ
ਕੇ ਰੋਗ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵੈਦੋ ਨੇ ਅ
ਠਤਰਾਂ ਕੇ ਫੋੜੇ ਕਾ ਯਤਨ ਲਿਖਾ ਹੈ ਵਾਤੂ ਪਿਤ
ਕਫ ਕੇ ਦੋਖੇ ਕਾ ੧ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕੋ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਕਾ ੨ ਵਾ
ਯੂ ਪਿਤ ਕਫ ਕਾ ੩ ਰੁਧਰ ਕਾ ੪ ਵਾਯੂ ਪਿਤ ਕਾ ੫ ਵਾਯੂ
ਕਫ ਕਾ ੬ ਕਫ ਪਿਤ ਕਾ ੭ ਸੰਨਪਾਤ ਕਾ ੮

ਯਾਦ ਨਾਮ ਜਖਮ ਕਾ ਯਤਨਾ। ਅਬ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾ
ਨੀ ਗੀਥੋ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਤੋ ਅਕਲ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਤੀ ਹੈ
ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਉਸੀ ਉਸੀ
ਕਿਤਾਬ ਮੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਕੀ ਨਿਯਾਰੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਇਸ ਸਬਬ ਸੇ ਮੈਨੇ ਹਰ ਏਕ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਕਾ ਮਤ
ਨਹੀ ਲੀਯਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨਮੇ ਕਰਮ ਕੀ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨ
ਹੀ ਲਿਖਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਪਨੇ ਅਨੁਭਵ ਅਪਨੇ ਉਸ
ਤਾਦ ਕੇ ਅਜਮਾਏ ਹੂਏ ਨੁਸਖੇ ਲਿਖਤਾ ਹੂੰ ਕਿ ਜਿ
ਨ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਹਜਾਰੋ ਰੋਗੀ ਰਕਉ ਆਰਾਮ ਕੀ
ਯਾ ਹੈ। ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲੇ ਕਾ ਯਤਨਾ।

ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਅਗਨਿ ਮੇ ਜਲ ਜਾਇ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਅਗਨੀ ਸੇਤ
ਪਾਵੈ ਤੋ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਹਛਾ ਹੋਵੈ ਅਗਨੀ ਸੇ ਜਲੇ ਕੋ ਸੇਕ
ਦੇਵੈ ਤੋ ਛੇਤੀ ਹਛਾ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਅਗ੍ਰ ਕਿਸੀ ਗਾਮਦ
ਸਤੂ ਚਿਕਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਜਾ ਗ੍ਰਾਮ ਅਭ੍ਰਕ ਦੀ ਉਕਾ ਘ੍ਰਿਤ
ਬਨਾਇ ਕੇ ਲਗਾਵੈ ਅਥਵਾ ਇਸੀ ਘ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕੁ
ਮਕਾ ਕੇ ਫਿਰ ਠੰਢਾ ਕਰ ਕੇ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਤਬਾ
ਸੀ ਬਟੂ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਰਕਤ ਚੰਦਨ ਰਸੌਤ ਗੇਰੂ ਗਲੋਇ ਇ
ਨ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅ
ਥਵਾ ਬੂਰੇ ਆਸ ਕੇ ਦੂਧ ਕਰ ਪੀਛੇ ਸਠੀ ਕੇ ਚਾਵਲ ਤੇ
ਦੁਇ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਲੇਪ ਕਰੇ
ਅਥਵਾ . ਮੋਮ ਮਹੂਆ ਰਾਲ ਮਜੀਠ ਰਕਤ ਚੰਦਨ ਮੁਰ
ਦਾ ਇਨ ਸਭ ਕਉ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈ ਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਕਰ ਗਊ ਕੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੇ ਪਕਾਵੈ ਪਿਛੋ ਇਸ ਘੀ ਕਾ ਲੇਪ
ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਪਟੋਲਾ ਕਾ ਪੰਚਾਂਗ ਲੈ ਕਰ ਪਾਨੀ ਮੇ ਔ
ਟਾਵੈ ਪੰਚਾਂਗ ਨਾਮ ਜੜ੍ਹ ਛਿਲੜ ਫੂਲ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਇ
ਨ ਪੰਚਾਂ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂਗ ਕਹੀਤੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪਾਇ ਕੇ ਕਾ
ਢੇ ਪਾਨੀ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਰਹਿ ਜਾਵੈ ਤਾਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੁਣੇ ਜ
ਨਾ ਪੁਣੇ ਕੌੜੇ ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਅਗਨੀ ਪਰ ਪਕਾ
ਵੈ ਜਬ ਪਾਨੀ ਜਲ ਜਾਵੈ ਤੇਲ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੈ ਤਬ ਠੰ
ਢਾ ਕਰ ਕੇ ਲਗਾਵੈ ਅਥਵਾ ਜਿਸਨੂੰ ਤੇਲ ਸੜੇ ਦੂ
ਏ ਤਤੇ ਤੇਲ ਕੇ ਪੜਨੇ ਸੇ ਛਾਲੇ ਪੜ ਜਾਵਨ ਤੋ ਪੁਰਾਣੇ
ਘਰ ਕਾ ਚੂਨਾ ਗਿਲਾ ਕਰ ਕੇ ਦਹੀ ਕੇ ਤੋੜ ਸੇ ਮਿਲਾਇ
ਕਰ ਤੇਲ ਕੇ ਸੜੇ ਛਾਲਿਆ ਪਰ ਲਾਵੈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੁ
ਰਾਨਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਗੀਲਾ ਚੂਨਾ ਦਹੀ ਕੇ ਤੋੜ ਸੇ ਮਿ

ਲਾਇ ਕੈ ਤੇਲ ਕੇ ਜਲੇ ਮੇ ਛਾਲੇ ਪਰ ਲਾਵੈ ਰਾਜੀ ਹੋ
ਅਥਵਾ ਜੋ ਕੋਈ ਜਲ ਜਾਇ ਕਰ ਇਸ ਕੀ ਰਾਖ ਕੋ ਤਿਸ
ਕੋ ਤਿਲੋਂ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥਵਾ
ਭੂਨੇ ਹੋਏ ਜੀਰੇ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਮੇ
ਮਰਾਲ ਘ੍ਰਿਤ ਮਿਲਾਇ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥ ਤੇਲ ਆਦਿ
ਕੇ ਜਲੇ ਕਾ ਜਤਨ। ਤਿਲਾਂ ਕਾ ਤੇਲ ਪਾਵ ਭਰ ਔਰ
ਥਨੇ ਕਾ ਚੂਨ ਗਿਲਾ ਪੁਰਾਣਾ ੪ ਪੈਸੇ ਭਰ ਉਸ ਕੋ ਹਾਥ
ਸੇ ਤੀਨ ਘੰਟੇ ਮਸਲੇ ਮਲੇ ਰਲਾਵੈ ਜਬ ਮਲਹਮ ਕੇ
ਸਦਰਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਰੂਈ ਕੇ ਫਾਹੇ ਸੇ ਮਿਲਾਇ ਜਲੇ
ਹੂਏ ਅਸਥਾਨ ਊਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤਉ ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ

ਆਗੇ ਤਲਵਾਰ ਆਦਿ ਕੇ ਘਾਵ ਕਾ ਜਤਨ।

ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਸੇ ਆਦਿ ਲੈ ਸਸਤ੍ਰ ਕੀ
ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਧਾਰ ਲਗਨੇ ਸੇ ਖਾਲ ਫਟ ਜਾਏ ਅ
ਥਵਾ ਤ੍ਰੂਚਾ ਜੋ ਖਲੜੀ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇ ਕਈ ਤਰਾਂ ਕੇ ਰੋਗ
ਛੋਗਾ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੌ ਜਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਐਸੇ ਰੋਗੀ ਕੋ ਐ
ਸੇ ਮਕਾਨ ਮੇ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਮੇ ਹਵਾ ਨਾ ਲਗੇ
ਫਿਰ ਫਟ ਕੇ ਨਾ ਬਢ ਜਾਇ ਸੂਤ ਸੇ ਲਵਾ ਬਾਂਧ ਕੇ ਟਾਂ
ਕੇ ਲੇਵੇ ਪੀਛੇ ਉਨ ਟਾਕਿਓਂ ਕੇ ਘਾਵ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇ
ਗੇਹੂੰ ਜੋ ਕਨਕ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਮੈਦਾ ਪਾਨੀ ਔਰ ਘ੍ਰਿਤ ਮਿ
ਲਾਇ ਕਰ ਪਕਾ ਲਵੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਮੇਂ ਦਾ ਪਾਨੀ
ਜਲ ਜਾਵੈ ਘ੍ਰਿਤ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਸ ਕੀ ਲੇ
ਈ ਬਨਾ ਕੂ ਸੁਖਾਵਦੀ ੨ ਲਗਾਵੈ ÷ ਲੇਵੀ ਕੇ ਸੇ
ਕਰਨੇ ਸੇ ਘਾਵ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਅੱਛੇ ਹੋ ਜਾਵੈ
ਗੋ ਵਿਧ ਆਈ ਸੇ ਨਰਮ ਹੋਵੇ ਗੋ ਆਰਾਮ ਹੋਗਾ

ਅਥਵਾ ਕੁਟਕੀ ਸੋਮਗਲਧੀ ਮੁਲੱਠੀ ਕਣ ਰਾਜ਼ਜੋ
ਦ੍ਰੀਯਾ ਮਾਘਾ ਹੈਨ ਤਿਨਾਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਤ੍ਰਿਯਾ ਮਾਘ
ਪਟੋਲ ਚਬੇਲੀ ਅਰ ਨੀਮਕੇ ਪਤੇ ਇਨ ਸਭ ਕੇ ਬਰ
ਬਰ ਵਜ਼ਨ ਲੈਕੇ ਘਿਤ੍ਰਮੇ ਪਕਾਵੈ ਜਿਸ ਵਕਤ ਇਹ
ਸਭ ਦੁਵਾਈ ਘਿਤ ਮੇ ਜਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਇਸ ਘਿਤ ਕ
ਗਰਮ ਗਰਮ ਸੁਖਾਵਦਾ ਸੁਖਾਵਦਾ ਲੇਪ ਕਰੇ ਈਸ
ਵਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਕੋਈ ਸਸਤਰਸੇ
ਲਗਨੇ ਸੇ ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਲੋਹੂ ਬਹੁਤ ਨਿਕਲ ਗਿਆ
ਹੋਇ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਵਾਯੂ ਕੀ ਪੀੜਾ ਹੋਇ ਆਵੈ ਤੌ ਉ
ਸਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਉਸਕੋ ਨੀਕੇ ਘਿਉ ਪਾਕ
ਰ ਕਿਸੀ ਬਰਤਨ ਮੇ ਪਿਲਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਜਿਸ ਮਾ
ਨੁਖ ਕਾ ਤਲਵਾਰ ਆਦਿ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕਟ ਜਾਇ ਉਸਕੇ
ਗੀਰੇਰਨ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਕਾ ਰਸ ਘਾਵ ਮੇ ਭਰ ਦੇਵੈ ਤੋ ਘਾ
ਵ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਭਰ ਜਾਵੈਗਾ ਇਸ ਘਾਵ ਨਾਮ ਜਖਮ
ਵਾਲੇ ਕਾ ਸੀਤਲ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਜੋ ਘਾਵ
ਕਾ ਰੁਧਰ ਪੇਟ ਮੇ ਚਲਾ ਜਾਵੈ ਤੌ ਜੁਲਾਬ ਦੇਨਾ ਚਾਹੀ
ਏ ਵੰਸ ਕੇ ਛਾਲ ਅਰੰਡ ਕਾ ਬੂਕਲਾ ਗੋਖਰੂ ਪਖਾਨ
ਭੇਦ ਇਨ ਸਭ ਵਸਤੂ ਕਉ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੇਕਰ
ਪਾਨੀ ਮੇ ਜੁਸਾਂਦਾ ਕਰ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇ ਭੁਨੀ ਹਿੰਗ ਔਰ
ਸੇਧਾ ਲੂਨ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਪਿਲਾ ਦੇਨਾ ਤੌ ਵਹੁ ਰੁਧਰ ਨਿ
ਕਲ ਜਾਵੈਗਾ ਈਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ।
ਅਥਵਾ ਕੁਲਥ ਸੇਧਾ ਲੂਣ ਭੁਖਾਅਨਿ ਇਨ
ਵਸਤੂ ਕਾ ਖਾਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅ
ਥਵਾ ਚੰਬੇਲੀ ਕੇ ਪਤੇ ਪਟੋਲ ਕਟਕੀ ਗੋਭੀ ਸਰ ੫

੮੦ ਸੋ ਮਜੀਠ ਹਰੜ ਕੀ ਛਾਲ ਮੋਮ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਸਹਿਤਕ
ਣ ਗਾਜਕੇ ਬੀਜ ਬਰਾਬਰ ਵਸਤੂ ਲੈਕੇ ਗਊਕੇ ਘ੍ਰਿਤ
ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਲੇ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ ਸੇ ਆਠ ਗੁਨਾ ਪਾਨੀ
ਲੈਕੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਇਕਠਾ ਕਰਕੇ ਮਠੀ ਮਠੀ ਆਂਚ ਪਰ
ਪਕਾਵੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਪਾਨੀ ਜਲ ਜਾਵੇ ਔਰ ਘ੍ਰਿਤ ਹੀ ਰ
ਹ ਜਾਵੇ ਤਬ ਅਗਨੀ ਸੇ ਉਤਾਰ ਕਰ ਠੰਢਾ ਕਰੇ ਫਿਰ ਇ
ਸ ਘ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬਤੀ ਕਰਕੇ ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਚੰਬੇਲੀ
ਨਿੰਮ ਪਟੋਲ ਕਿਰਮਾਲਾ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਮੋਮਮਾਹੂ
ਆਰੇ ਕੂਟਕੇ ਦਾਲ ਹਲਦੀ ਪੀਲੀ ਹਲਦੀ ਕੂਟਕੀ
ਮਜੀਠ ਪਦਮਾਖ ਹਲਕੀ ਛਾਲ ਲੋਧ ਤਜ ਕਮਲ ਗ
ਟੇ ਨਾਮ ਕੌਲ ਡੋਡੇ ਗੋਰੀ ਜੂਸੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਕਰਮਾਲ
ਕੀ ਗਿਰੀ ਜੋ ਸਭ ਦਵਾਈ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈਕ
ਰ ਇਨਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਔਟਾਵੇ ਨਾਮ ਕਾੜ੍ਹਾ ਲਵੇ ਫਿਰ ਇ
ਨ ਦਵਾਈ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਮੀਠਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾਇਕੇ ਮੰਦੀ
ਰ ਆਂਚ ਪਰ ਪਕਾਵੇ ਜਬ ਵੋਹ ਪਾਨੀ ਜਲ ਜਾਵੇ ਬਾ
ਕੀ ਤੇਲ ਹੀ ਖਾਲਿਸ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਬ ਇਸ ਤੇਲ ਕੀ
ਬਤੀ ਬਨਾਇਕਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਘਾਵ ਬਹੁ
ਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਾਜੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਚਿਤ੍ਰਾ ਲਾਗਸ
ਨ ਤਿਰ ਸਰਪੰਖਾ ਔਰ ਕਲਿਹਾਰੀ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਸਿੰਧੂਰ
ਅਤੀਸ ਕੂਠ ਇਨ ਔਖਧੀਓ ਕਉ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾਵੇ
ਕਰੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਾਨੀ ਚੌਥਾਈ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਬ ਉਸ
ਪਾਨੀ ਮੇ ਕੜਵਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਮੰਦੀ ਰ ਆਂ
ਚ ਪਰ ਪਕਾਵੇ ਜਬ ਪਾਂਨੀ ਜਲ ਜਾਵੇ ਔਰ ਖਾਲਿ
੫੦ ਸ ਤੇਲ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਬ ਇਸ ਤੇਲ ਕੋ ਰੂਈ ਤਬ

ਕਪੜ੍ਹੇਕੀ ਬਤੀ ਆਦਿਕ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਘਾਵ ਪੂਲ
ਗਾਵੈ ਤੋ ਘਾਵ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਹੱਛਾ ਹੋਇ ਜਾਇਗਾ ਅਥਵ
ਗਿਲੋਇ ਪਟੋਲ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਤ੍ਰਿਫਲਾ ਵਾਇਵਿੜੰਗ ਇ
ਨ ਸਭ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਲੈਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਇਨ ਸਭ
ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਗਗਲ ਮਿਲਾਇਕੈ ਏਕ ਜੀਵ ਕਰ ਨਾ
ਮਖੂਬ ਮਿਲਾਇਕਰ ਧਰ ਰਾਖੈ ਇਸ ਦੁਵਾਈ ਸੇ ੧ ਤੋਲਾ
ਲੈਕਰ ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਖਾਵੈ ਤੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਘਾਵ ਭੁਰ ਆਵੈ
ਆਰਾਮ ਹੋਵੈ ਅਬ ਨਿਸਚੈ ਕਰਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਇਹ ਜ
ਤਨ ਅਨੈ ਤੋ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕਾ ਮਿਲਾ ਹੂਆ ਯਤਨ ਲਿ
ਖਾ ਹੈ ਇਸ ਮੇ ਕੁਛ ਅਸਥਾਨ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸੋਚ
ਹੀਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਕਿਸੀ ਜਗਾ ਸਸਤ੍ਰ ਲਗਾ ਹੋਵੈ
ਤੋ ਇਹ ਨਾਹੀ ਦੁਵਾਈ ਜਾ ਐਸੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ
ਅਬ ਹਮ ਏਕ ਏਕ ਅਸਥਾਨ ਕੇ ਘਾਵ ਨਾਮ ਜਖਮ
ਕ ਯਥਾਕ੍ਰਮ ਦੁਵਾਈ ਕਰਨੇ ਕਾ ਯਤਨ ਲਿਖਨੇਗਾ।
ਜੇ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸਿਰ ਮੇ ਤਲਵਾਰ ਲਗੀ ਹੈ ਅ
ਤੇ ਜਖਮ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰਾ ਨਾਮ ਡੂੰਘਾ ਲਗਾ ਹੈ ਅਉਰ
ਮਗ੍ਹੀ ਤੀਕਰ ਉਤਰ ਗਇਆ ਹੋਇ ਅਰੁ ਚੋਟ ਲਗਾਨੇ ਕਰ
ਕਈ ਟੁਕੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਵਨ ਤੋ ਸਭ ਟੁਕੜ੍ਹਿਓ ਕੋ ਅਸਲ
ਕ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਾਵੈ ਅਗ੍ਰ ਜੇਕਰ ਚੂਰਾ ਚੂਰਾ ਹੋਇ ਜਾ
ਇ ਤੋ ਹੜ੍ਹੀ ਕੇ ਟੁਕੜ੍ਹੇ ਨਿਕਾਲ ਡਾਲੇ ਔਰ ਉਸ ਘਾਵ
ਪਰ ਰੋਆਕਾ ਰਸ ਲਗਾਵੈ ਫਿਰ ਘਾਵ ਮੇਂ ਟਾਂਕੇ ਭਰਦੇ
ਵੇ ਔਰ ਇਸ ਦੁਵਾਈ ਸੇ ਸੇਕ ਦੇਵੇ ਸੇਕ ਕੀ ਦੁਵਾ। ਹ
ਲਦੀ ਮੇਦਾ ਲਕੜੀ ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਸੁਪੈਦ ਬੂਰਾ ਗੇਹੂੰ ਕਾ ਮੈ
ਦਾ ਘਿਉ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈਓ ਕਾ ਹਲਵਾ ਬਨਾਇ ਕ

ਰਸੇਕ ਦੇਵਣਾ ਫਿਰ ਉਸੀ ਹਲਦੇ ਕੇ ਉਸ ਘਾਵ ਪਰ ਬਾ
ਧਣਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਜੇਕਰ ਤਲਵਾਰ ਆਨ ਪੜੀ ਹੋਇ
ਅਰ ਜੇਕਦੀ ਸਿਰ ਕੀ ਖੋਪਰੀ ਜੁਦੀ ਹੋ ਜਾਵੈ ਇਸ ਕੀ ਚ
ਕਿਤਸਾ ਨਾਮ ਦੂਵਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿ
ਪਿਥਮ ਦੋਨੋ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਬਾਧੇ ਔਰ ਪੂਰਬੋਕਤ ਰੀ
ਤ ਸੇ ਸੇਕ ਕੇ ਯਹ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ। ਮਲਹਮ
ਕੀ ਬਿਧ। ਸੁਫੈਦ ਕਾਸਕਾਰੀ ਮੁਰਦਾਸੇਗ ਰਸਕਪੂ
ਰ ਅਕਰਕਰਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਮਾਜੂ ਯਹ ਸਭ ਦ੍ਰਵ ਏਕ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਸਿੰਗਾਫ ੪ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ੪
ਤੋਲੇ ਘ੍ਰਿਤ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਨੀ ਸਾ ਧੋ
ਇ ਕਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਯਾ ਕਰੇ ਔਰ ਧਿਆਨ ਰਖੇ
ਕਿ ਘਾਵ ਮੈ ਸਿਆਹੀ ਨ ਆਵਨੇ ਪਾਵੈ ਅਰ ਜੇ ਕਿਸੀ
ਕੇ ਗਲੇ ਪਰ ਤਲਵਾਰ ਲਗੇ ਔਰ ਉਸ ਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ
ਘਾਵ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੋ ਜਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉ
ਪਰ ਸੇ ਘਾਵ ਕੇ ਸੁਧ ਕਰੇ ਫਿਰ ਟਾਂਕੇ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਕੇ
ਕਲ ਆਦ ਹਲਧੀਸੇ ਅਥਵਾ ਹਲੂਏ ਸੇ ਸੇਕੇ ਔਰ
ਪਹਿਲੇ ਵਹੁ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜਿਸ ਮੇ ਚੌਕੀ ਸਾ ਸੁਹਾ
ਗਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜਬ ਪੀਵ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਇ ਅਰ ਸੁਫੇਦ ਨਿਕ
ਲੇ ਔਰ ਨੀਲਾ ਪਨ ਜਾਇ ਰਹੇ ਤੋ ਵਹੁ ਮਲਹਮ ਲਗਾ
ਵੈ ਜੋ ਅਬੀ ਊਪਰ ਇਸ ਸਫੇ ਮੈ ਵਰਨਨ ਕਰੀ ਹੈ ਅਰ
ਜੇ ਤਲਵਾਰ ਕਿਸੀ ਕੇ ਕਾਂਧੇ ਨਾਅ ਮੋਢੇ ਪਰ ਪੜੇ ਅਰ
ਹਾਥ ਲਟਕ ਜਾਇ ਤੋ ਉਸ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਟਾਂਕੇ ਭ
ਰ ਦੇਵੈ ਉਸ ਮੇ ਭੀ ਯਹੀ ਮਲਹਮ ਲਗਾਵੈ ਜੋ ਅ
ਬੀ ਊਪਰ ਕਹਿ ਆਏ ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਸਾਚਾ ਲਕੜੀ ਕਾ ਬਨਾ

ਇਕਰ ਕਾਂਧੇ ਪਰ ਬ੍ਹਾਂਧੇ ਤੌ ਆਰਾਮ ਹੋਇ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਕਿ ੮੩
ਸੀ ਆਨੁਖ ਕੇ ਗਲੇ ਸੇ ਲੇਕਰ ਕਟੀ ਨਾਮ ਲੱਕ ਤੀਕੂ ਤ
ਲਵਾਰ ਲਗੀ ਔਰ ਘਾਵ ਉਸ ਜਗਾਹ ਕਾ ਬੈ ਉਗਲਤ
ਕੁਹੜਿਆ ਹੋਇ ਤੌ ਜਰਾਹ ਕੋ ਵੇਖ ਕੇ ਡਰਨਾ ਨਹੀ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਉਸ ਬੀਮਾਰ ਕੀ ਮਨ ਲਗਾਇ ਕਰ ਦੂਵਾਈ ਕਰਨੀ
ਚਾਹੀਏ ਜੌ ਦੂਕ ਨੂੰ ਭੀ ਹੋ ਗਏ ਹੋਵਨ ਤੌ ਦੇਖੇ ਕਿ ਰੋਗੀ ਮੇ
ਸਾਸ ਹੈ ਵਾ ਨਹੀ ਜੌ ਸਾਂਸ ਹੋਇ ਤੋ ਚਕ੍ਰਿਤਸਾ ਨਾ ਇਲਾ
ਜ ਕਰੇ ਅਗ੍ਰ ਜੌ ਉਸ ਮੇ ਸਾਸ ਹੈ ਨਹੀ ਤੌ ਦੂਵਾਈ ਨ ਕਰੇ ਅ
ਗਰ ਜੌ ਸਾਸ ਬਲ ਨਾਲ ਆਵਤਾ ਹੈ ਅਗਰ ਘਾਇਲ
ਸਖਸ ਕੀ ਬੁਧੀ ਔਰ ਹੂਸ ਜਾਨ ਠੀਕ ਠੀਕ ਹੋਇ ਤੌ ਸਮ
ਝਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਰੋਗੀ ਕੇ ਏਹ ਕੇ ਵਲ ਪੀੜ ਜਤਾਤਾ ਹੈ ਅ
ਰ ਕੋਈ ਘੜੀ ਪਲਕ ਕਾ ਮਹਮਾਨ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਹੀ
ਜੀਵੇਗਾ ਔਰ ਜੁਸ ਸਾਰ ਕੀ ਹਵਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਰਹੀ ਖਾਨੀ ਹੈ
ਐਸੇ ਘਾਇਲ ਕੇ ਜੀਤ ਕਾ ਘਾਵ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਯਹ
ਮੇਰੀ ਬੁਧੀ ਯੇਹ ਕਹਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਹ੍ਰਿਦਯ ਮੇ ਗੁਰਦੇ
ਮੇ ਔਰ ਕਲੇਜੇ ਮੇ ਘਾਵ ਨਾਮ ਜਖਮ ਨਹੀ ਆਯਾ
ਹੋਇ ਤੋ ਜਰਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਰਸੀ ਵੇਤਹੀ ਟਾਂਕੇ
ਲਗਾ ਕਰ ਇਲਾਜ ਮਾਲਜਾ ਕਰੇ ਜੌ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਿ
ਰਪਾ ਕਰੇਗਾ ਤੋ ਘਾਇਲ ਮ੍ਰਿਤੂ ਯਸੇ ਬਚ ਜਾਇਗਾ
ਔਰ ਜੌ ਹਿਰਦੈ ਮੇ ਗੁਰਦੇ ਮੇ ਅਰ ਕਲੇਜੇ ਮੇ ਘਾਵ ਹੋ
ਇ ਤੌ ਭੀ ਉਸ ਘਾਇਲ ਨਾ ਜਖਮਾ ਕੀ ਦੂਵਾਈ ਨ
ਕਰੇ ਔਰ ਉਪਰ ਕੀ ਮਲਹਮ ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੇ
ਅਥਵਾ ਜੈਸਾ ਸਮਾਂ ਪਰ ਉਚਿਤ ਜਾਨੇ ਤੈਸਾ ਹੀ ਕਰੇ
ਅਥਵਾ ਯੇਹ ਤੇਲ ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੈ ਤੌ ਕਰੀ

ਬਿਧਿ॥ ਦਾਰੂ ਹਲਦੀ ਆਂਬਾ ਹਲਦੀ ਭੁੰਨ ਭੂੰਨ ਜੋਕੀ ਛ
ਨਕਾ ਹੂਆ ਯਹ ਤੀਨੋ ਦਵਾਈਕੋ ਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ ਕੂਟਕੇ ਨ
ਦੀਕੇ ਪਾਨੀ ਸੇ ਅਥਵਾ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਪਾਨੀ ਨਾਲ ਭਿਗੋਦੇ
ਵੇ ਅਤੇ ਸਵੇਰ ਕੇ ਸਮੇ ਕਾਲੇ ਤਿਲੋਂ ਕਾ ਤੇਲ ਸਵਾ ਸੇਰ ਉ
ਨ ਦਵਾਈਓ ਜੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਭਿਜੀ ਹੂਈ ਹੈਨ ਮਿਲਾਇ ਕਰ
ਅਗਨੀ ਪਰ ਧਰੈ ਮੰਦ ਮੰਦ ਆਂਚ ਪਕਾਵੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪਾ
ਨੀ ਜਲ ਜਾਵੈ ਬਾਕੀ ਤੇਲ ਰਹਿ ਜਾਵੈ ਤੌ ਕਪੜੇ ਬਰੀਕ
ਸੇ ਛਾਨ ਲੈ ਧਰ ਰਖੈ ਲਗਾਨੇ ਕੇ ਵਕਤ ਪੁਰਾਨਾ ਲਤ
ਆ ਕਪੜਾ ਭਿਗੋਇ ਕਰ ਤੇਲ ਮੈ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੇ
ਅਗ੍ਰ ਜੇਕਰ ਤਾਂ ਕਾ ਕਪੜਾ ਹਾਥ ਨਾਲ ਰਗੈ ਤੌ ਵਧਾਇ ਤੀਸੂ
ਰਸੇ ਕਾ ਮਰਚ ਲਾਵੈ ਅਤੇ ਖੂਬ ਤੜ ਬਾਂਧੇ ਅਤੇ ਮਕੋਇ ਕ
ਅਰ ਕਪਿਲਾ ਲੇਵ ਰੋਮਾ ਕਾ ਸਾਗ ਪਕਾਇ ਕਰ ਦਿਨ
ਕੇ ਖਾਵੈ ਕਣੀ ਕਭੀ ਅਤੇ ਪਥ ਯਥਾ ਉਚਿਤ ਕਰਾਨਾ ਚਾ
ਹੀਏ ਔਰ ਘਾਵ ਪਰ ਧਿਆਨ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪੀਵ
ਪੀਵ ਹੀ ਕੇ ਸਥੂਸ ਰਹੂਗਾ ਅਤੇ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਲਾਹੇ ਵੇ ਔਰ
ਐਸੇ ਘਾਇਲ ਕੋ ਐਸੀ ਇਕਾਂਤ ਜਗਾ ਮੇ ਰਖਨਾ ਚਾ
ਹੀਏ ਕਿ ਜਹਾਂ ਕਿਸੀ ਕਾ ਸਬਦ ਭੀ ਨਾ ਪਹੁਚੇ ਅਰ ਜੋ ਕਿ
ਸੀ ਮਨੁਖ ਕੇ ਹਾਥ ਪਰ ਤਲਵਾਰ ਲਗੀ ਹੋ ਅਰ ਵੇ
ਘੜੀ ਬਤੀਤ ਗਈ ਹੋਵੈ ਤੋ ਵੋਹੁ ਘਾਇ ਲਾ ਅਛ
ਨਾ ਹੋਗਾ ਔਰ ਜੇਕਰ ਦੋ ਪਹਰ ਸੇ ਕਮ ਸਮਾ ਬਤੀ
ਤ ਹੂਆ ਹੋ ਅਤੇ ਹਡੀ ਕਲਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋ ਗਈ ਹੋ ਤੋ ਤ
ਹਥ ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਹਡੀ ਬਰਾਬਰ ਕ
ਟਗਈ ਹੋ ਤੋ ਉਸੀ ਸਮਾਂ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਤੋ ਆਰਾਮ
ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਜੇ ਕੁਛ ਬਲਿਕ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਤੋ ਆ

ਗਾ ਅਨੇ ਹੋਗਾ ਕਿ ਸਰਵਾਸਤੇ ਜਬ ਤਕ ਕਟਾ ਹੂਆ ਹਾਥ ਗ
ਲੈ ਤਬ ਤਕ ਸਾਧ੍ਯ ਹੈ ਸਰਵ ਹੋਗਯਾ ਤੋ ਅਸਾਧ੍ਯ ਹੈ ਔਰ
ਜੋ ਤਲਵਾਰ ਸੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਕਟ ਜਾਵੈਂ ਔਰ ਗ੍ਰਿਨਾਪਦੂੰ
ਤੋ ਅਛੀ ਅਛੀ ਹੋ ਸਕਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਚੂਤੜੂੰ ਪਰ
ਤਲਵਾਰ ਲਗੇ ਤੋ ਉਸਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਜਰਾਹ ਕੀ ਸੰਮਤ
ਮੇਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੇਹ ਅਸਥਾਨ ਕੁਛ ਬਹੁਤ ਭਯਾਨਕ ਨਹੀ
ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਪਰ ਐਸੀ ਤਲਵਾਰ ਲਗੇ
ਕਿ ਪਤਾਲੂਆਂ ਕੋ ਜੋ ਅੰਡ ਨਾਮ ਗੋਲੀਯਾਂ ਹੈਂ ਸੋ ਭੀ ਕਟੀ
ਜਾਵੈ ਤੌ ਜਰਾਹ ਕੋ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਭੀਤਰ ਦੋਨੋ ਕੂ ਕਰਕੇ ਮਿ
ਲਾਇਕਰ ਊਪਰ ਸੇ ਸੀਘਰ ਹੀ ਟਾਂਕੇ ਲਗਾਵੈ ਬਹੁਤ
ਛੋਟੀ ਇਕ ਅਕੜੇ ਦੇਰ ਨ ਹੋਨੇ ਪਾਵੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ
ਬਾਂਧੇ ਕਿ ਭੀਤਰ ਸੇ ਅੰਡ ਕਾ ਘਾਵ ਮਿਲਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅੰਡ ਕੋ
ਟਾਂਕਕੇ ਫਿਰ ਰੋਗਨ ਲਗਾਵੈ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਕੇ ਲੜਾਈਓਂ ਮੇ ਇ
ਸੀ ਜਗਹ ਲਗਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਐਸੇ ਸਮਯ ਪ
ਰ ਰੋਗਨ ਹਾਥ ਨਹੀ ਲਗੇ ਤੋ ਦੇਵਦਾਰ ਕਾ ਤੇਲ ਵ ਛਿਊਂਟਾ
ਕਾ ਤੇਲ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਚੂਤੜੂੰ ਸੇ ਪਾਵੋਂ ਕੇ ਨਖੋਂ ਤਕ ਘਾਵ
ਹੋਵੈ ਤੌ ਉਸਕੀ ਚਿਕਿਤਸਾ ਉਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਜੋ ਸਿਰ ਸੇ ਪਾਵ ਤਕ ਕੋਈ ਘਾਵ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਹੋਇ
ਤੋ ਉਸਕੀ ਦੋਊ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਕਮਰ ਅਥਵਾ ਹਾਥ ਕੇ ਘਾ
ਵੋਂ ਪਰ ਵਰਨਨ ਕਰੀ ਹੈ ਔਰ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋਂ ਕੇ ਸਿਵਾ
ਇ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਜਗਾਹ ਪਰ ਤਲਵਾਰ ਕੇ ਲਗ
ਨੇ ਸੇ ਘਾਵ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤੌ ਸਭ ਜਗਾਹ ਚਿਕਿਤਸਾ ਇਸੀ ਤ
ਰਾ ਇਹਨਾ ਔਖਧੀਓਂ ਸੇ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਉ
ਰ ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਸੇਲਾ ਪਰਜਾ ਚਹੂੰ ਇਤਨੇ ਜਸ ਤੋਕ

ਘਾਵਕਾ ਇਲਾਜ ਇਨੀ ਦੁਵਾਈਓਂਸੇ ਹੋਤਾਹੈ ਈਸੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਸੇ ਦੁਵਾਈ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤੀਹੈ ਰੋਗੀਵਾਲਾ ਰਾਜੀਹੋਵੈ
ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰ ਸਾਧ ਸੰਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ
ਉਚਿਤਹੈ। ਅਥ ਤੀਰ ਲਗਨੇ ਕਾ ਜਤਨ। ਜੋ
ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਬਦਨ ਮੇ ਤੀਰ ਲਗਾ ਹੋਵੈ ਔਰ ਘਾਵ ਕੇ
ਭੀਤਰ ਅਟਕ ਰਹਾ ਹੈ ਤੋ ਘਾਵ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਸੇ ਦਬਾ ਕਰ
ਨਿਕਾਲੇ ਵਾ ਘਾਵ ਕੋ ਚੌੜਾ ਕਰੇ ਕਿ ਜਾ ਬਸੇ ਤੀਰ ਨਿਕਲ
ਸਕੇ ਔਰ ਭੀਤਰ ਕੇ ਤੀਰ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋ
ਘਾਵ ਦੂਸਰੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਦੁਰਦ ਪੀੜਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਤੀ
ਰ ਜੇ ਨੂ ਕੀ ਜਗਾ ਹਰਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਮਾਸ ਮੇ ਤੀਰ ਲਗ
ਤਾ ਹੈ ਤੋ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸਕੇ ਘਾਵ ਪਰ ਦੋਨੋ ਓਰ ਮਰਹਮ
ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਬੀਚ ਮੇ ਏਕ ਗਦੀ ਬਾਂਧੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ
ਚਕਿਤਸਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਅਪਨੇ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਆਰਾ
ਮ ਕਰ ਦੇਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੀ ਛਾਤੀ ਵਾ ਨਾਭੀ ਮੇ ਤੀਰ
ਲਗੇ ਔਰ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਏ ਅਥਵਾ ਭੀਤਰ ਅਟਕ ਰਹੈ
ਜੋ ਤੀਰ ਲਗ ਕਰ ਅਲਗ ਨਿਕਲ ਜਾਵੈ ਤੋ ਪਿਛਲੀ
ਰੀਤੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਪਿਛੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਪੂਰਬੋਕਤ
ਚਕਿਤਸਾ ਨਾਮ ਇਲਾਜ ਕਰੇ ਔਰ ਜੋ ਭੀਤਰ ਰਹੀ ਅ
ਟਕ ਜਾਏ ਤੋ ਜਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਔ
ਜਾਰ ਸੇ ਨਿਕਾਲਾ ਕਰੇ ਯੇਹ ਰੋਗਾਨ ਵ੍ਰਿਚ ਭੁਰੇ ਨੁਸਖਾ ਔਰ
ਨਾ। ਭੰਗਰੇ ਕਾ ਰਸ ਭੇਮਾ ਕਾ ਰਸ ਨੀਮ ਕੇ ਪੱਤੇ ਕਾ ਰਸ
ਸਿਹੂੜ ਕਾ ਰਸ ਯੇਹ ਚਾਰੋਂ ਰਸ ਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ ਗੇਰੂ ਹਲਦੀ
ਮਜੀਠ ਦਸ ਤੋਲਾ ਸਭ ਕੋ ਪਾਵ ਭਰ ਮੀਠੇ ਤੇਲ ਮੇ ਮਿਲਾ
ਇਕਰ ਚਾਲੀ ਦਿਵਸ ਧੂਪ ਮੇ ਰਖੇ ਔਰ ਸਮਾ

ਪਰਕਾਮਮੋਲਾਵੈ ਔਰਯੇਹਤੇਲਸਭੂ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਘਾਵੋ
ਕੋਫਾਇਦਾਕਰਤਾਹੈ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀਕੇਪੇਟ੍ਰਮੇਤੀਰ
ਲਗਾਹੋਤੋ ਜਰਾਹਕੋਚਾਹੀਏ ਐਸੇਘਾਇਲ ਕੋਦੇਖ
ਕਰ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੈ ਕਿਉਂਕਿਯੇਹ ਅਸਥਾਨ ਬਹੁਤਕੋ
ਮਲਹੈ ਜੋਇਸ ਅਸਥਾਨਮੇ ਤੀਰਕਾ ਜਖਮਲਗੇ ਅ
ਰ ਤੀਰਲਗਾਹੈ ਲਗਤੇਹੀ ਨਿਕਲਗਯਾਹੈ ਤੋਬੇਹਤ
ਰਭਲੀਬਾਤਹੈ ਉਤਮਹੈ ਅਗ੍ਰ ਜੇ ਤੀਰਲਗਾਹੈ ਬਾਹਿ
ਰਨਿਕਲਾਨਹੀ ਰਹਿਗਯਾਹੈ ਤੋਕਠਿਨਤਾਸੇਨਿਕਲ
ਤਾਹੈ ਯਤਨਕਰਨਾ ਪੜਤਾਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੇਹ ਅਸਥਾਨ
ਨਾਤੋਘਾਵਚੀਰਨੇ ਕਾਹੈ ਔਰ ਨਾਤੇਜਾਬਹੀ ਲਗਾਨੇਕਾ
ਹੈ ਬਸ ਦਵਾ ਤੋਮਕਨਾਤੀਸ ਪਥਰ ਜਿਸਕੋ ਚੁੰਬਕਪਥ
ਰਕਹਿਤੇਹੈ ਉਸਕੋਪਹੁਚਾਵੈ ਤੋਉਤਮਹੈ ਕਿਉਂਕਿਯੇ
ਹਮਕਨਾਤੀਸ ਪੌਲੋਹਾਆਸਕਹੈ ਜਿਧਰਚੁੰਬਕਪਥ
ਰਹਿਲਾਈਏ ਲੋਹਾ ਉਸੀਤਰਫ ਚਲਾਹੈ ਲੋਹਾਚੁੰਬ
ਕਪਥਰਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀਹੈ ਨੌਕਰਦੀਤਰਾ ਜਿਸਤਰਾਂ ਮਾ
ਲਕਦਾਹੁਕਮ ਨੌਕਰਮੰਨਦਾਹੈ ਅਗ੍ਰ ਜੇਕਰਠੀਗਨਿ
ਕਲਗਯਾ ਹੋਵੈ ਤੋਵੋ ਇਲਾਜਕਰੈ ਜੋਉਪਦ੍ਰਵਬਰਣ
ਨਕਰਦੀਯਾਹੈ ਅਤੇਘਾਵ ਜੋਜਖਮਹੈ ਉਸਵਿਚਰੋ
ਹੇਤੇਲਭਰੇ ਜਿਸਦ੍ਵਿਚਭੁਰੇ, ਦਾਰਸ ਪਾਵਨਾਲਿਖਾਹੈ
ਅਥਵਾ ਕਿਸੀਕੀ ਜੰਘਾ ਮੇਤੀਰਲਗਾਹੈ ਤੋਵੋ
ਹ ਅਸਥਾਨਕੀ ਤੀਰਕੇ ਰਹਜਾਨੇਵਾਲਾਹੈ ਲਤਾਂਮੇਂਹ
ਡੀਕੀ ਸਖਤੀਹੈ ਤੀਰ ਲਗਾਨੇਸੇ ਅੰਤਰਗੀਰਹਜਾ
ਵੇ ਕਿਉਂਕਿਮਾਸ ਔਰਹਡੀ ਯਹਾਂਕੀ ਗੀਧ੍ਰੀਹੈ
ਗਾਹਡੀਹੁੰਦੀਹੈ ਸਖਤਹੁੰਦੀਹੈ ਵਰਾਹਕੋਚਾ

ਗੀਏ ਐਸਾ ਜਖਮ ਕੇ ਚੀਰ ਫਾੜ ਵਾਲੇ ਤੋ ਤੀਰ ਨਿਕਾਲੇ ਇਸ
ਮੇ ਕੁਛ ਡਰ ਨਹੀ ਪਰੰਤੂ ਡਰ ਇਤਨਾ ਹੈ ਤੂੰ ਜੋ ਜੋ ਘਾਵ
ਰਹਿ ਜਾਏ ਤੋ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪੀਛੇ ਨਸੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ
ਜੋ ਨੂੰ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਊਪਰ ਵਰਨਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਇਸੀ
ਲੀਏ ਘਾਵ ਕੋ ਚੌੜਾ ਕਰ ਕੇ ਤੀਰ ਨਿਕਾਲੇ ਤੋ ਹੜੀ ਕਾ ਹਾ
ਲ ਠੀਕ ਠੀਕ ਜਾਨਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹੜੀ ਕੋ ਕੁਛ ਹਾਨੀ
ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੜੀ ਕੋ ਕੁਛ ਹਰਜ ਪ
ਹੁੰਚੀ ਹੈ ਤੋ ਹਾਨੀ ਉਸ ਕੀ ਦੂਰ ਕਰੇ ਹੜੀ ਕੀ ਕਿਰਚੇ ਨਿ
ਕਾਲ ਕਰ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਘੁਟ
ਨੇ ਮੇ ਤੀਰ ਲਗੇ ਤੋ ਉਸ ਕੀ ਭੀ ਯੇਹੀ ਵਿਯਾਖਯਾ ਹੈ ਜੋ
ਪੀਛੇ ਜੰਘਾ ਨਾਮ ਲਤ ਕੇ ਘਾਵ ਮੇਂ ਵਰਨਨ ਕਰੀ ਹੈ
ਔਰ ਅਗਰ ਮੈਨੇ ਤੀਰ ਕੇ ਘਾਵ ਘੁਟਨੇ ਨਾਮ ਗੋਡੇ ਸੇ
ਪਾਵ ਤਕ ਭੀ ਮੈਨੇ ਦੇਖੇ ਹੈ ਕਹੇ ਹੈ ਤਿਸ ਪਰ ਯਦੀ ਦੈ
ਵਸਿ ਜੋਗ ਕਰ ਤੀਰ ਕਹੀ ਲਗ ਜਾਏ ਇਨ ਮੇ ਸੇ ਕਿ
ਸੀ ਜਗਾ ਪਰ ਤੋ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਜੈਸਾ
ਕਿ ਪੀਛੇ ਵਰਨਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈ ਅਥਰ ਘਾਵ ਕੀ ਪਰੀ
ਖ੍ਯਾ ਜਿਸ ਘਾਵ ਮੇ ਤੀਰ ਆਦਿ ਕੀ ਨੋਕ ਰਹਿ ਜਾ
ਵੇ ਯਾ ਕਿਸੀ ਜਸਤ ਕੀ ਚਸਤੂਟ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋ ਜਖਮ ਵਿ
ਚ ਉਸ ਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਾਵ ਕਾਲਾ ਔਰ ਸੂ
ਜਨ ਮਿਸ਼੍ਰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਹੈ ਖੂਨ ਸੀਓ ਕੇ ਲੀਏ ਹੋਵੇ ਹੈ ਮ
ਸ ਉਸ ਘਾਵ ਕਾ ਬੂਦ ਬੂਏ ਨਾਮ ਬੂਲ ਬੂਲੇ ਜੈਸੇ ਉਚਾ
ਹੋਵੇ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਜਖਮ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ਹੈ ਐਸਾ ਲ
ਛਨ ਜਿਸ ਜਖਮ ਕਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਘਾਵ ਕੇ ਜਾਨਨਾ ਇ
ਸਮੇਂ ਸਸਤਰ ਕੀ ਅਨੀ ਕਾ ਲੋਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਆਨੁਖ ਕੇ

ਕੋਸਟਮੇ ਤੀਰ ਰਹ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੌ ਉਸ ਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਯੇ ਹੈ
ਕਿ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਾਰੇ ਤੂੰਚਾ ਔਰ ਸਰੀਰ ਕੀ ਨਸੇਂ ਕੋ ਨਾਸ਼
ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ ਪੀਛੇ ਉਨ ਨਸੋਂ ਕੇ ਚੀਰ ਔਰ ਕੋਸ਼ ਬਿਖੇ
ਰਹਾ ਹੈ ਜੈਸੇ ਦੂਸਰੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸੇ ਅਫਰਾ ਕਰੇ ਅਰ ਪਾਣੀ ਕੀ ਤ
ਰਫ ਸੇ ਮੁਖ ਮੇਂ ਅੰਨ ਔਰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੋ ਲੇ ਆਵੇ ਤਬ
ਜਾਨੀਏ ਕਿ ਇਸ ਕੇ ਕੋਸਟ ਮੇ ਸਸਤ੍ਰ ਰਹਾ ਹੈ ਕੋਸ਼ ਨਾਮ
ਖਜਾਨੇ ਮਸਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜਗਾ ਅੰਨ ਖਾਯਾ ਹੋਇਆ
ਠਹਰਤਾ ਹੈ ਬਦਨ ਕੇ ਉਪਰ ਕਾ ਚਮੜਾ ਜੋ ਹੈ ਉਸ ਚਮ
ੜੇ ਕੀਆਂ ਸਤ ਪੁਸਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੈਨ ਪੁਸਤਾ ਨਾਮ ਤਹਿ
ਯਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਹੋਨੇ ਸੇ ਉਸ ਜਖਮ ਵਿਚੋਂ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਅੰ
ਨ ਖਾਧਾ ਨਿਕਲੇ ਤੌ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਥ ਗੋਲੀ
ਲਗੇ ਕਾ ਯਤਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਨੁਖ ਦੇ ਸਿਰ ਪੁਰ ਗੋ
ਲੀ ਲਗੇ ਤੌ ਉਸ ਕੇ ਦੋ ਭੇਦ ਹੈਂ ਇਕ ਤੌ ਯੇ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ
ਲਗੇ ਤੌ ਉਸ ਕੇ ਦੋ ਭੇਦ ਹੈਂ ਇਕ ਤੌ ਯੇ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ ਲ
ਗਤੀ ਹੂਈ ਚਲੀ ਗਈ ਹੂਈ ਹੋ ਅਰ ਦੂਸਰਾ ਯੇ ਹੈ ਕਿ
ਗੋਲੀ ਦੂਰ ਸੇ ਲਗੀ ਹੋਇ ਐਸੀ ਗੋਲੀ ਲਗੀ ਹੋਇ
ਜੋ ਸਿਰ ਕੀ ਤੂੰਚਾ ਜੋ ਸਿਰ ਉਪਰ ਸਤ ਪੁੜਾ ਸਾ ਹੈ ਤਿਸ
ਸਿਰ ਕੀ ਤੂੰਚੇ ਮੇਂ ਗੋਲੀ ਠਹਿਰ ਗਈ ਹੋਇ ਦੂਰੋਂ ਗੋਲੀ
ਲਗਨੇ ਸੇ ਠਹਿਰ ਭੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਸੇ ਸਿਰ ਮੇ ਸੁ
ਜਨ ਆ ਜਾਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਮੂਰਖ ਲੋਕ ਜੋ ਹੈਂ
ਸੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਗੋਲੀ ਸਿਰ ਕੇ ਭੀਤਰ ਸੇ ਨਿਕਾਲ ਲਏ
ਪੰਤ ਠੀਕ ਠੀਕ ਤੌ ਦੂਸਰ ਦਸਾ ਯੇ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਗੋਲੀ
ਪਾਸ ਸੇ ਕਿਆ ਨਜ਼ੀਕ ਸੇ ਲਗੀ ਹੋਇ ਤੌ ਦੋਨੋ ਤਰ
ਕੀ ਹਡੀ ਕੋ ਤੋੜ ਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਰ ਬੁਢੇ

ਦੂਜੇ ਗੋਲੀ   ਲਗੀਹੋਇ ਤੌਤੁਜੇਕੇਕ੍ਰੀਤਨਾਅਸਿਰ
ਕ੍ਰੀਜੋਮਿ ਸ੍ਵੈ ਸੋਤਿਸਵਿਚਗੋਲੀ ਰਹਜਾਤੀਹੈ ਸੋਉਸ
ਗੋਲੀਕੋਨਿਕਾਲਨੇਕੇਸਮਾਨ ਰੋਗੀਕੇ ਬਲਤਾਕਤਕੋਦੇ
ਖਨਾਚਾਹੀਏ ਕਿ ਗੋਲੀ ਨਿਕਾਲਨੇਕੇਸਮਾਨਵਹੁ ਰੋਗੀਮ
ਰਨਹੀਜਾਏਗਾ ਅਗਰ ਜੋ ਉਸਰੋਗੀਕਾ ਮਰਜਾਨਾ ਸਿਧੁਹੋ
ਵੈ ਕਿਆ ਗੋਲੀਨਿਕਾਲੇਨੇ ਤੌਰੋਗੀਮਰਜਾਵੈਗਾ ਤੌਚ
ਕਿਤਸਾਨਾਕਰੈ ਅਗਰਚਿਦੇਖੇਜਰਾਹੈ ਰੋਗੀਇਸਕਸਟਸੇ
ਬਚਜਾਵੈਗਾ ਇਹ ਕਸਟ ਸਹਾਰ ਸਕੈਗਾ ਔਰਉਸਕੇਸੰ
ਬੰਧੀ ਲੋਕਪ੍ਰਸਿੰਨਤਾਸੇ ਬੜੀਖੁਸੀ ਪੂਰਬਕ ਆਗਿਆ
ਦੇਤੇਹੈਂ ਤੌਨਿਰਸੰਦੇਹਸ੍ਰਿਕੀ ਅਸ੍ਤ੍ਰਸੇਗੋਲੀਕੋ ਨਿਕਾਲੇ
ਔਰ ਜਿਰਕੇਘਾਵਕੋਰਮਸੇਕਮਸੇਕਤੇਹੈਂ ਔਰਚਕਿਤਸਾ
ਕਰਨੇਕੇਸਮਾਨ ਪਹਿਲੇਸੇਮਲ੍ਹਮਲਗਾਵੈ ਜਿਸਮੇਦੂ
ਵਾਈਸੇਪਹਿਲੇ ਜਿਰਕਾ ਮਾਸ ਜਲਾਹੂਆ ਨਿਕਲਜਾਵੇ।

ਮਲ੍ਹਮਕੀਬਿਧਿ।   ਜੰਗਾਲਹਰਿਆ ਨਿਖਾਲਸਬ
ਹਿਤ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲੇ ਸਿੰਦੂਰ ੨ ਤੋਲੇ ਇਨਸਭਕੋਮਿਲਾ
ਇਕਰ ਕਤਹੁਮੇਪਕਾਵੈ ਜਬਚਾਸਨੀ ਹੋਨੇਪਰਆਵੈ ਤ
ਬ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇਲਗਾਵੈ   ਅਥਵਾ ਮੁਰਗੀਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ
ਸੁਫੈਦੀ ਵੈਸਨਗ ਦੇਆਤਸਾ ਸਰਾਬ ਚੰਗੀ ਚਾਰੋਤੋਲੇਦੇ
ਨੋਂਕੋਮਿਲਾਇਕਰ ਲਗਾਵੈ   ਅਥਵਾ   ਜਿਸਕੋਗੋ
ਲੀ ਗਲੇਮੇਲਗੀਹੋਵੈ ਤੋਉਸਕੀਚਕਿਤਸਾਨਾਸਿ
ਕਾਕੀ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਕਰੈ ਜੈਸੀਕਿ ਉਪਰਵਰਣਨਕ
ਰੀਹੈ   ਅਥਵਾ ਗੋਲੀ ਜਿਸਕੀਛਾਤੀਮੇਲਗੀਹੋ
ਵੈ ਤੋਉਸਕਾਇਲਾਜਯੇਹੈ ਕਿ ਜਿਸਕੀਓਰਕੋ
ਮਾਨੁਖਫਿਰਤਾਹੈ ਤੋਗੋਲੀਭੀਉਸੀ ਓਰਕੋ ਫਿਰਜਾ

ਤੀਹੈ ਜਦ ਕੋਈ ਬਲਵਾਨ ਹੋਗਾ ਤੌ ਗੋਲੀ ਨਿਕਲ ਜਾਇ
ਗੀ ਔਰ ਨਿਰਬਲ ਮਨੁਖ ਜੋ ਹੋਗਾ ਤੌ ਰਹਿ ਜਾਇਗੀ
ਇਸ ਪਰ ਖੂਬ ਧਿਆਨ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ
ਕਾ ਘਾਵ ਟੇਢਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਛਾਤੀ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਮੇ ਦਿਲ
ਜਾਨੀ ਹ੍ਰਿਦਯ ਉਧ ਸਾਬਤ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਧਿਆਨ ਭੀ ਅਵ
ਸ਼੍ਯ ਕਰਕੇ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਬਾਜੀ ਗੋਲੀ ਕਪੜੇ
ਸੇ ਲਪੇਟੀ ਹੂਈ ਹੋਤੀ ਹੈ ਤੌ ਵਹ ਗੋਲੀ ਨਿਕਲ ਜਾਤੀ
ਹੈ ਔਰ ਕਪੜਾ ਰਹ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਸ ਤਰਫ ਕੋ ਗੋਲੀ ਨਿ
ਕਲਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤਰਫ ਕੋ ਘਾਵ ਚੌੜਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਚਿਤ
ਹੈ ਕਿ ਘਾਵ ਕੋ ਚੀਰ ਕਰ ਵਾ ਪਕਾ ਕਰ ਪਹਿਲੇ ਕਪੜੇ ਕੋ
ਨਿਕਾਲ ਲੇਵੇ ਔਰ ਕਪੜੇ ਰਹ ਜਾਨੇ ਕੀ ਯੇਹ ਪਹਚਾਨ
ਹੈ ਕਿ ਘਾਵ ਮੇਂ ਸੇ ਪਤਲੀ ਔਰ ਗਿਲਾਨੀ ਪੀਵ ਨਿਕਲਾ
ਕਰਤੀ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਘਾਵ ਕੋ ਸੁਧ ਕਰ ਲਏ ਕਿਉਂਕਿ
ਜਬ ਘਾਵ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਲਾ ਹੂਆ ਮਾਸ ਨਿ
ਕਲ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੌ ਘਾਵ ਜੀਘਰ ਹੀ ਹੰਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਔਰ ਧੀਰਜ ਜੈਸੇ ਉਸ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਘਬਰਾਹਟ
ਕੋ ਕਾਮ ਮੇਂ ਨਾ ਲਾਵੇ ਧੀਰਜ ਸੇ ਰਹੈ ਅਬ ਵਹ ਕਿਸੀ ਕੇ
ਛਾਤੀ ਸੇ ਪੇਡੂ ਤਕ ਗੋਲੀ ਲਗੀ ਹੋਵੇ ਤੌ ਉਸ ਕੀ ਭੀ
ਚਕਿਤਸਾ ਔਰ ਇਲਾਜ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਰਨਾ ਯੋ
ਗ ਹੈ ਜੈਸੀ ਕਿ ਊਪਰ ਵਰਣਨ ਕਰੀ ਗਈ ਹੈ ਅਬ
ਵ ਕਿਸੀ ਕੇ ਅੰਡਕੋਸੋਂ ਨਾਮ ਪਤਾਲੂ ਉਮੇ ਵਜੀ
ਯਾ ਨਾਮ ਪਟਾ ਮੇਂ ਲਿੰਗ ਮੇਂ ਪਿੰਡਲੀ ਨਾਮ ਪਿੰਨੀਯਾਂ
ਮੇਂ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਜਗਾ ਮੇਂ ਗੋਲੀ
ਲਗੇ ਤੌ ਵਹ ਦਵਾਈ ਕਰਨੇ ਕੇ ਸਮਾਨ ਜਾਰਗਾਰੇ

ਦੇਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਗੋਲੀ ਜੋ ਲਗੀ ਹੈ ਸੋ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ
ਵ ਨਹੀ ਨਿਕਲੀ ਜੋ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ ਤੋ ਬਹੁਤ ਭਲੀ
ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀ ਨਿਕਲੀ ਤੋ ਜਰਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਪਹਿਲੇ
ਗੋਲੀ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਦੇਖੇ ਕਿ ਹਡੀ ਤੋ ਨਹੀ ਟੂਟੀ
ਅਗਰ ਹਡੀ ਟੂਟ ਗਈ ਹੋ ਤੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਛੋਟੇ ਟੂਕੜੋਂ ਕੋ ਨਿ
ਕਾਲ ਡਾਲੇ ਅਰ ਵਡੇ ਟੂਕੜੇ ਕੋ ਵਹੀ ਜਮਾ ਦੇਵੇ ਔਰ
ਉਸਕੇ ਊਪਰ ਦਵਾ ਲਾਈ ਤੀ ਰਸੌਤ ਭੁਰਕ ਦੇਵੇ ਔਰ ਸ
ਵਿਕਨੇ ਦਵਾਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਹੈ ਉਸਕਾ ਫਾਹਿਆ ਊਪਰ ਲ
ਗਾਵੇ ਅਰ ਖੂਬ ਕਸ ਕੇ ਊਪਰ ਸੇ ਬਾਂਧੇ ਅਰ ਤੀਨ ਦਿ
ਨ ਕੇ ਪੀਛੇ ਖੋਲ ਕਰ ਦੇਖੇ ਕਿ ਵੋ ਹਡੀ ਜਮ ਗਈ ਹੈ
ਵ ਨਹੀ ਜਮੀ ਜੇਕਰ ਜਮ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੋ ਬਹੁਤ ਭਲੀ
ਬਾਤ ਹੈ ਖੂਕਹੈ ਨਹੀ ਤੋ ਉਸਕੋ ਭੀ ਨਿਕਾਲ ਡਾਲੇ ਅਬ
ਵ ਸਮੋਂਪਰ ਦੇਖੇ ਜੈਸਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ ਤੋ ਸਾਹੀ ਕਰੇ ਔਰ ਦੇ
ਖਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਘਾਵ ਮੇ ਸੁਫੈਦੀ ਔਰ ਉਸਕੇ ਆਸ ਪਾਸ
ਸਿਆਹੀ ਤੋ ਨਹੀ ਹੂਈ ਔਰ ਘਾਵ ਮੇਂ ਸੇ ਦਰਗੀ ਪਤੋਨ
ਹੀ ਆਤੀ ਅਰ ਪੀਵ ਪਾਨੀ ਸੀ ਤੋ ਨਹੀ ਨਿਕਲਤੀ
ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕ ਜੋ ਨਿਕਲੇ ਸੋ ਪਤਲੀ ਨਿਕਲੇ ਘਾਵ
ਜਖਮ ਸੇ ਬਦ ਬੂ ਆਵੇ ਯੇਹ ਬਾਤ ਖੋਟੀ ਨਿਸਾਨੀ ਹੈ।

ਔਰ ਗੋਲੀ ਕੇ ਹਰ ਏਕ ਘਾਵ ਸੇ ਦੋ ਦਵਾਈ
ਲਗਾਵੇ ਜੋ ਸਿਰ ਕੇ ਘਾਵ ਮੇ ਵਰਨਨ ਕਰੀ ਹੈ ਅਬ
ਵ ਉਸ ਦਵਾਈ ਕੋ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਮੇ ਅੰਡੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ
ਹੈ ਉਸ ਦਵਾਈ ਕੋ ਰੂਈ ਸੇ ਭਿਗੋਇ ਕਰ ਘਾਵ ਨਾਮਜ
ਖਮ ਕੇ ਊਪਰ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਹਰ
ਕਿਸੀ ਮੁਕਾਮ ਪਰ ਜਿਸ ਕੋ ਗੋਲੀ ਲਗੇ ਉਨਸ

ਭੁਜਗੋਹੇ ਕੇ ਗੋਲੀ ਕੇ ਘਾਵ ਕਾ ਇਲਾਜ ਇਨਹੀ ਔਖਧੀ
ਓਂ ਸੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਈਸੁਰ ਕੀ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਸੇ ਆਰਾਮ
ਹੋਵੇਗਾ। ਅਥਵਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਬਿਖ ਕੀ ਬੁਝੀ ਭਈ
ਤਲਵਾਰ ਤੀਰ ਬਰਛਾ ਕਟਾਰ ਬਰਸਾ ਚਕ੍ਰ ਆਦਿ
ਸਸਤ੍ਰ ਲਗੇ ਹੋਏ ਤੋ ਉਸ ਕੀ ਯਹ ਪਰੀਖ੍ਯਾ ਹੈ ਕਿ
ਘਾਵ ਤੋ ਉਪਰ ਸੇ ਬਨ੍ਹਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਮਾਸ ਗ
ਲਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਰਗੰਧ ਆਤੀ ਹੈ ਦਿਨ ਦਿਨ ਘਾ
ਵ ਕਾ ਰੰਗ ਬੁਰਾ ਹੋਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਜਗਾ ਕਾ ਮਾਸ ਭੀ ਰੁ
ਧਰ ਭੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਕਾ ਹੋਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਸ ਯੇਹੀ ਉਚਿ
ਤ ਹੈ ਜਰਾਹ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਇਸ ਜਖਮ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਘਬ
ਰਾਏ ਨਹੀ ਜਿਤਨਾ ਕਾਲਾ ਮਾਸ ਹੋ ਜਖਮ ਕਾ ਉਸ ਕੋ ਕਾਟ
ਲੇ ਔਰ ਰੁਧਿਰ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਰੁਧਰ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਵਾ
ਲੀ ਦਵਾਈ ਕੋ ਕਰੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਰੋਬੁਲੰਦ ਫਟਕ
ੜੀ ਇਨ ਦਵ ਸਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਰਲਾ ਕੇ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਯਹ
ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ ਮਲ੍ਹਮ ਕੀ ਬਿਧਿ। ਪਹਿਲੇ
ਗਊ ਕਾ ਘ੍ਰਿਤ ਅਧ ਪਾਵ ਲੈ ਕੇ ਗਰਮ ਕਰੇ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਮੋਮ ਡਾਲੇ ਜੋ ਮੋਮ ਪਿਘਲ ਜਾਵੇਗੀ ਪ ਉਤ ਮੇ
ਮਰਲ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਯਹ ਦਵਾਈ ਡਾਲੇ ਏਕ ਤੋਲਾ
ਕਵੇਲਾ ਡਾਲ ਏਕ ਤੋਲਾ ਚਿਟੀ ਰਤਨ ਜੋਤ ੧ ਤੋਲਾ
ਇਨ ਤੀਨੋ ਕੋ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕਰ ਉਸ ਮੇ ਰਲਾਵੇ ਥੋੜਾ
ਸਾ ਕਾਹੇ ਦਵਾਈ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤੋ ਠੰਢਾ ਕਰ ਕੇ ਰਖੇ ਏ
ਕ ਫੰਗ ਜਾ ਜਖਮ ਕੇ ਮਾਫਿਕ ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੇ
ਮਲ੍ਹਮ ਕੋ ਲਗਾਇ ਕੇ ਫਿਰ ਜਾਲੀ ਬਾਂਧੇ ਧਿਆਨ
ਰਖਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਬੈਦੀ ਕਹੈ ਯੋਗ ਜਾਹ ਰਤਾ।

ਦੀਸ਼ ੧੫

ਦੋਂਹੇਤੇਯੇਹਉੱਤਰਹੈਕਿਯੇਹਬਾਤਠੀਕਠੀਕਹੈਪ੍ਰੰਤੂਏਸ
ਦੇਂਹਵਿਚੋਂਮੈਲਾਮੈਲਾਪਾਨੀਨਿਕਲਤਾਹੈਜੇਕਰਲਾਲੀ
ਲੀਏਹੂਏਨਿਕਸੇਜਿਸਕੋਕਚਲੋਹੂਕਹਿਤੇਹੈਂਔਰਜ
ਹਰਬਾਦਕਾਘਾਵਜੀਘਰਹੀਬਢਤਾਹੈਔਰਯੇਹਘ
ਵਦੇਰਮੇਂਬਢਤਾਹੈਫਿਰਜਹਰਬਾਦਸੀਘਰਹੀਗਲ
ਜਾਤਾਹੈਔਰਯੇਹਦੇਰਮੇਂਜਹਰਬਾਦਕੇਘਾਵਮੇਂਮਨੁਖ
ਸ਼ੀਘਰਹੀਮਰਜਾਤਾਹੈਔਰਵਿਸਜਖਮਕੇਹੋਨੇਸੇਮਨੁ
ਖਦੇਰਸੇਮਰਤਾਹੈਔਰਜਹਰਬਾਦਰੋਗੀਕੇਕਿਸੀ
ਸਮ੍ਹਕਿਲਨਹੀਪੜ੍ਹਤੀਔਰਐਸੇਘਾਯਲਕੋਂ
ਜਿਤਨੀਪੀੜ੍ਹਾਹੋਤੀਹੈਉਸਸੇਥੋੜ੍ਹੀਬਹੁਤੀਨਹੀਂਹੋ
ਸਕਤੀਜਹਰਬਾਹੋਕੇਚਾਹੀਏਅਕਲਮੰਦੀਸੇਕਾਮ
ਕਰੇਬੂਪਕੋਟਿਕਾਨੇਰਖੇਘਬਰਾਵੈਨਹੀਅਰਜਖ
ਮਸੂਖਜਾਵੈਫਿਰਪੀਛੇਸੇਕੋਈਕਿਰਚਹਡੀਕੀਜ
ਖਮਮੇਂਦਖਾਈਦੇਵੈਫਿਰਤੇਜਾਬਲਗਾਵੈਕਿਘਾਵ
ਚੋੜ੍ਹਾਹੋਜਾਵੈਤਬਉਸਹਡੀਕੋਨਿਕਾਲਡਾਲੇ ਤੇਜਾ
ਬਕੀਬਿਧਿ। ਲਾਹਸਨਕਾਰਸਕਾਗਜ਼ੀਨਿੰਬੂ
ਕਾਰਸਚਾਰਤੋਲੇਸੁਹਾਗਾਚੌਕੀਯਾਏਕਤੋਲਾ
ਇਨਦੋਨੋਕੋਮਹੀਨਪੀਸਕਰਪਹਲੇਦੋਨੋਅਰਕੋਂਮੇਂ
ਮਿਲਾਇਕਰਚਾਰਦਿਨਤਕਧੂਪਮੇਂਰਖੇਏਕਬੂੰਦ
ਘਾਵਪਰਲਗਾਵੈਫਿਰਕਿਸੀਮਿਲਹਮਕਾਫਾਹਾ
ਲਗਾਵੈਈਸੁਰਕ੍ਰਿਪਾਸੇਰਾਜੀਹੋਵੈ ਅਬਹਾਡੂਟੂ
ਟੇਕਾਯਤਨ ਜਾਨਣਾਚਾਹੀਏਕਿਟੂਟੀਹਡੀਯੋਂ
ਕੇਬਾਹਰਸੇਭੂਦਤੇਹੈਜੋਸਬਕੋਮਾਲੂਮਪੜਤੇਹੈਂ ਤੋ
ਹੀਬਬਢਜਾਤਾਹੈਔਰਕੁਛਅਤਲਬਬਾਹਸਲ

ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁੱਤ ਵਧਾਇਕੇ ਬਖੇੜਾ ਨਹੀ ਲਿ
ਖਾ ਕੇਵਲ ਜੋ ਬਾਤ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸੋਈ ਲਿਖਨੇ
ਮੇ ਆਤੀ ਹੈ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਜਰੂਰੀ ਬਾਤ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਪਹ
ਲੇ ਤੋ ਹਾਡ ਟੂਟੇ ਕੀ ਪੇਹਚਾਨ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ। ਜੋ ਅੰਗ ਸਿ
ਥਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਸ ਜਗਾਹ ਕੇ ਸਪਰਸ ਹੋਨਾ ਸੁਹਾਤਾ ਨ
ਹੀ ਕੁਛ ਖੇੜਾ ਭੀ ਉਸ ਜਗਾਹ ਕੇ ਛੁਆਇ ਤੋ ਬੜਾ ਦੁਖ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਔਰ ਵਾਹ ਸੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪਕੜ ਕੇ ਦੇਖੇ ਤੋ ਸਰੀਰ ਮੇ ਬਹੁ
ਤ ਪੀੜਾ ਹੋਵੇ ਦੁਖ ਬਹੁਤ ਸੂਲ ਐਸਾ ਹੋਇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਚੈ
ਨ ਕਬੀ ਹੋਵੇ ਹੀ ਨਹੀ ਜੋ ਲਖ੍ਯਣ ਹੋਇ ਤਬ ਜਾਨਨਾ
ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਹਡੀ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਜਗਾ
ਹ ਸੇ ਟੂਟ ਗਈ ਹੈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਹਾਡ ਟੂਟੇ ਹੂਏ ਕੇ ਕਸ਼
ਟ ਸਾਧ ਲਖ੍ਯਣ ॥ ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਅਗਨੀ ਮੰਦ ਹੋ ਜਾ
ਵੇ ਔਰ ਕੁਪਥ ਬਾਨ ਕਰਿਯਾ ਕਰੇ ਵਾਯੂ ਕਾ ਸਰੀ ਹੋਇ ਅਤੇ
ਜਿਸ ਮੇ ਜੁਰ ਜੋ ਤਪ ਅਤੀਸਾਰ ਭੀ ਇਤਿਆਦਿਕ ਹੋਇ
ਤੋ ਐਸੇ ਲਖ੍ਯਨੋ ਵਾਲਾ ਰੋਗੀ ਬਚ ਜਾਏ ਤੋ ਬਚ ਜਾਵੇ
॥ ਪੰਤੂ ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਮਸਤਕ ਫਟ ਕਰ ਕਮਰ ਟੂ
ਟ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਰ ਸੰਧੀ ਜੋ ਜੋੜ ਹੈਨ ਸੋ ਖੁਲ ਜਾਵੇਂ ਨ
ਰੇਟੇ ਗਿਟੇ ਮੇ ਹੋ ਜਾਂਘ ਜੋ ਲਤਾਂ ਹੈਂ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋ ਕੇ
ਹਾਡ ਪਿਸ ਜਾਵੇ ਟਲੇ ਜਾਵੇ ਮਥੇ ਕੀ ਹਡੀ ਕ ਚੂਰਣ ਹੋਇ
ਜਾਵੇ ਹਿਰਦੇ ਕਾ ਮਕਾਨ ਭੁਜਾ ਕਨਪਟੀ ਜੋ ਪੁੜਪੁੜੀ ਕੀ
ਜਗਾਹ ਹੈ ਯਾ ਮਥੇ ਕਾ ਹਾਡ ਟੂਟ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਰੋਗੀ ਕੀ ਇ
ਹ ਦਸਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਐਸੀ ਦਸਾ ਜਿਸ
ਰੋਗੀ ਕੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਅਸਾਧ ਹੈ ਰਾਜੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਗ
ਰ ਹਾਡ ਕੇ ਬਾਧਨਾ ਪੜੇ ਤੋ ਅਹਿ ਤਰਾਂ ਸੇ ਹਡੀ ਕੋ ਬਾਂਧੇ

ਪੀਛੇ ਕਰ ਦੂ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਅਗ੍ਰ ਵੋਹ ਬ੍ਰਗੀਤ੍ਰ ਰਗਮੇ ਬਾਧਾ
ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਉਸਮੇ ਚੋਟ ਆਜਾਵੇਗੀ ਔਰ ਇਹ ਬੀਆ
ਰ ਮੇਥਨ ਕਰਤਾ ਹੋਗਾ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਉਸਰੋਗੀ ਕਾ ਹਾਡ ਠ
ਜੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸਾਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਥ ਹਰ ਏਕ ਅਸ
ਥਾਨਕ ਚੋਟ ਲਾਗੀ ਕਾ ਨਿਰਨੈ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਸਭੁਤ
ਰਾਕੀ ਸਭਮੇ ਚੋਟ ਲਗੀ ਕਾ ਲਾਖਣ ॥ ਕੰਠ ਗਲੇ ਮੇ
ਸਿਪਰ ਕੇ ਸਥਾਨ ਮੇ ਤਾਲੂ ਕਨਪਟੀ ਪੁੜਪੁੜੀ ਕੰਧਾਨ
ਮਾਸੇ ਛੇ ਸਿਰ ਪੈਰ ਕਪਾਲ ਨਾਕ ਆਂਖ ਇਨ ਅਸਥਾਨੋ
ਮੇ ਇਨ ਅੰਗੋ ਮੇ ਕਿਸੀ ਤਰਾ ਕੀ ਚੋਟ ਲਗੇ ਅੰਤ ਸਭੁ
ਬਚ ਜਾਵੇ ਯਾ ਹਡੀ ਨਿਵ ਜਾਏ ਪਹੁਚਾ ਪੀਠ ਆਦਿ
ਕੇ ਸਭ ਪੇਤਨ੍ਹੁ ਹੂਏ ਹੈਂ ਹਨ ਸੋ ਢੇ ਹੋ ਜਾਵਹਿ ਨ ਕਪਾਲ ਕੇ
ਆਦਿ ਕੇ ਜੋ ਗੋਲ ਹਡ ਹੈਂ ਹਨ ਸੋ ਫਟ ਜਾਵੇ ਔਰ ਦਾਂਤ
ਵਗੈਰਾ ਜੋ ਛੋਟੇ ਹਡ ਹੈਂ ਨ ਸੋ ਟੂਟ ਜਾਏ ਇਨ ਸਭੁ ਦੇ
ਕਾ ਜਤਨ ਲਿਖਤਾ ਹੂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੀ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਚੋਟ ਆਇ
ਕਿਸੀ ਤਰਾ ਸੇ ਹਾਡ ਔਰ ਸਿਪੀ ਜੋ ਜੋੜ ਹੈਂ ਨ ਸੋ ਟੂਟ ਜਾ
ਵੇ ਤੋ ਚਤੁਰ ਜੋ ਜਨ ਰਾਹ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਸਸ
ਮਾਂ ਉਸ ਜਗਾ ਚੋਟ ਪਰ ਠੰਡਾ ਪਾਨੀ ਪਾਵੇ ਪੀਛੇ ਉ
ਸਕੋ ਔਖਧ ਪੀਓ ਕਾ ਸੇਕ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਪਟੀ ਬਾਂਧੇ ਔ
ਰ ਉਸ ਜਗਾ ਪਰ ਜੋ ਲੇਪ ਕਰੇ ਸੋ ਸੀਤਲ ਇਲਾਜ
ਔਰ ਬੁਧਮਾਨ ਜੋ ਜਨ ਹਾ ਤਿਸਕੋ ਚਾਹੀਏ ਉਸ ਮ
ਕਾਮ ਪਰ ਪਟੀ ਬਾਂਧੇ ਤੋ ਢਿਲੀ ਪਟੀ ਨਹੀ ਬਾਂਧੇ ਬਹੁਤ
ਕਰ ਭੀ ਨਹੀ ਬਾਂਧੇ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰਾ ਜੇ ਸਧਾਰਣ ਕ
ਰਕੇ ਬਾਂਧੇ ਕਿਉਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀ ਢਿਲੀ ਬਾਂਧੇਗੀ
ਤੋ ਹਾਡ ਜੁੜੇਗਾ ਨਹੀ ਔਰ ਬਹੁਤ ਕਰ ਦੂ ਬਾਂਧ

ਨ ਤੋ ਸਰੀਰ ਕੀ ਖਾਲ ਮੇ ਸੂਜਨ ਹੋ ਆਵੇਗੀ ਔਰ ਪੀੜਾ
ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਚਮੜੀ ਪੱਕ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਕਾਰਣ ਪਟੀ
ਸਾਧਾਰਣ ਬਾਧਨੀ ਅਛੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਬਸ ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ
ਕੇ ਚੋਟ ਲਗੀ ਹੋਇ ਉਸਕੇ ਯੇਹ ਲੇਪ ਲਗਾਵੈ ਬਿਧ
ਲੇਪ ਕੀ ਮੈਦਾ ਸਕ ਕੀ ਲਕੜੀ ਆਵਲੇ ਆਵਾ ਹਲਦੀ
ਪਵਾੜ ਕੇ ਬੀਜ ਸਾਬੁਨ ਪੁਰਾਣੀ ਇਟ ਯੇਹ ਸਭੁ ਬਰਾਬ
ਰ ਲੈਕੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਇਸ ਮੇ ਥੋੜਾ ਤੇਲ ਤਿਲਾਂ ਕਾ ਲਿ
ਰਕਾ ਮਿਲਾਵੈ ਆਂਚ ਪਰ ਰਖਕੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਲੇਪ ਕਰੇ
ਅਥਵਾ ਮੁਗਾਸ ਗੇਰੂ ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ ਉਨਾਵੇ
ਲੂਆ ਯੇਹ ਸਭੁ ਬਰਾਬਰ ਏਕ ੨ ਤੋਲਾ ਲੈਕੇ ਔਰ
ਹਲਦੀ ੬ ਮਾਸੇ ਸੋਇਆ ੬ ਮਾਸੇ ਲੋਬਾਨ ੬ ਮਾਸੇ ਇ
ਨ ਸਭੁ ਕੋ ਪੀਸਕਰ ਲੇਪ ਕਰੇ ਅਥਵਾ ਰੇਹੂ ਛੋਆ
ਸੇ ਝਾਊ ਕੇ ਪਤੇ ਨੈ ਮਾਸੇ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਪਤ ਨੈ ਮਾਸੇ ਬੇਰ
ਕੇ ਪਤੇ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਕੋ ਪੀਸ ਮਹੀਨ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰਨਾ
ਇਸ ਲੇਪ ਕੇ ਲਾਵਨੇ ਸੇ ਲਾਠੀ ਆਦਿਕ ਕੀ ਚੋਟ ਔਰ
ਗਿਰ ਪੜਨੇ ਕੀ ਚੋਟ ਅਰ ਪਥਰ ਆਦਿ ਸੇ ਕੁਚਲਜਾ
ਨੇ ਕੀ ਚੋਟ ਕੋ ਆਰਾਮ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਹਲਦੀ ਹਰੀ
ਮਕੋਇ ਕੇ ਪਤੇ ਗੇਰੀ ਇਗਤਿਨੇ ਦਵਾਈਆਂ ਏਕ ੨ ਤੋ
ਲਾ ਲੈਕੇ ਖਿੜੀ ਹੂਈ ਸਰਸੋ ੨ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭੁ ਦਵ
ਈਓ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕਰ ਲੇਪ ਕਰਨੇ ਸੇ ਸਭੁ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੀ ਸੂਜਨ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਗੇਰੂ ਕਾਲੇ ਪ
ਤਿਲ ਆਵਾ ਹਲਦੀ ਹਾਲੋ ਕੇ ਬੀਜ ਯੇਹ ਸਭੁ ਬਰਾਬ
ਰ ਲੈਕੇ ਥੋੜਾ ਅਲਸੀ ਕਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾਇਕੇ ਲੇਪ ਕ
ਰਨੇ ਸੇ ਸਭੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੋਟ ਅਛੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਥ

ਮਟਰੋਂ ਕਾ ਆਟਾ ਚਾਹਿਏ ਕਾਆਦਾਂ ਛ ਸੁਲਾ ਅਲਸਾ
ਕੇ ਬੀਜ ਯੋਹ ਸਭੁ ਦੂਵਾਇਯਾ ਔਰ ੨ ਮਾਸ ਲੇਕੇ ਲਾਲ
ਬੂਰਾ ੬ ਮਾਸੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੩ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭੁ ਕੇ ਪੀਸ ਕਰ
ਰਖੇ ਨੂੰ ਸਿਰਕੇ ਮੇ ਮਿਲਾ ਇਕ ਰ ਖਾ ਕਰ ੨ ਅਥਵਾ
ਗੇਰਾ ੧ ਤੋਲਾ ਰਸੋਤ ੬ ਮਾਸੇ ਮੁਰਦਾਸੰਗ ੬ ਮਾਸੇ ਫਲੂ
ਸਾ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਾਈਆ ਦੁਵਾਈਯਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸਕੇ ੨ ਕੋਰੇ
ਮਕ ਇਕੇ ਤਸਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਰਲਾਗਾਵੈ ਤਾਂ ਸਭੁ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੀ ਚੋਟ ਕੋ ੨ ਟਾਵੈ ਫਾਇਦਾ ਅੰਦਾ ਹੈ ਈਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਸੇ ॥ ਅਥਵਾ ਏਲੂਆ ਤਿਨ ਮਾਸੇ ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ
੬ ਮਾਸੇ ਬਨਸਪਾ ਕੇ ਪਤੇ ਨਾਮ ਬਾਸਾ ਕੇ ਪਤੇ ੬ ਮਾ
ਸੇ ਦੋਨੋ ਚੰਦਨ ਬਾਰਾ ੨ ਮਾਸ ਭੁਠਵਾਸ ੬ ਮਾਸੇ ਨਾਖੂਨ
੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭੁ ਕੇ ਚੂਨਾ ਕਰਕੇ ਮੁਰਗੀ ਕੇ ਅੰਡੇ ਕੀ
ਸੁਫੈਦੀ ਮੇ ਮਿਲਾਵੈ ਰਲਾਵੈ ਦੂਵਾਈ ਕੋ ਫਿਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਈਸੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਅਥਵਾ ਤ੍ਰਿਲ
ਕਾਲਿਯਾ ਦੇ ਫੂਲ ਸਰਸੋ ਦੇ ਫੂਲ ਗੇਰੀ ਇਕ ਇਕ ਤੋ
ਲਾ ਸੰਭਾਲੂ ਕੇ ਪਤੇ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਮਕੋ ਇਕੇ ਪਤੇ ਡੇਢ ਤੋ
ਲਾ ਇਨ ਸਭੁ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸੇ ਬਾਰੀਕ ਕਰਕੇ ਅ
ਗਨੀ ਪਰ ਧਰੇ ਗਰਮ ਗਰਮ ਲੇਪ ਕਰੇ ਤੋ ਸਭੁ ਤਰਾ ਕੀ
ਚੋਟ ਅਛੀ ਹੋ ਜਾਏ ਅਥਵਾ ਬਾਰਾਸਿੰਙੇ ਕੇ ਸੀਂਗ
ਕੀ ਭਸਮ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਲੋਬਾਨ ੩ ਮਾਸੇ ਕੁਟਾ ਬਾਂਸ ਕੇ ਚੂ
ਨਾ ੨ ਮਾਸੇ ਵਾਕਲਾ ਕੋ ਚੂਨਾ ੨ ਮਾਸੇ ਨੌਸਾਦਰ ੨ ਮਾ
ਸੇ ਬੀਬੂਲ ਕੀ ਗੂੰਦ ੬ ਮਾਸੇ ਕਦਨੇ ਬਾਦਾਮ ਕੀ
ਗਿਰੀ ੧ ਤੋਲਾ ਇਨ ਸਭੁ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਕਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਤੋ ਸਭੁ ਤਰਾ ਕੀ ਚੋਟ ਕੋ ਆਰਾਮ ਹੋ

ਅਥਵਾ ਕਨੂੰਵੇ ਬਾਦਾਮਕੀ ਗਿਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਗੜ੍ਹਾ ਇਕ ੨
ਤੋਲਾ ਸਿਪਕੀ ਭਸਮ ਸਮੁੰਦਰ ਝੁਗਾ ਪੀਲੀ ਫਟਕੜੀ
ਛੇ ਛੇ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭ ਦੁਵਾਈਓਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ
ਲਗਾਵੈ ਤੌ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੋਟ ਲਾਗੀ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਕਰੇ
ਨਿਸ੍ਚੈ ਸੁਖ ਹੋਵੈ। ਹਡੀ ਟੂਟੇ ਕਾ ਯਤਨਾ। ਇਸ ਹਡੀ
ਕੇ ਟੂਟ ਜਾਨੇ ਕੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਤ
ਰਾਂ ਪਿਛੇ ਲਿਖਆਏ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪਟੀ ਬੰਧੋਰ ਪ
ਹਿਲੇ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਤ੍ਰਿਸ ਤਰਾਂ ਕਰੇ ਔਰ ਜਿਸ ਜਗ
ਹ ਚੋਟ ਲਗੇ ਉਸ ਜਗਾ ਗਿਲਾ ਪਿਸਾ ਜਲ ਲਗਾਵੈ ਤੌ
ਹਡੀ ਟੂਟੀ ਹੂਈ ਅਛੀ ਹੋਵੈ॥ ਅਥਵਾ ਮਜੀਠ ਮਾਊ
ਆ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਠੰਢੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਟੂਟੀ ਹੂਈ ਹ
ਡੀ ਪਰ ਲੇਪ ਕਰੇ ਤੌ ਅਛਾ ਹੋਵੈ॥ ਅਥਵਾ ਬੇਰ
ਕੀ ਲਾਖ ਗੇਹੂੰ ਨਮ ਕਣਕ ਕਾਹੂ ਬਿਹਕ ਬਲਕ
ਨਾਮ ਛਿਲਕਾ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਬਰੀਕ ਪੀਸ ਕਰ ਘਿਤ ਮੇਂ
ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਦੋ ਤੋਲਾ ਦਰਜਨ ਨਿਤ ਹੀ ਖਾਵੈ ਉਪਰ ਸੇ ਦੂ
ਧ ਪੀਵੈ ਹਰ ਰੋਜ ਕੀ ਦੁਵਾਈ ਖਾਨੇ ਦੂਧ ਪੀਨੇ ਸੇ ਟੂਟਾ
ਹੂਆ ਹਡ ਅਛਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਲਾਖ ਕਾਹੂ ਕਾ ਬਕਲ
ਅਸਗੰਧ ਖੁਰੇਟੀ ਗੁਗਲ ਯੇ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਦ
ਜਨ ਦੁਵਾਈ ਲੇਕਰ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਕੂਟ ਕਰ ਮਿਲਾ
ਇ ਇਕ ਜੈਸੀ ਕਰੇ ਰਲਾਇ ਕਰ ਦੋ ਤੋਲਾ ਦੁਵਾਈ
ਦੂਧ ਸਾਥ ਖਾਇ ਕੇ ਪੀਵੈ ਨਿਤ ਖਾਨੇ ਸੇ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਹਡ ਅ
ਛਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਥਵਾ ਰੋਹੂ ਕੇ ਠੀਕਰੇ ਮੇਂ ਧਰ ਕਰ ਅਧ
ਜਲੇ ਕਰੇ ਪੀਛੇ ਇਨ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਤਿਨ ਤੋਲੇ
ਕੇ ਛੇ ਤੋਲੇ ਸਹਿਤ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ੭ ਦਿਨ ਤਕ ਨਿਤ ਪੀਵੇ

ਹੈ ਤੋ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਹਡ ਨਿਸ੍ਚੈ ਕਰ ਅਛਾ ਹੋਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਮੈਦਾ
ਸਕ ਕੀ ਲਕੜੀ ਆਦ ਲਾ ਤਿਲ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਬਰਾਬਰ
ਲੈਕਰ ਬਾਰੀਕ ਕਰ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸੇ ਉਸ ਜਗਾ
ਹ ਪਰ ਰਖੇ ਪਟੀ ਔਰ ਉਸ ਮੇ ਘ੍ਰਿਤ ਭੀ ਮਿਲਾਵੈ ਤੋ ਟੂਟਾ
ਹੂਆ ਹਡ ਅਉਰ ਟੂਟੀ ਹੂਈ ਸੰਧੀ ਨਾਮ ਜੋੜ ਕਾ ਸੂਦੇ
ਨੇ ਜਗਾ ਹਾ ਅਛੀ ਹੋਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਮਾਨਖ ਕੇ ਮਾਸ ਕੀ ਚੋਖੀ
ਮੀਮਿਆਈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਹੋਇ ਅਨੁਮਾਨ ਮਾਫਿਕ
ਲੈਕੇ ਸਹਿਤ ਮੇ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਉਸ ਕੋ ਚਟਾਵੈ ਤੋ ਈਸੁ
ਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤੋ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਹਡ ਅੰਦਰੋ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਵੈਗਾ
॥ ਅਥਵਾ ਚੋਟ ਵਾਲੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਮਾਸ ਕਾ ਸੋਰਵਾ
ਮਾਸ ਕੀ ਤਰੀ ਦੁਧ ਘ੍ਰਿਤ ਪੁਸਟਾ ਕੀ ਔਖਧੀ ਦੇਨਾ ਹ
ਛੁੰਹੈ ਔਰ ਚੋਟ ਵਾਲੇ ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਇਤਨੀ ਚੀਜੋ ਸੇ ਪ੍ਰ
ਹੇਜ ਰਖਨਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਸੋ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਲੂਣ ਕੜਵੀ ਵਸ
ਤੂ ਖਾਰੀ ਵਸਤੂ ਖਟੀ ਚੀਜ ਮੈਥਨ ਨਹੀ ਕਰੇ ਧੂਪ ਮੇ
ਨਹੀ ਬੈਠੇ ਰੂਖਾ ਅੰਨ ਨਹੀ ਖਾਵੈ ਇਨ ਵਸਤੂ ਓਸੇ
ਪ੍ਰਹੇਜ ਰਖਨਾ ਜਰੂਰ ਹੀ ਚਾਹੀਏ ਬਾਲਕ ਉਮਰ ਮੇ
ਚੋਟ ਲਾਗੇ ਜਵਾਨੀ ਉਮਰ ਮੈ ਚੋਟ ਲਾਗੇ ਤੋ ਛੇਤੀ ਅ
ਛੀ ਹੋ ਜਾਵੈ ਹੈ ਬੂਢੇ ਮਨੁਖ ਕੋ ਰੋਗੀ ਪੁਰਖ ਕੋ ਚੋਟ ਲਾ
ਗੇ ਔਰ ਖੀਣ ਮਾਨੁਖ ਜਿਸ ਕਾ ਸਰੀਰ ਦੁਰਬਲ ਹੋਰ
ਹਾ ਹੈ ਇਨ ਕੋ ਚੋਟ ਸਟ ਲਾਗੇ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਨਹੀ ਅਛਾ ਹੋਂਦਾ
ਚਿਰ ਪ੍ਰਯੰਤ ਤਕ ਰਾਜੀ ਨਹੀ ਹੂੰਦਾ ॥ ਅਥਵਾ ਲਾਖ
ਰੈਫੈ ਤੋਲਾ ਲੈਕੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕੇ ਗਊ ਕੇ ਦੂ
ਧ ਸਾਥ ਪੰਦ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਤਕ ਖਾਵੈ ਦੂਧ ਪੀਵੈ ਤੋ ਟੂਟਾ
ਹੂਆ ਹਡ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਪੀਲੀਕ

ਉੜੀਯਾਕਾਚੂਨਾ ਦੋ ਰਤੀ ਤਥਾ ਤਿਨਰਤੀ ਕਨੂੰ ਹੂਏ ਦੂਧ
ਨਾਲਪੀਵੇ ਤੌ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਹਡੁ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ ਜੁੜ ਜਾਵੈ। ਅ
ਥਵ ਬੇਰੀਕਾ ਬਕਲਾ ਨਾਮ ਬੇਰੀ ਦਰਖਤਕਾ ਛਿਲਕ
ਛਿਲਕਾ ਹਰੜ ਬਹੇੜਾ ਆਵਲਾ ਔਰ ਤ੍ਰਿਕਟਾ ਸੁੰਢ ਕਾ
ਲੀਮਿਚ ਮਘਾ ਜਿਸੇ ਪੀਪਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈ
ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਵਜਨ ਇਨ ਸਭ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਗੁਗਲ ਪਾ
ਇ ਕਰ ਸਭ ਦਵਾਈ ਕੋ ਕੂਟੈ ਐਸਾ ਕੂਟੇ ਏਕ ਜੀਵ ਹੋਇ
ਜਾਇ ਐਸਾ ਕੂਟ ਕੇ ਪੰਦ੍ਰਹ ਦਿਨ ੧ ਤੋਲਾ ਰੋਜ ਖਾਵੈ
ਦੂਧ ਕੇ ਸਾਥ ਐਸਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਬਜਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਸਰੀਰ ਹੋ
ਜਾਵੈ ਜਬ ਕਸਮ ਸਰੀਰ ਕੀ ਹਟ ਜਾਵੈ ਅਥਵ ਬੇਰਕ
ਬਕਲ ਤੋਲਾ ੧ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕੇ ਸਹਿਤ ਮੈ ਮਿਲਾਇਕ
ਰੇ ਚਟਨਾ ੧ ਮਹੀਨਾ ਤਕ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸਭ ਤਰਾ ਕੀ ਚੋਟ
ਲਗੀ ਹੂਈ ਹਡੁ ਟੂਟਾ ਹੂਆ ਅਛਾ ਹੋਇ ਔਰ ਸਰੀਰ
ਬਜ੍ਰ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੋਇ ਅਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਆਦਮੀ ਕੇ ਮੁਗਦ
ਰ ਲਗਾ ਹੋ ਯਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਤਰਾ ਕੀ ਚੋਟ ਲਗੀ ਹੋਵੈ ਉਸ
ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇ ਦਵਾਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇ ਮੰਦ ਹੈ ॥ ਨੁਸ
ਖਾ ਮੇਥੀ ਮੈਦਾ ਲਕੜੀ ਸੋਠ ਆਵਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਹੀ
ਨ ਪੀਸ ਕਰ ਗੋਮੂਤ੍ਰ ਮੈ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਜਹਾ ਚੋਟ ਲਗੀ
ਹੋਇ ਵਹਾਂ ਲੇਪ ਕਰੇ ਤੋ ਲਗੀ ਹੂਈ ਚੋਟ ਹਟੀ ਹੋਵੇ ਔਰ
ਜੋ ਕਿਸੀ ਆਦਮੀ ਕੇ ਪਸੂਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇ ਯਾ ਕਿਸੀ ਊਚੇ ਮ
ਕਾਨ ਸੇ ਗਿਰਾ ਹੋਇ ਤਥਾ ਭੂਤ ਆਦਿਕੇ ਨੀਚੇ ਆ ਕਰ ਦ
ਬ ਜਾਵੈ ਇਸ ਕਾਰਣ ਟੇਕਰ ਕੇ ਦਬ ਗਿਆ ਹੋਇ ਔਰ
ਘਾਇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਯਾ ਜੇ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੈ ਤੌ ਉ
ਸਕੇ ਜੇਤੇ ਲੇਪ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ   ਲੇਪ ਕੀ ਬਿਧਿ।

੧੦੨ ਪੁਰਾਣਾ ਖੋਪਾ ਆਧਾ ਹਲਧੀ ਮੈਦਾ ਲਕੜੀ ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਸੁ
੧੮ ਫੈਦ ਮੋਮ ਯੇਹ ਸਭੁ ਦੁਵਾਈ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੈਕੇ ਔ
ਰ ਪੀਸ ਕੇ ਚੋਟ ਪੁਰ ਲੇਪ ਕਰੇ ਔਰ ਜੇ ਉਸ ਪੁਰ ਘਾਉ ਆਗਿ
ਯਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੁਮ ਲਗ ਗਯਾ ਹੈ ਤੋ ਪਹਿਲੀ ਕਹੀ ਹੂਈ ਮਲ੍ਹਾ
ਮ ਕਾ ਫਹਿਯਾ ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੇ ਅਥਵਾ ਪਿਯਾਜ
੧ ਤੋਲਾ ਕਣਕ ਕਾ ਮੈਦਾ ੨ ਤੋਲੇ ਪ੍ਰਥਮ ਤੋ ਪਿਆਜ ਕੇ ਛਿ
ਲਕਾ ਉਤਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕੀ ਗਿਰੀ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਭੂ
ਮ ਕਰ ਲੇ ਫੇਰ ਉਸ ਮੇ ਮੈਦਾ ਡਾਲ ਦੇਵੇ ਥੋੜਾ ਪਾਨੀ ਡਾਲ
ਕੇ ਲਾਪਸੀ ਬਨਾਇ ਕੇ ਉਸ ਚੋਟ ਲਗੀ ਹੋਇ ਤਾਂ ਕੋ ਸੇ
ਕ ਦੇਵੇ ਫਿਰ ਅਧਿਕ ਸੇਕ ਕਰੇਂ ਤਾ ਸਟ ਲਗੀ ਉਪਰ ਬਾਂ
ਧੇ ਤੋ ਚੋਟ ਅੱਛੀ ਹੋਵੇ ॥ ਜਾੜੇ ਕੇ ਦਿਨੋ ਮੇ ਸੀਤ ਕਾਲ ਮੇ
ਘੀਉ ਜੰਮ ਜਾਤਾ ਹੈ ਬਾਸਨ ਸੇ ਉਸ ਕੋ ਨਿਕਾਲਨੇ ਸੇ ਹਾ
ਥ ਕੇ ਨਖੋ ਮੇ ਘੀਉ ਕਾ ਕੰਡਾ ਲਗ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਸੇ ਢੰਸਕ
ਤੇ ਹੈਂ ਉਸ ਕੰਡੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਹਾਥ ਪਕ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕੀ ਚ
ਕਿਤਸਾ ਯਾਨੇ ਦਵਾਈ ਯੇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹਾਥ ਕੋ ਆਗ
ਨੀ ਪੁ ਸੇਕੇ ਫਿਰ ਯੇਹ ਦਵਾਈ ਲਗਾਵੇ ਨੁਸਖਾ ਅ
ਜਵਾਇਨ ਖੁਰਸਾਨੀ ਭੁੰਸੀ ਯਾ ਭੁਰਗਲ ਦਿਲਾਇਤੀ
ਸਾਬੁਨ ਸੋਧਾ ਲੂਣ ਗੁੜ ਯੇਹ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਲੈਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇ
ਪੀਸ ਮਹੀਨ ਜੇਬ ਮਲ੍ਹਮ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਉਸ ਘਾ
ਵ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨਾ ਹੋਵੈ ਤੋ ਯੇਹ
ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਵੇ ਨੁਸਖਾ। ਸਾਬਣ ਗੁੜ ਗੇਰੂ ਕ
ਮੈਦਾ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਪਾਨੀ ਸੇ ਪੀਸ ਇਸ ਕਾ ਫਹਿਯਾ
ਬਨਾਇ ਕਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਉਪਰ ਪਾਨ ਗਰਮ
ਕਰਕੇ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਸੇਕੇ ਜਖਮ ਘਾਵ ਸਭੁ ਹਛੇ ਹੋ ਜਾਵੇ

ਤ੍ਰਿਪਨੀ ਨਿਕਲਨ ਤਬ ਮਨ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੋ ਮਹਤੇਜਾ
ਬ ਲਗ ॥ ॥ ਨੁਸਖਾ ਤੇਜਾਬਕਾ ॥ ਗੰਧਕ ੨ ਤੋ
ਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ੨ ਤੋਲੇ ੨ ਫਟਕੜੀ ਸੁਫੈਦ ੨ ਤੋਲੇ ਨੁ
ਸਾਦਰ ੨ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸਕੇ ਅਧਪ
ਊਦਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਏਕ ਹਾਂਡੀ ਮੇਂ ਭਰ ਕਰ ਚੋਇ ਕੇ
ਸਦੂਸ ਤਜਾਬ ਖੈਚੇ ਔਰ ਏਕੇ ਬੂੰਦ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ
ਘਾਵ ਬਾਹਿਰਾ ਹੋ ਜਾਵੈ ਗਾ ਪੀਛੇ ਇਸ ਪਰ ਦਹੀ ਮਲ੍ਹਮ ਲ
ਗਾਵੈ ਜੋ ਇਸ ਤੇਜਾਬ ਕੇ ਨੁਸਖੇ ਮੇਂ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਬ
ਇਸ ਕੇ ਆਗੇ ਤੋ ਸਭ ਘਾਵ ਕਾ ਇਲਾਜ ਲਿਖ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰੰਤੂ
ਅਬ ਦੋ ਚਾਰ ਨੁਸਖੇ ਮਲਹਮ ਕੇ ਲਿਖਤਾ ਹੂੰ ਇਕਠੇ ਜੋ
ਹ ਮਲਹਮ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤੀ ਹੈ ॥
ਮਲਹਮ ੧ ਰਾਲ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ੨ ਪੈਸੇ
ਭਰ ਮੁਰਦਾਸੰਗ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਕਰ ਰਖੇ ਪਹਿਲੇ ਗਊ ਕਾ ਘ੍ਰਿਤ ੮ ਪੈਸੇ ਭਰ ਲੇਕੇ ਗਰਮ
ਕਰੈ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇਂ ਮੋਮ ਡਾਲੇ ਜਬ ਪਿਘਲ ਜਾਵੈ ਤਬ
ਸਭ ਦੁਵਾਈਓਂ ਕਉ ਮਿਲਾਵੈ ਫਿਰ ਇਸ ਕੋ ਕਾਂਸੀ ਕੀ ਥ
ਲੀ ਮੇਂ ਡਾਲਕਰ ੧੦੮ ਵਾਰੀ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਧੋਵੈ ਪੀਛੇ ਘਾਵ ਪ
ਲਗਾਵੈ ਇਸ ਮਰਹਮ ਕੋ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਆਰ
ਮ ਕਰੈ ਇਸ ਮਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮ ਸੁਫੈਦ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ॥ ਮਲ੍ਹ
ਮ ੨ ਪਾਰਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਯਾ ੧ ਤੋਲਾ ਆਂਵਲੇਸਾਰ ਗੰਧਕ
੧ ਤੋਲਾ ਮੁਰਦਾਸੰਗ ੧ ਤੋਲਾ ਕਬੀਲਾ ੪ ਤੋਲੇ ਨੀਲਾ
ਥੋਥਾ ੪ ਮਾਸੇ ਗਊ ਕਾ ਘ੍ਰਿਤ ੧ ਪਾਵ ਭਰ ਔਰ ਨਿੰਮ ਕੇ
ਪਤਿਓਂ ਕਾ ਰਸ ਅਨੁਮਾਨ ਮਾਫਿਕ ਡਾਲ ਕਰ ਇ
ਨ ਸਭ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕਰ ਦੋ ਦਿਨ ਤਕ ਖੂਬ ਪੀ

ਜਬ ਮਲਹਮ ਅਰਕੇ ਸਦ੍ਰਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾ
ਵੈ ਤੌ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰਕੇ ਘਾਵ ਅਛੇ ਹੋਇ ਮਰਹਮ੍ਰ ਸੁਫੈ
ਦ ਮੋਮ ਅਸਤਕੀ ਰੋਗਨ ਮੇਦ ਫਲ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਸੁਹਾਗਾ
ਸਜੀ ਸਿੰਧੂਰ ਕਵੇਲਾ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ਗੁਗਲ ਕਾਲੀ
ਮਿਰਚ ਸੋਨ ਗੇਰੂ ਇਲਾਇਚੀ ਬੇਰ ਸੁਫੈਦ ਸਿੰਗ੍ਰਫ ਸੇ
ਧੀ ਰੀਧਕ ਯੇ ਸਭ ਦ੍ਵਾਈ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਅਰ ਮੋਮ ਕੋ
ਛੋਡ ਕਰ ਸਭ ਦ੍ਵਾਈਓਂ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਰਖੇ ਪ੍ਰਥਮ ਘ੍ਰਿ
ਤ ਕੋ ਗਰਮ ਕਰ ਉਸਮੇ ਮੋਮ ਪਿਘਲਾਵੈ ਫਿਰ ਸਭ ਔ
ਖਧੀਓਂ ਕੋ ਮਿਲਾਇਕੇ ਖਰਲ ਮੇ ਪਾਇਕੇ ਦੋਇ ਦਿ
ਨ ਤਕ ਖੂਬ ਘੋਟੇ ਜਬ ਏਕਜੀਵ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਧਰ ਰ
ਖੇ ਔਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਯੇ ਮਲਹਮ ਚੋਟ ਲਗਨੇ
ਸੇ ਜੋ ਜਖਮ ਘਾਵ ਹੋ ਜਾਵੈ ਵ ਕਿਸੀ ਸਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਕੇ
ਘਾਵ ਹੋਨੇ ਸੇ ਜਖਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ਵ ਕਿਸੀ ਤਰਾ ਕੇ ਫੋੜੇ
ਆਦਿਕ ਕਾ ਜਖਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ਔਰ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾਵ
ਹੋਨੇ ਸੇ ਇਸ ਮਲਹਮ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਫਾਇਦਾ ਬਹੁਤ ਹੋ
ਵੈ ਹੈ। ਮਰਹਮ ੪ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ਸੁਫੈਦ
ਖੈਰਸਾਰ ਸਿੰਧੂਰ ਜਿਹਾਰਿਫ ਮੋਮ ਕੇਸਰ ਗਊ ਕਾ ਘ੍ਰਿ
ਤ ਯੇ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਵਸਤੂ ਲੈਕੇ ਪੀਸ ਕਰ ਰਖੇ ਘ੍ਰਿ
ਤ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਨੀਚੇ ਉਤਾਰ ਕਰ ਰਖੇ ਇਸਮੇ ਸਭ ਦ੍ਵਾ
ਈ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਪਾਵੈ ਪੀਸਕੇ ਪਿਛੋ ਮੋਮ
ਡਾਲ ਦੇਵੈ ਉਸੀ ਵਕਤ ਮੋਮ ਕੋ ਪਿਘਲਾਵੈ ਕਿਯਾ
ਗਲਾ ਦੇਵੈ ਪਿਛੋ ਸਭ ਵਸਤੂ ਦ੍ਵਾਈ ਅਜੀਨ ਪੀਸੀ ਹੂਈ
ਪਾਇ ਦੇਵੈ ਇਨ ਸਭ ਦ੍ਵਾਈ ਕੋ ਰਲਾ ਦੇਵੈ ੧ ਜੀਵ
ਕਰੈ ਖੂਬ ਤਰਾਰ ਰਲਾਵੈ ਕਾਂਸੀ ਕੀ ਥਾਲੀ ਮੇ ਡਾਲ

ਦੇਵੈ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇ ਜਿਯਾਦਾ ਪਾਨੀ ਪਾਇ ਕਰ ਇਕ ਦਿਨਾ
ਬੇਲੀ ਹਾਥ ਸੇ ਰਗੜੇ ਫਿਰ ਉਸ ਮਲਹਮ ਕੋ ਭਠਾਵੈ ਕੜੀ
ਪਕਾਇ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਆਰਾਮ ਦੇਵੈਗੀ ਈਸੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਹਤ
ਗਕੀ ਕਿਆਇਤ ਹੋਵੈਗੀ ਮਲਹਮ ੫ ਸਿੰਗਰਿਫ ਤ੍ਰੈ ਪੈ
ਸੇ ਭਰ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ਤ੍ਰੈ ਪੈਸੇ ਭਰ ਸਜੀ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਨਿੰਮ
ਕੇ ਪਤਿਓ ਕੀ ਟਿਕੀ ਤਿੰਨ ਪੈਸਾ ਭਰ ਮੁਰਦਾਸਿੰਗ ੧ ਪੈਸਾ ਭ
ਰ ਪਹਿਲੇ ਘਿਤ ਕੋ ਗਰਮ ਕਰੇ ਉਸ ਮੇ ਨਿੰਮ ਕੇ ਪਤਿਓ ਕੀ
ਟਿਕੀ ਪਾਇ ਕਰ ਪਕਾਵੈ ਜਬ ਵੋਹ ਟਿਕੀ ਸੜ ਜਾਵੈ ਨਿ
ਕਾਲ ਕਰ ਫੇਕ ਦੇਵੈ ਮੋਮ ਪਿਘਲ ਕੇ ਰਲ ਜਾਵੈ ਤਬ ਸ
ਭ ਦਵਾਈ ਪੀਸ ਕੇ ਉਸ ਮੇ ਡਾਲ ਕੇ ਮਿਲਾਵੈ ਜਬ ਮਲ
ਹਮ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਠੰਢਾ ਕਰ ਕੇ ਰਖੇ ਘਾਵ ਪਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਸਭ ਤਰਾਂ ਕਾ ਘਾਵ ਹੱਛਾ ਹੋਵੈ ਆਰਾਮ ਹੋਵੈ ॥

ਮਲਹਮ ੬ ਜਿਸ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਹਾਥ ਪਾਵ ਕੀ ਬਵਾ
ਈ ਫਟੀ ਹੋਇ ਉਸ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਯੇਹ ਮਲਹਮ ਬਹੁਤ ਹ
ਛੀ ਹੈ ਰਾਲ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਕ
ਥਾ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਰੋਗਨ ਘਿਤ ਦੋ ਪੈਸਾ ਭਰ ਚੰਬੇਲੀ ਕਾ ਤੇ
ਲ ੪ ਪੈਸ ਭਰ ਇਨ ਸਭ ਔਖਧੀਓ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕੇ
ਹੋਕੇ ਕਛੂ ਮੇ ਯਾ ਲੋਹੇ ਕੀ ਬਾਟੀ ਮੇ ਮਲਹਮ ਬਨਾਵੈ
ਪੀਛੇ ਇਸ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ਤੋ ਹਾਥ ਪਾਵ ਕੀ ਬਿਵਾਈ ਹਛੀ
ਹੋ ਜਾਵੈਗੀ ਮਲਹਮ ੭ ਨੀਮ ਕੇ ਪਤੇ ਕਾ ਰ
ਸ ੧ ਸੇਰ ਲੇ ਕੇ ਅਰ ਗਊ ਕਾ ਘਿਤ ਸਵਾ ਸੇਰ ਲੇ ਕੇ
ਪਹਿਲੇ ਘਿਉ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇ ਗਰਮ ਕਰੇ ਅਰ
ਨੀਮ ਕੇ ਪਤੇ ਕਾ ਰਸ ਜਰਾ ਜਰਾ ਘਿਉ ਮੇ ਰਲਾਵੈ ਜਿਸ
ਵਕਤ ਦੋਨੋ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ਰਾਲ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਭ

ਰਪੀਾ ਕੋ ਮਿਲਾਵੈ ਨੀਮ ਕੇ ਪਤ੍ਰੋ ਕਾ ਰਸ ਜਿਸ ਮੇ ਲੇਸ ਨ੍ਹ
ਜਾਵੈ ਅਰ ਗਾਹਾ ਹੋ ਜਾਵੈ ਤਬ ੧ ਪੈਸ ਭਰ ਕਥ ਨੀਲ
ਥੋਥਾ ਭੀ ੧ ਪੈਸਾ ਭਰ ਇਨ ਸਭ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਕੇ ਉਸ ਮੇ ਡਾਲ ਦੇਵੈ ਮਿਲਾਵੈ ਠੰਢਾ ਕਰਕੇ ਮਰਹਮ ਕੋ
ਲਗਾਵੈ ਕਪੜੇ ਪਰ ਲਗਾਇ ਕਰ ਘਾਵ ਕੇ ਊਪਰ ਲ
ਗਾਵੈ ਤੋ ਘਾਵ ਨਿਸਚੇ ਕਰ ਅੱਛਾ ਹੋਵੈਗਾ ਮਲਹਮ ੮ ਰ
ਗਕੀ ਉਸਮਈ ਮਾਸੇ ਸੁਫੈਦ ਮੋਮ ੧ ਤੋਲਾ ਗੁਲ ਰੋਗਨ
੨ ਤੋਲੇ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਗੁਲ ਰੋਗਨ ਮੇ ਮਲਹਮ
ਬਨਾਵੈ ਅਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ ਘਾਵ ਕੇ ਬਹੁਤ ਜਲ
ਦੀ ਸੁਖਾਵੇ ਤੀ ਹੈ ਇਸ ਮਲਹਮ ਸੇ ਬਹੁਤੀ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ।
ਮਲਹਮ ੯ ।ਜਿਸ ਘਾਵ ਮੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਤਾ
ਹੋਵੈ ਉਸਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਅੱਛੀ ਹੈ ਮੁਰਗਾਲੇ ੪ ਮਾਸੇ ਰ
ਸੌਤ ੧ ਮਾਸੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਖੂਬ ਤਰਾਸੇ ਘੋਟੇ ਪੀਛੇ
੪ ਮਾਸੇ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਘੋਟ ਕੇ ਮਲਹਮ ਬਨਾਵੈ
ਅਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ ਘਾਵ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਨਾ
ਬੰਦ ਹੋਗਾ। ਮਲਹਮ ੧੦ ਉਮਕ ਪਾਵ ਭਰ ਗੁਗ
ਲ ੫ ਮਾਸੇ ਇਨ ਦੋਨੋ ਕੋ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਸਰਸੋਂ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇ ਘੋਟ
ਕੇ ੧ ਤੋਲਾ ਪੀਲਾ ਮੋਮ ਮਿਲਾਇ ਕੇ ਆਂਚ ਪਰ ਧਰੈ ਔਰ
ਰਾਈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਝਾਗ ਜਰਾਵੰਦ ਤਵੀਲ ਰੀਧਕ ਆਵ
ਲੇਸਾਰ ਪੰਜ ਪੰਜ ਮਾਸੇ ਚੂਰਨ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਵੈ ਅਗਰ
ਇਮਾਮੂ ਥਕੇ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਫੋੜਾ ਹੋਵੈ ਅਰ
ਫੂਰਤ ਪਕਾਯਾ ਚਾਹੈ ਤੋ ਉਸ ਫੋੜੇ ਪਰ ਇਸੀ ਮਰਹ
ਮ ਸੇ ਲਗਾਵੈ ਭੁਲਖਤਮੀ ਅਰ ਗੁਲ ਖਤਮੀ
ਕੇ ਪਤੇ ਦੋਨੋ ਦੋ ਦੋ ਤੋਲੇ ਲੇਕਰ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ

ਮਿਲਾਵੈ ਔਰ ਰਲਾਵੈ ਗਢੀ ਤਰਾ ਫੋੜੇ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ
ਫੋੜੇ ਕੋ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪਕਾਇ ਕਰ ਫੋੜ ਦੇਵੇਗਾ ਮਲ੍ਹ
ਮ ੧੧ ਮਿਠਾ ਤੇਲ ਅਰ ਕੂਏ ਕਾ ਪਾਨੀ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ ਮਿ
ਲਾਇ ਕੇ ਕਸ ਕੂਟ ਦਾਸਨ ਮੇ ਹਾਥ ਸੇ ਖੂਬ ਘੋਟੇ ਕਿ ਮਲ੍ਹ
ਮ ਕੇ ਤੁਲਅ ਹੋਜਾਵੈ ਪੀਛੇ ਫਟਕੜੀ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਲ
ਛਕਥ ਸੁਫੇਦਾ ਗਾਲ ਸਵਾ ਸਵਾ ਤੋਲਾ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਕਰ ਮਿਲਾਵੈ ਉਸ ਕੇ ਬੀਚ ਔਰ ਹਥੇਲੀ ਮੇ ਖੂਬ ਬਗ
ਨੈ ਜਬ ਮਲ੍ਹਮ ਅਕੇਸਦੂਸ ਹੋਜਾਵੈ ਤੋ ਚੀਨੀ ਕੇ ਬਰਤਨ
ਮੇ ਧਰ ਰਾਖੇ ਜਬ ਇਸ ਮਲ੍ਹਮ ਕੋ ਕਾਮ ਮੇ ਲਾਵੈ ਤਬ ਬੀ
ਟਕੀ ਪੋਟਲੀ ਜੋ ਇਸ ਘਾਵ ਕੇ ਜੋ ਕਿਆ ਕਰੇ ਧੋ ਮਲ੍ਹ
ਮ ਬੀਦੂ ਕਕੀ ਗੋਲੀ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਔਰ ਨਾਸੂਰ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ
ਅਰ ਫੂਰੇ ਫੂਰੇ ਬਾਦੀ ਆਦਿ ਕੇ ਘਾਵ ਕੋ ਅਛਾ ਕਰਤੀ ਹੈ
ਮਲ੍ਹਮ ੧੨ ਅਧ ਪਾਵ ਕੜਵੇ ਤੇਲ ਪਾਂਚ ਤੋਲੇ
ਪੀਲਾ ਮੋਮ ਪਿਘਲਾ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਮੇ ੧ ਤੋਲਾ ਬਿਰੋਜਾ ਮਿ
ਲਾਇ ਕੇ ਪੀਛੇ ੨ ਤੋਲੇ ਗਾਲ ਸੁਫੇਦ ਪੀਸ ਕੇ ਮਿਲਾਵੈ
ਫਟਕੜੀ ਭੁਨੀ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਮਿਲਾਵੈ ਮਸਤ
ਕੀ ੬ ਮਾਸੇ ਮਿਲਾਵੈ ਔਰ ਖੂਬ ਘੋਟ ਕੇ ਮਲ੍ਹਮ ਅਕੇਸਦ
ਸ ਬਨਾਇ ਕਰ ਘਾਵ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਤੋ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਘਾ
ਵ ਹਟੇ ਹੋਵਨ ਫਿਤਕ ਅਰਥਾਤ ਅੰਡ ਕੋ ਸੋਕੇ ਛੁਟ
ਜਾਨੇ ਕੀ ਤਰਕੀਬ ਪਤਾਲੂ ਕੀ ਗੋਲੀਯਾ ਹਲਾ ਦੇਸ
ਹੈਨ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਫਿਤਕ ਰੋਗ ਵਾਲੀ ਅੰਡ ਕੋਸ
ਜੋ ਪਤਾਲੂ ਕੀ ਗੋਲੀਯਾ ਹੈਨ ਸੋ ਦਬ ਜਾਂਦੀਯਾ ਹੈਨ।
ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਤਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਨ ਔਰ ਯੇ ਰੋਗ ਅੰਡਕੋਸ
ਪਤਾਲੂ ਜੋ ਹੈਨ ਤਿਨ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲਾ

ਤੁਖੇਹੈ ਕਿਸੀਤਰਾਂਜੇਚੋਟ ਲਗਜਾਂਤੀਹੈ ਉਸਕਾਰਨ
ਸੇਭੀ ਅੰਤ੍ਰੜੇ ਅੰਤ੍ਰਾਨਾਮ ਪਤਾਲੂ ਵਧਜਾਂਦਾਹੈ ਉਸਕੀਚ
ਕਿਤਸਾ ਮੈਬਹੁਤਸੇਲੇਪ ਔਰ ਵਫਾਰੇਕਾਮੇਂਆਤੇਹੈਂਨ
ਅੋਰਰੋਗ ਇਸਦਵਾਈਸੇ ਬਹੁਤਜਲਦੀ ਹਛਾਹੋਜਾ
ਦਾਹੈ ਨੁਸਖਾ ਹਰੀਸੈਂਹ ਸੁਕੀਅਕੇ ਖੁਰਾਸਾਨੀ ਅਜਵ
ਇਨ ਬਬੂਨੇਕੇਫੁਲਮੂਰਿਦਕੇ ਬੀਜ ਗੇਰੂਏਹਸਭੁ
ਦਵਾਈ ਇਕਇਕ ਤੋਲਾ ਇਨਸਭੁਕੋਪਾਨੀਮੇਪੀਸ
ਕਰਰਖੈ ਔਰਇਸਕੇਪਾਹਿਲੇ ਅੰਤ੍ਰੈਕੇਸ ਸੇਏਕ ਸਾਗ
ਕਾਫਦਰਾਨਾਮ ਸੇਏਦਾਸਾਗ ਨੂੰਪਾਨੀਮੇ ਉਬਾਲਕੇਭੁ
ਕੂਸਦੇਣੀ ਅਤੇਜੋਦਵਾਈਯਾਂਜੇਪਾਨੀਮੇ ਪੀਸਕੇਬ
ਨਾਈਰਖੀਹੈ ਉਸਕੋਲਗਾਵੈ ਅਤੇਉਪਰਸੇਏਕਾਸਾ
ਗਉਬਾਲੇਹੋਏਨੂੰਬੰਨੇ ਜਿਸਦੀਭੁਕੂਸਦਿਤੀਹੈ ਔਰਇ
ਸਪਾਨੀਨਹੀ ਲਗਨੇਦੇਵੇ ਤੋਂਹਛਾਹੋਵੈ ਔਰਇਕਕ
ਰਣ ਇਸਰੋਗਦੇਹੋਵਨਦਾਯੇਹੈ ਕਿਪਹਿਲੇਕਿਸੀਕ
ਸੁਭਾਵ ਸਰਦਤਰਹੋਵੈ ਵਸੇਸ ਕਰਕੇ ਇਸੀਸਬਬ
ਕਰਕੇ ਹਰਇਕਜੇਨੂੰਮੇ ਬਾਦੀਉਤਪੰਨਹੋਜਾਂਤੀਹੈ ਅ
ਤੇਪੇਟਕੇਸਭੁ ਅੰਦਰਦੇਮੇ ਨਾਮਪੇਡਕੇ ਅਦ੍ਰਮੇ ਜੇਨੂੰਜੇਨੂੰ
ਉਹਨਾਮੇ ਅਤੇ ਅੰਤ੍ਰਜੇਪਤਾਲੂਹੈਨ ਉਨਾਮੇਬਾਦੀ ਸ
ਰਦੀ ਤਰੀ ਭਰਜਾਂਦੀਹੈ ਤੇਪੱਤਾਲੂ ਅੰਦਰੋ ਵਧਜਾ
ਦਾਹੈ ਜੇਹਨ੍ਹੀਯਾਂਗੋਲੀਯਾਂਹੈਨ ਐਸੀਦਸਾ ਹੋਨੇਪਰ
ਅਜਾਨਲੋਗ ਦਵਾਈ ਪੂਛਤੇਹੈ ਫਿਰਤੇਹੈ ਹਕੀਮੋਕੇ
ਪਾਸ ਕਿਸੀਜਾਰਹਾਸੇ ਨਹੀਪੂਛਤੇਹੈ ਜੇਓਹਫਸਦਾ
ਜੁਲਾਬ ਬਤਲਾਵੈ ਦਕੋਈਲੇਪ ਤਥਾ ਭੁਕੂਸਦੇਣੀ
ਬਤਾਵੈ ਔਰਬਹੁਤਜੇ ਮੂਰਖਲੋਕ ਉਸਕੇਤਆਕੂ

ਕਾ ਪਤਾਂ ਤਥਾਂ ਟੇਸੂਕੇਫੂਲ ਬਤਲਾਂਦੇਤੇਹੈਂ ਉਨਾਦੂਵਣੀ
ਓਕੇਕਰਨੇਸੇ ਰੋਗ ਔਰਭੀ ਬਢਜਾਤਾਹੈ ਉਚਿਤਹੈ ਕਿ
ਹਕੀਮਹੋਵੇ ਯਾ ਜਰਰਾਹਹੋਵੈ ਰੋਗੀਕੀ ਪ੍ਰਿਕ੍ਰਿਤੀਸੁਭਾ
ਵਕੇਮਾਫਿਕ ਇਲਾਜਕਰੈ ਔਰਪਹਿਲੇਫਸਦਕਰੇ
ਅਥਵਾ ਜੁਲਾਬਦੇਵੈ ਅਤੇਯੋਗਲੇਪਭੀ ਕਰੇ ਨੁਸਖਾ
ਲੇਪਕਰਨੇਕਾ ਨਾਖੂਨਾ ਸੁਕੀਮਕੋਇ ਕਦੂਏਕੇਅੰ
ਡੇਕੀਜਰਦੀ ਚਾਰਨਗ ਹਰੀਸੌਫ ਭੂਨੇਕੀਮੇਂਗਨ ਏਕਤੋ
ਲੇ ਇਨਸਭੁਕੋਪਾਨੀਮੇਂਪੀਸਕਰ ਗਮਕਰਕੇਲਗਾਵੇ
ਔਰਜੋਜਰਰਾਹਕੀਸਮਤੀ ਨਾਮਰਜੀਹੋਵੇਤੋਪਹਿਲੇ
ਭੁਨਾਸਦੇਵੈ ਉਸਭੁਨਾਸਦੇਨੇਕੀਯੋਗਦਵਾਈਹੈ ਨੁਸ
ਖਾਭੁਨਾਸਦੇਨੇਕਾ। ਜੋਏਕੇਬੀਜਸੋਏਕੇਪਤੇ ਚੰਬੇ
ਲੀਕੇਪਤੇ ਇਮਲੀਕੇਪਤੇ ਹਕੀਅਕੇ ਪਿਤਪਾਪੜਾਯੇ
ਭਲੀਪ੍ਰਕਾਰ ਸਭੁਦੂਵਦੋਦੋਤੋਲੇਲੈਕੇ ਇਨਸਭੁਦੂ
ਵਾਈਓਂਕੇ ਪਾਨੀਮੇ ਔਟਾਇਕੇ ਗਾਨੂੰਕੇਭੁਨਾਸਦੇਵੇ ਉ
ਪਰਫੋਗਬਾਂਧੇ ਜੋਕੁਛਆਰਾਮਹੋਇਆ ਮਾਲੂਮ
ਹੋਵੈਤਾ ਯੋਹੀ ਇਲਾਜਕਰਤੇਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਦੂ
ਵਾਈਕਰਨੇਸੇ ਆਰਾਮਨਹੀਹੋਏਤੋਯੋਹਭੁਨਾਸਦੇ
ਵੈ ਨੁਸਖਾ। ਜਿਭਾਲੂਕੇਪਤੇਸੁਕੇਹੋਇ ਮਹੂਏ
ਕੇਨੇਵਸਤੂ ਦੋਦੋਤੋਲੇ ਲੈਕੇ ਦੋਨੋਕੋਪਾਨੀਮੇਉਬਾ
ਲਕੇਭੁਨਾਸਦੇਵੈ ਉਪਰੋਵਹੂਫੋਗਬਾਂਧੇ ਪਮੇਸੁਰਕ
ਰੇਆਰਾਮਹੋਵੇਗਾ ਤੀਸਰੀ ਤਰਹਉਸਰੋਗਕੀ
ਯੇਹੈ ਕਿਬਹੁਤਸੇਆਨੁਖਪਾਹਲੇਪਾਨੀਪੀਲੇ
ਨਾਫਿਰਵੈਨੂੰਨਾਯੇਹਨਹੀਜਾਨਤੇ ਇਸਮੇਕਿਯਾ
ਹਾਨੀਹੋਇਗੀ ਤੋਦੇਖੀਏ ਹਮਾਰੀ ਦਾਨਿਸਤ ਮੇ

ਯੋਗ ਬਹੁਤ ਗੁਣਕਾਰਕ ਹੈ ਔਰ ਇਸਕੇ ਸਿਵਾਇ ਏਕ ਬਾਤ
ਯੇ ਤੋ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮੇਂ ਨਾ ਅਸੁਭਾਵ ਤਰੀ ਅਧਿਕ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਲੋਕ ਜਾ ਅਰਨਾ ਅਤਿ ਪਕੇ ਫਸੇ ਸੋ ਹੋਏ ਜੋ
ਪਾਨਾ ਬਹੁਤ ਰੁਕ ਕੇ ਪੀਤੇ ਹੈਂ ਅਤੇ ਕਈ ਇਕ ਮਾਨੁਖ ਬਹੁਤ
ਸਰਦ ਜਲ ਪੀਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਪਾਨੀ ਕੇ ਪੀਵਨੇ ਸੇ ਤੋ ਦੋ ਤ੍ਰਿਨ ਰੋ
ਗ ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਤੋ ਜੋ ਫਿਨਾਲ ਬਨ ਜਾਤਾ ਹੈ ਦੂ
ਸਰਾ ਜੋ ਅੰਡ੍ਰ ਜੋ ਪਤਾਲੂ ਕੀ ਗੋਲੀਆਂ ਹੈ ਤਿਨਾ ਵਿਚ ਪਾ
ਨੀ ਉਤਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੀਸਰਾ ਜੋ ਕਿ ਤਿਲੀ ਫੁਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਐਸਾ ਕਰਨੇ ਸੇ ਕਭੀ ਕਭੀ ਬਾਦ ਖਾਯਾ ਭੀ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਜਲ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਅੰਡ੍ਰ ਕੋਸ ਜੋ ਪਤਾਲੂ ਹੈ
ਸੋ ਬਧ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸ ਕੀ ਚਕਿਤਸਾ ਬਹੁਤ ਹਕੀਮੋਂ ਨੇ
ਕਈ ਕਿਤਾਬੋਂ ਮੇਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਪੋਥੀਓ ਮੇਂ ਭੀ ਲਿਖੀ ਹੈ
ਹਮਾਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਮਰਜ਼ ਕੀ ਦਵਾਈ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਹਲੇ ਤੋਂ ਨਸਤ੍ਰ ਦੇਵੈ ਉਸ
ਅੰਡ੍ਰ ਜੋ ਗੋਲੀਆਂ ਹੈ ਉਨ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਨੀ ਨਿਕਾਲੇ ਸਭ ਫਿ
ਰ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਨਿਕਾਲੇ ਉਸ ਪਰ ਲਗਾਵੈ ਕਿ ਵੋਹ ਘਾ
ਵ ਬਹੁਤਾ ਰਹੇ ਸਭ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲ ਜਾਵੈ ਸਤ ਅਠ ਦਿਨ
ਕੇ ਪੀਛੇ ਅੱਛੇ ਹੋਨੇ ਕੀ ਮਲਮ ਲਗਾਵੈ ਅਤੇ ਜੇ ਦਵਾ
ਵਾਈ ਲਿਖਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਅੰਦਰ ਕੇ ਪਾਨੀ ਕੀ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ
ਹੋਵੈ ਤੋ ਘਾਵ ਵੋਹ ਸੂਕ ਕਰ ਜਲਦੀ ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅ
ਰ ਫਿਰ ਕਭੀ ਵੋਹ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਉਤਪਤ ਫਿਰ ਵੋਹ ਰੋਗ
ਨਹੀਂ ਉਤਪਤ ਕਭੀ ਖਾਨੇ ਕੀ ਦਵਾਈ ਜੋ ਹੈ ਨੁਸਖਾ ਖਾਨੇ
ਕੀ ਦਵਾਈ ਕਾ। ਗ੍ਰਿਦੂਰ ਗੋਦ ਬਿਸਲੋਚਨ ਨੀਲਾ
ਜਹਰ ਮਹੁਰਾ ਖਤਾਈ ਕੇਸਰ ਚੀਨਾ ਮਲਨੀ ਯੋਹਸ

ਭੁਦਵਾਈ ਏਕ ਏਕ ਤੋਲਾ ਲੇ ਅਲਸੀ ੬ ਮਾਸੇ ਖਦਾਮੀਕੇ
ਬੀਜ ੬ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਭੁ ਦੁਵਾਈ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਰਖੇ ਅਵਰ
ਉਠਕੇ ਚਾਰ ਮਾਸੇ ਦਵਾਈ ਖਾਵੈ ਉਪਰੋ ਏਕ ਤੋਲਾ ਸਿ
ਤ ਪੀਵੈ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਪਾਨੀ ਪਾਇਕੇ ਸਾਤ ਪਾਨੀ ਅਲਾਹ
ਦੇ ੪ ਮਾਸੇ ਦੁਵਾਈ ਕੇ ਸਾਥ ਪੀਵੈ ਰੋਜ ਖਾਵੈ ਰਾਜੀ ਹੋਵੈ
ਈਸੁਰ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ॥ ਔਰ ਬਾਤ ਕਾ ਨਿਰਨੇ ਕਰਤ
ਹੈ ਜੋ ਰੋਗ ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੀ
ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਸੁਜਾਕ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵੋਹ ਦਵਾਈ ਕਰਤਾਹੈ
ਤ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮੇ ਪਚਕਾਰੀ ਲੇਤਾ ਹੈ ਤੋ ਅੰਦੂਰ ਕੇ ਜੋਨ ਆਪਤਾ
ਛੂਆ ਕੀ ਗੋਲੀ ਜਾਮੇ ਪਾਨੀ ਉਤਰ ਆਤਾ ਹੈ ਤੋ ਵੋਹ ਪਾ
ਨੀ ਪਤਾ ਛੂਆ ਕੀ ਗੋਲੀ ਜਾ ਕੇ ਭੀਤਰ ਹੈ ਤੇ ਜਾਬ ਕੇਸਾ
ਨਾ ਮਾਸ ਕਉ ਕਾਟਤਾ ਹੈ ਜਬ ਵੋਹ ਮਾਨੁਖ ਸੀ ਪਾਸ ਤੋਤਾ ਹੈ
ਤੋ ਪਾਨੀ ਪੇਡੂ ਕੀ ਓਰ ਠਾਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਇਸ ਕੇ ਕਾਰਣ ਕ
ਰਕੇ ਭੀਤਰ ਕੇ ਮਾਸ ਕੇ ਕਟ ਜਾਨੇ ਕਰਕੇ ਆਤ ਉਤਰ
ਆਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਯੇਹ ਰੋਗ ਅਸਾਧ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੋ
ਹ ਰੋਗ ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ
ਭੋਜਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਜਲ ਪੀਕੇ ਬਲ ਕਰੈ ਵਾ ਕਿਸੀ
ਸੇ ਕੁਸਤੀ ਲੜੈ ਬ੍ਰਿਆਮ ਕਰੈ ਅਥਵਾ ਦੀਵਾਰ ਪਰ ਚ
ਢੈ ਜਾ ਕੂਦ ਪੜੈ ਛਾਲ ਮਾਰੇ ਇਨ ਕੇ ਸਿਵਾਇ ਕੋਈ ਔ
ਰ ਭੀ ਕਾਮ ਕਰੈ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ ਸੇ ਆਤ ਅੰ
ਦਰੋਂ ਉਤਰ ਆਵਦੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਪੇਡੂ ਪਰ ਏਕ ਗੁ
ਠਲੀ ਸੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਫਿਰ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਚਲਨੇ ਫਿਰਨੇ
ਸੇ ਕੂਦਨੇ ਸੇ ਪੀਛੇ ਵੋਹ ਆਂਦਰ ਵਾ ਅੰਡ ਕੋਸ਼ ਮੇਂ
ਗਿਰਤੀ ਹੈ ਜਬ ਵੋਹ ਮਾਨੁਖ ਸੋਂਵਤਾ ਹੈ ਤੋ ਵਾਪੀਆ

ਦਰਾਪੇਟਮੇਚਲੀਜਾਤੀਹੈਂ ਔਰਉਠਤੇਸਮਅ ਲੋਟਤੇਸ
ਮਅ ਤਥਾ ਬੈਠਤੇਸਮਅ ਉਸਕਾ ਸਬਦ ਹੋਤਾਹੈ ਉਸਰੋ
ਗਕੀਚਕਿਤਸਾ ਯੇਹਹੈ ਕਿਏਕਲੰਗੋਟ ਵ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ
ਕਪੜਾ ਬਾਂਧਿਆਕਰੇ ਅਥਵਾ ਵੈਦਉਪਾਇਕਰੇ ਜੋ
ਪਾਨੀਕੇਕਾਰਣਅੰਡੂਕੇਸੋਕੇਪੜਨੇਮੇ ਵਰਣਨਕ
ਰ ਆਏਹੈ ਕੁਛ ਅਸਚਰਜ ਕੀਬਾਤਨਹੀਹੈ ਪ੍ਰਮੇ
ਸੁਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਹੋਇਤੋਆਰਾਮਹੋਜਾਵੇਗਾ ਅਥ
ਸੁਫੈਦ ਦਾਗਕਾ ਇਲਾਜ॥ ਮਨੁਖਕੀਦੇਹਉਪ
ਰਿਚਿਟਦਾਗ ਹੋਜਾਤੇਹੈਨ॥ ਇਕਨਾਮਨੁਖੂਦੇਸ
ਗੀਮੇਫੋੜਾ ਤਥਾ ਸਸਤ੍ਰਾਦਿਕਕੇਘਾਵਹੋਇਹੋਵਨ
ਉਸਉਪਰਕੀਮਲਮਅਲਗਾਈਏ ਤੋਹਛੇਹੋਗਏਹੋ
ਵਨਾ ਤੋਫਿਰਗਇਨਘਾਵਕੇਨਿਸਾਨਸੁਫੇਦਹੋਗਏ
ਹੋਵਨਤੋਉਸਕੇਉਪਰਯੇਹਦਵਾਈ ਲਗਾਨਾਚਾਹੀਏ
ਦਾਗ ਉਪਰਰੰਗਆਜਾਵੇਹੈ ਨੁਸਖਾ ਮਨਸਿਲ ਮ
ਜੀਠ ਲਾਖ ਦੋਨੋ ਹਲਦੀ ਯੇਹ ਸਭਦਵਾਈ ਬਰਾਬਰ
ਲੈਕੇ ਇਨਸਭਕੋ ਮਹੀਨਕਰਕੇ ਪੀਸੇ ਪਿਤ ਔਰਮ
ਸਤ ਮਿਲਾਇਕੇ ਦਾਗਾਉਪਰ ਲਗਾਈਏ ਲੇਪਕ
ਰਨਾਚਾਹੀਏ ਤੋਦਾਗਮਿਟਜਾਤੇਹੈ ਸਰੀਰਕੀਖ
ਲੜੀ ਨਾਮਤ੍ਰਚਾਕੇ ਇਕੋਜੈਸਾ ਰੰਗਹੋਜਾਤਾਹੈ ਖ
ਲੜੀਦਾ ਸੀਪਰਕਾਯਤਨ ਔਰ ਸ੍ਰਾਈਕਾ ਜਤਨ
ਸ੍ਰਾਈਨਾਮ ਛਾਈਕੋਕਹਿਤੇਹੈਂ ਜੋਕਿਸੀਮਨੁਖਕੇ
ਮੁਖਪਰ ਤਥਾ ਛਾਤੀਪਰ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰਮੇ ਕਿਸੀ
ਜਗਹਾਪਰ ਸੁਫੈਦੀਲੀਏ ਦਾਗ ਹੋਵੇਤੋ ਬਹੁਤਸੇ ਮ
ਨੁਖਉਸਕੋ ਕਰਚਾਕੋਟ ਭੀਕਹਤੇਹੈਂ ਔਰਚਕਿਤ

ਸਾ ਉਸਕੀ ਯੇਹਹੈ ਨੁਸਖਾ ਸੁਹੈਣਦਸਨਾਇ ਕਰੂਰੇਕੀ
ਜੜ੍ਹ ਮੂਲੀਕੇ ਬੀਜ ਚੌਕੀਯਾ ਸੁਹਾਗਾ ਕਚਾ ਇਨਸਭੂਕੋਪੀ
ਸਕਰ ਜਲਕੇਸਾਥਰਲਾਇਕੇ ਲੇਪਕਰੇਪ੍ਰਮੇਸੁਰਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਸੇਆਰਾਮਹੋਵੈ ਅਗਰ ਇਸਦੂਵਾਈਸੇਆਰਾਮਨਹੀਹੋਇ ਤੋ
ਯੇਹਦੂਵਾਈਕ੍ਰਨੀਚਾਹੀਏ ਨੁਸਖਾ ਮੂਲੀਕੇਬੀਜ ਕੋਪਾਨੀਮੇਪੀ
ਸਕਰ ਲਗਾਵੈ ਔਰਧੂਪਮੇਬੈਠੇ ਇਸੀਪ੍ਰਕਾਰਸੇਸਾਤ ਦਿ
ਨ ਕਰੇਤੋ ਉਮੇਦਹੈ ੭ਦਿਨੋਮੇ ਆਰਾਮਹੋਵੈਗਾ ਈਸੁਰਕ੍ਰਿਪਾ
ਸੇ। ਵਿਦਿਤ ਹੋਵੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕਮੇ ਮੈਨੇਅਪਨੀਬੁ
ਧੀ ਮਾਫਿਕ ਇਸਮੇਫੋੜੇ ਫੁਨਸੀ ਕਾ ਇਲਾਜ ਔਰਸਸ
ਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਸੇ ਘਾਵ ਜੋਲਗੇਹੈਂ ਤਿਸਕੇਯਤਨਕਰਕੇਦੂਵ
ਈ ਕਹੀਹੈ ਔਰਭੀਜੋਘਾਵ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ ਰੋਗਕੀ ਦੂਵ
ਈ ਕਹਨੀ ਯਥਾਕ੍ਰਮਸੇਲਿਖੀਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਖਬਨਾਨੇਕੀਬਿ
ਧਿ ਅਰ ਹਡੀ ਕੇਜੋੜਨੇਕੀ ਬਿਧਿ ਅਰਤਲਵਾਰਕੇਉਸ
ਘਾਵਕੀਬਿਧਿ ਜੋਚਾਰ ਉਂਗਲ ਡੂੰਘਾ ਲਗਾਹੈ ਇਸਕੀ
ਦੂਵਾਈ ਮੁਗਮ ਯਤਨ ਕਹਾਹੈ ਅਰ ਉਸ ਘਾਵਕੀ ਦੂਵ
ਈ ਯਤਨਕੀ ਕਹੇਹੈਂ ਜੋ ਸਦੇਵਹੂਆਹੋਂ ਸੀਧਿਆਕੋਹਕਾ ਭੀ
ਹੋਗਆਹੋਇ ਔਰਗੋਲੀਕੇਲਗਨੇਕੀਦੂ ਬਿਧਿ ਜਿਸ
ਸੇਘਾਵ ਚੀਰ ਨਹੀਜਾਵੈ ਅਰਗੋਲੀ ਭੀਨਿਕਲਆਵੈ
ਯੇਹ ਇਲਾਜਮੈਨੇਇਸਪੁਸਤਕਮੇ ਇਸਵਾਸਤੇਲਿਖੇ
ਕਿਯੇਹਕਾਮ ਉਸਤਾਦਕੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਆਤਾਹੈ ਕਾਬਿਲ ਕਾਮ
ਹੈ ਉਸਤਾਦ ਕੀ ਖਿਦਮਤਕਰੀਏ ਤੋਸੀਖੀਏ ਤਬ ਦਸ
ਤਕਾਰੀ ਕਾਕਾਮ ਆਉਂਦਾਹੈ ਅਗਰਇਸਪੁਸਤਕਦੇਹੀਰੂ
ਹਰਕਿਸਮਦੇਫੋੜੇ ਅਰਘਾਵਦਾਇਲਾਜ ਲਿਖਾਹੈ ਜੋ
ਇਸਪੁਸਤਕਨੂੰਕੋਲ ਰਖੇਗਾ ਅਰ ਉਸਤਾਦ ਕੋਲੋ

ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਸਿਖੇਗਾ ਸੋ ਬਹੁਤ ਨਫਾ ਉਠਾਵੇਗਾ। ਅ
ਤੇ ਜੇਹੜੇ ਰੋਗ ਮੈਨੇ ਆਪਨੀ ਅਕਲ ਵਦੀ ਕਰ ਕੇ ਮਨਾਹ
ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨਾਨੂੰ ਲਿਖ ਦੇਵੇਗਾ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਉਨਾ ਇਲਾਜੋ
ਕੋ ਲਿਖਾ ਦੇਖ। ਬਿਨਾ ਸਮਝੇ ਇਲਾਜ ਕਰਤਾ ਤੋ ਉਸ ਰੋ
ਗੀ ਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਤਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਬ
ਦਨਾਮੀ ਹੋਤੀ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰ ਜੋ ਮੈ ਅਸਥਾਨ ਬਹੁਤ ਨਾਜਕ ਹੋਤੇ
ਹੈ ਔਰ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਕਰ ਕੇ ਸੁਖ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਐਸੇ
ਅਸਥਾਨ ਕਾ ਇਲਾਜ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਇਸ
ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਏਕ ਮਨੁਖ ਕੋ ਨੇਤ੍ਰ ਰੋਗ ਕਾ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕਰਨ
ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰ ਕਾ ਇਲਾਜ ਜੋ ਬਹੁਤ ਦਾਨਾ ਅਤ ਕਾ
ਰੇ ਉਸਤਾਦ ਦਾਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਕਰੇ ਦੂਸਰਾ ਨਾ ਕਰੇ।
ਅਗੋਂ ਫਸਦ ਕਾ ਪ੍ਰਕਰਣ ਲਿਖਾ ਹੈ। ਮਾਨੁਖ ਕੋ ਉ
ਚਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਿਨ ਫਸਦ ਖੁ
ਲਾਵਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਗੋਂ ਫਸਦ ਖੋਲਨੇ ਕੀ ਤਾਰੀਕ ਕੇ
ਰਮਣ ਅਵਗੁਣ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਕੋ ਛੋੜ
ਦੇਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਰਸੀ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀ
ਖ ਚਾਂਦ ਕੇ ਦੇਖਕੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਕੋ ਪਹਲੀ ਕਹਿਤੇ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਤਾ
ਰੀਖ ਕੋ ਫਸਦ ਖੁਲਾਨੇ ਸੇ ਮੁਖ ਕਾ ਪੀਲਾ ਪਨ ਦੂਰ ਹੋਤਾ
ਹੈ ਤੀਸੀ ਫਸਦ ਖੁਲਾਨੇ ਸੇ ਪੀਲਾ ਪਨ ਛੁਟ ਜਾਤਾ ਹੈ ਚੌ
ਥੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਕੇ ਦਾਗ ਦਪੇ ਹੂਏ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਰ ਪਾਂਚ
ਵੀ ਕੋ ਮਾਨੁਖ ਪ੍ਰਸਿਨ ਰਹਤਾ ਹੈ ਛਠੀ ਕੋ ਮੁਖ ਕੀ ਆਖੋਂ ਕੀ
ਜੋਤ ਤੇਜ ਹੋਤੀ ਹੈ ਸਤਵੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਮੋਟਾ ਤਾਜਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਅ
ਠਵੀ ਕੋ ਨਿਬਲਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਨਾਵੀ ਕੋ ਸਰੀਰ ਮੇ ਖੁਜ
ਲੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਦਸਵੀ ਕੋ ਬਲ ਪ੍ਰਸੂਤ ਸਰੀਰ ਮੇ ਹੋਵੇ

ਯਾਰਵੀ ਕੰਪਨ ਵਾਇ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਬਾਰਵੀ ਅਛੰ ਨਗੀਨ
ਖੇਦ ਹੋਤੇ ਤੀਰਵੀ ਸਿਰ ਕੀ ਪੀੜ੍ਹਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਚੌਧਵੀ ਨੀਂਦ ਦੂਰ
ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਪੰਦ੍ਰਵੀ ਬਚਨ ਮੇ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਜੋ
ਲਵੀ ਵਾਲੇ ਕੀ ਸੁਫੈਦੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੈ ਸਤਾਰਵੀ ਮਨ ਕੀ
ਪ੍ਰਸਿੰਨਤਾ ਬਨੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਸਤ੍ਰਾਰਵੀ ਜਿਸਮ ਕੀ ਬਲਵਾਨ
ਤਾ ਨਹੀ ਰਹਤੀ ਉਨੀਸਵੀ ਕੋ ਮਸਤੂਰ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਹੋਤੀ
ਹੈ ਬੀਸਵੀ ਕੋ ਸਭੂਤਰਾ ਕੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਤੇ ਹੈਂ। ਇਕੀਸਵੀ ਕੋ
ਸਭੂਤਰਾ ਸੇ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਬਾਈਸਵੀ ਕੋ ਕੰਠ ਪੀੜ੍ਹ ਦੰਤ
ਪੀੜ੍ਹ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਤੇਈਸਵੀ ਕੋ ਅਧਿਕ ਨਿਰਬਲਤਾ ਹੋ
ਤੀ ਹੈ ਚੌਬੀਸਵੀ ਕੋ ਕਬੀ ਸੋਕ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਨਹੀ ਹੋ
ਵੈ ਹੈ ਪੰਚੀਸਵੀ ਕੋ ਖਫਕਾਨ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋ ਵੈ ਹੈ।
ਛਬੀਸਵੀ ਕੋ ਗੁਰਦੇ ਕੀ ਪੀੜ੍ਹ ਤਥਾ ਪਸਲੀ ਕੀ
ਪੀੜ੍ਹ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਹੈ ਸਤਾਈਸਵੀ ਕੋ ਬਵਾਸੀਰ ਦੂਰ ਹੋਵੈ
ਅਠਾਈ ਸਤਾਰੀਖ ਕੋ ਸਭੂਤਰਾ ਕੀ ਪੀੜ੍ਹ ਨਿਸਟ ਹੋ
ਵੈ ਹੈ ਉਨਤੀਸ ਤਾਰੀਖ ਕੋ ਕਈ ਤਰਾਂ ਕੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋ
ਤੇ ਹੈ ਤੀਸ ਤਾਰੀਖ ਕੋ ਫਸਦ ਕਰਾਵੈ ਮਨ ਕਾ ਭ੍ਰ
ਮ ਦੂਰ ਹੋਵੈ ਕ੍ਰਿਸੀ ਤਰਾਂ ਕੀ ਬੇਕਲੀ ਨਹੀ ਹੋਵੈ ਹੈ ਯੇ
ਹ ਤੀਸ ਤਾਰੀਖੋਂ ਮੇ ਫਸਦ ਖੁਲਾਵਨੇ ਸੇ ਸੁਭ ਅਸੁਭ
ਫਲ ਕਹਿਦੀਯਾ ਹੈ ਯੇਹ ਤਾਰੀਖ ਚੰਦ੍ਰ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਸੇ
ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਥ ਵਾਰ ਕਾ ਫਲ। ਸਨੀ
ਚਰ ਵਾਰ ਕੇ ਫਸਦ ਖੁਲਾਵੈ ਤੌ ਜਨੂਨ ਆਦਿਕ ਰੋਗ
ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ ਐਤਵਾਰ ਕੇ ਫਸਦ ਖੁਲਾਈਏ ਸ
ਭੂਤਰਾ ਕੇ ਰੋਗ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੈ ਹੈ ਸੋਮਵਾਰ ਕੇ ਫ
ਸਦ ਖੁਲਾਵੀਏ ਤੌ ਕਈ ਤਰਾਂ ਕਾ ਲਾਭ ਕਾ ਵਿ

ਕਾਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ । ਮੰਗਲਵਾਰ ਕੇ ਫਸਦ ਕਰਾ
ਈਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬਦਨ ਕੀ ਖੁਜਲੀ ਜੋ ਖੁਰਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸੋ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਹੈ । ਬੁਧਵਾਰ ਕੇ ਦਿਨ ਫਸਦ ਨਹੀ
ਖੁਲਾਵਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਤਾਬ ਕੇ ਲਿਖਨੇ ਵਾਲੇ ਹਕੀ
ਮ ਇਸ ਦਿਨ ਕੋ ਨਖੇਦ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ । ਵੀਰਵਾਰ ਕੋ ਲ
ਹੂ ਕਢਾਨਾ ਖੁਫਕਾਨ ਰੋਗ ਕੋ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਮੇ ਬਾਦੀ ਕੋ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਸੁਕਰਵਾਰ ਕੋ ਲ
ਹੂ ਕਢਾਈਏ ਤਾ ਜਨੂਨੀ ਰੋਗ ਕੋ ਪੈਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹਛਾ ਨ
ਹੀ ਹੈ।

ਇਤੀ ਵਾਰ ਫਲ

ਅਥ ਫਸਦ ਕੇ ਨਾਮ ਕਹਤੇ ਹੈਂ।

ਜਿਨ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਫਸਦ ਖੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹੈਨ ਉਨਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਨ
ਗੀਆਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ । ਕੀਫਾਲ ਰ ਨਾੜੀ ੧ ਬਾਸ
ਲੀਕ ਰਗ ੨ ਹਲਰਗ ੩ ਹਬਲੁਲਜਰਾ ਰਗ ੪
ਅਸੀਲਾਮਗ ਰਗ ੫ ਸਾਫਨ ਰਗ ੬ ਅਰੂਕਨਿਸਾ
੭ ਯੇਹਜਾਤ ਰਗ ਨਾਮ ਨਾੜੀਆਂ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ
ਕਿ ਜੋ ਲੋਗ ਹਰ ਏਕ ਬਰਸ ਪੀਛੇ ਫਸਦ ਖੁਲਾਵ
ਤੇ ਹੈਂ ਯਾ ਜੁਲਾਬ ਲੈਤੇ ਹੈਂ ਤੋ ਉਨਕੋ ਵੈਸਾ ਹੀ ਅਭਿਯਾ
ਸ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਸੋ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਯਹ ਅਭਿਆਸ ਹ
ਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਸਦ ਕਾ ਨਾ ਖੁਲਾਨਾ ਹਛਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ
ਬਰਸ ਮੇ ਅਸਲੀ ਤੀਨ ਰੁਤੇ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਅਤੇ ਰੁਧਰ ਭੀ ਤੀ
ਨ ਤਰਾ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਫਸਦ ਖੁਲਾਨੇ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇ
ਤੋ ਸੀਤ ਕਾਲ ਮੇ ਮਧ੍ਯਾਨ ਕੇ ਸਮੇ ਅਰਥਾਤ ਠੀਕ ਸਿ
ਯਾਲ ਕੀ ਬਹਾਰ ਮੇਂ ਦੁਪਹਰ ਵੇਲੇ ਲਹੂ ਕਢਾਵੇ ਕਿਉਂ
ਕਿ ਉਸ ਬਹਾਰ ਮੇ ਲਹੂ ਚੰਨ੍ਹ ਮੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਫਿਰ ਠਹਰਜ

ਤਾਹੈ ਅਤੇਕੋਈ ਸਿਆਨੇਇਸ ਤਰਾਂਭੀ ਕਹਿਤੇਹੈਂ ਲੋਹੂ
ਠੰਢੂਕੀਬਹਾਰਮੇ ਜਮਜਾਤਾਹੈ ਸੋਯੇਹਬਾਤ ਸਹੀਨਹੀ
ਹੈ ਜੋਆਦਮੀਕੇਸਰੀਰਮੇਲੋਹੂਜੀਮਜਾਵੈ ਤੋਆਦਮੀਜੀ
ਵੈਨਹੀ ਕਿਉਂਕਿਆਦਮੀ ਕੇਅੰਦਿਰਗਰਮੀਹੁੰਦੀਹੈਔ
ਰਲੋਹੂਕੇਨਿਕਲਨੇਮੇ ਯੇਹਪਰੀਖਿਆਨਹੀਹੋਤੀ ਕਿਯੋਂ
ਰੁਧਿਰ ਗਾੜ੍ਹਾਹੈ ਯੇਹਬੁਰਾਹੈ ਅਰਉਸਸਮਾਮੇ ਫਸਦ
ਖੁਲਾਵਣੇਸੇਆਰੁਖਦੂਰਬਲਹੋਜਾਤਾਹੈ ਕਿਉਂਕਿਬੁਰੇ
ਰੁਧਿਰਕੇਸਾਥ ਅਛਾਰੁਧਰਭੀ ਨਿਕਲਤਾਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਖਮ
ਕਾਲਕੀਰੁਤਮੇ ਗਰਮੀਕੀਬਹਾਰਮੇ ਲੋਹੂ ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ
ਹੋਜਾਂਦਾਹੈ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ਲੋਹੂ ਹੋਨੇਕੇਸਬਬ ਇਸਰਿਤ
ਮੇਜਮਭੀਜਾਤਾਹੈ ਲੋਹੂ ਕਢਾਵਣ ਸੋਚਕੇ ਸਮਝਕੇ
ਕਢਾਵੈ ਔਰਸਵੇਰੇਕਸਮਾਨ ਲੋਹੂਕਢਾਈਏ ਤੋਲੋ
ਹੂਕਮਹੋਜਾਤਾਹੈ ਅਤੇ ਖੁਸਕੀ ਭੀ ਬਹੁਤਹੋਜਾਤੀਹੈ ਅ
ਤੇਬਾਜੇਬਾਜੇ ਮਨੁਖੇਕੇ ਅਭਿਆਸਪੜਜਾਤਾਹੈ ਫਸ
ਦਖੁਲਾਨੇਕਾ ਜਬਵੋਹ ਲੋਹੂਨਹੀਕਢਾਵੈ ਤੋ ਉਨਕੇਏ
ਨਕਾਏਕ ਰੋਗ ਉਤਪਤਹੋਆਵਤਾਹੈ ਰੋਗੀਰਹਨੇਸੇ
ਦੂਖੀਹੋਤੇਹੈ ਅਤੇਬਰਖਾਕੀਰਿਤਮੇ ਲੋਹੂਇਕਜੈਸਾਮੁਹ
ਤਦਿਲਹੋਤਾਹੈ ਬਰਖਾਰਿਤਮੇਫਸਦਕਰਨਾਯੋਗਨ
ਹੀ ਅਤੇਜੇਕਰ ਜਰੂਰਤਪੜੈ ਤਾਂਹਕੀਮਦੀਸਲਾਹਨਾ
ਲਫਸਦਖੁਲਾਵੈ ਦਿਨਦਿਨੋਮੇ ਲੋਹੂਕਮਹੋਜਾਤਾਹੈ
ਤਬ ਖੁਸਕੀਕਾਰਣਕਰਕੇਕਈਰੋਗ ਹੋਰਭੀਹੋਜਾਤ
ਹੈ ਪੀਨ੍ਹਾਭੀ ਕਈਤਰਾਂਕੀਹੁੰਦੀਹੈ ਕਈਤਰਾਂਦੀ ਦਰ
ਦਪੈਦਾਹੋਜਾਤੀਹੈ ਦੇਖੀਏਜਦਫਸਦਕਰਾਨੇਕੀਜ
ਰੂਰਤਪੜੈਤੋ ਨਸਮੇ ਨਾਤੀਖੀਖ ਨਾਦਿਕਲੁਛਨਹੀ